

U SUTRAŠNJEM
BROJU:

GLASOV: INTERVJU:
NIKOLA STOJANOVIC,
ČLAN CK SKJ

**NUŽNE
DUBOKE
DRUŠTVENE
PROMJENE**

NIKOLA KOTLE, ČLAN
SAVJETA SR BOSNE I
HERCEGOVINE, GOVORI
O RAZVOJU RADNIČKOG
POKRETA OD TRIDESE-
TIH GODINA I POČETKU
USTANKA U DRVARSKOM
KRAJU

**USTANAK
POČEO BEZ
DIREKTIVE**

PRETKONGRESNE TEME:
KAKVU KADROVSKU PO-
LITIKU NJEGOVAŠI?

**SPOSOBNOST,
ALI EMOTIVNA
VEZA SA
POKRETNOM**

NA VIJEST DA ĆE U
„CAJAVEĆU“ PROIZVODITI
ZA POSAO STOLJEĆA —
IZVOZ JUGA U
AMERIKU

**OTKRIĆE
FELMA**

JURE KEROŠEVIĆ, ŽIVA
LEGENDA HUSINSKE BU-
NE, O ŠTRAJKOVANJU,
SUKOBU S POLICIJOM I
TAMNOVANJU

**ZA MNOGE
SAM BIO
NATČOVJEK**

S MLADIMA INCEL-a:
KOLIKO UGRADJUJEMO
SEBE U ŽIVOT I BU-
DUCNOST KOLEKTIVA

**ZNANJEM I
RADINOŠĆU**

SJECANJA

**DRUG IZ
BRAGINE
ULICE**

BANJALUKA, petak, 26. jula 1985.
Broj 4463 Godina XLII Cijena 30 dinara

TRUD

GLAS

LIST SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA

IZLAZI SVAKOG DANA OSIM NEDJELJE

CENTRALNI KOMITET
SR BiH O ETATISTIČKIM
POJAVAMA

ODLUČIVANJE DALEKO OD RADNIKA

● U organizacijama udruženog rada i putem delegata u bankama i drugim finansijskim organizacijama u dosta slučajeva odlučivanje radnika bilo je formalno, a ne suštinsko ● Uticaj radnih ljudi i građana na obim i strukturu potrošnje budžeta zadnjih je godina sve manji

SARAJEVO, 25. jula — Centralni komitet Saveza komunista Bosne i Hercegovine, na današnjoj sjednici kritički je analizirao ispoljavanje etatističkih pojava u prikupljanju, udruživanju i usmjeravanju sredstava društvene reprodukcije. Uvodno izlaganje u ime radne grupe podnio je Savo Čečur i ocijenio da društvena praksa odlučivanja o sredstvima društvene reprodukcije sve više poprima etatističke oblike, što sputava razvoj socijalističkog samoupravljanja.

Savo Čečur je govoreći o odlučivanju radnika u organizacijama udruženog rada o cjelini dohotka, a naročito odlučivanja o proširenoj reprodukciji naglasio da je to odlučivanje u velikoj zavisnosti od načina odlučivanja o onom, znatno većem dijelu sredstava koje su one kao „tuda“ sredstva koristile za svoj razvoj. Prema njegovoj ocjeni sva sagledavanja upućuju na zaključak da je odlučivanje o tim sredstvima, zbog slabosti u funkcionisanju delegatskog sistema u bankama, odnosno pod uticajem spregne tehnobirokratskih grupa i pojednaca iz organizacija udruženog rada, banaka i društveno-političkih zajednica. U takvim uslovima, odlučivanje radnika neposredno u organizacijama udruženog rada i putem delegata u organima banaka i drugim finansijskim organizacijama u dosta slučajeva bilo je formalno, a ne suštinsko.

Prema riječima Save Čečura, za Savez komunista u ovom trenutku postavlja se glavno pitanje—gdje su uzroci ovim pojavama i ovakvom stanju, i koji su putevi njihovog prevazilaženja? Uzroke, kaže on, treba tražiti, prije svega, u tome što te grupe i pojedinci, koristeći društvenu poziciju koju zauzimaju, ne snose nikakvu moralno-političku i materijalnu odgovornost za odluke koje oni u dosta slučajeva donose, makar i formalno „provlače“ kroz zborove radnika i radničke savjete organizacija udruženog rada. Na to je uticao i način vođenja i ostvarivanja kadrovske politike u organizacijama udruženog rada, jer na tu politiku imaju znatno više uticaja određeni faktori izvan organizacija.

Savo Čečur je, zatim, govorio o bankama, sizovima, društveno-političkim organizacijama i drugim udarnim mjestima gdje se koncentrišu sredstva društvene reprodukcije, ali i o tome koliko su ona pod kontrolom radničke klase i građana. Prema njegovim riječima poslovne banke još nisu postale fi-

nansijska asocijacija udruženog rada i još su pod velikim uticajem državne regulative, pa zbog toga zadržale sva obilježja klasičnih bankarskih organizacija.

Savo Čečur zatim je rekao da su i u samoupravnim interesnim zajednicama društvenih djelatnosti u BiH koncentrisana velika sredstva. Samo u prošloj godini ona su dostigla iznos od oko 138 milijardi dinara. Dosadašnja saznanja ukazuju da je organizovanje ovih zajednica u društvenim djelatnostima opterećeno pretjeranom državnim regulativom, od načina osnivanja i finansiranja, do regulisanja društveno-ekonomskih odnosa u njima. On je naveo podatak da je u društveno-političkim zajednicama koncentrisana velika sredstva. U protekloj godini iznosila su 46 milijardi dinara, što predstavlja preko osam odsto ukupno ostvarenog dohotka društvene privrede u toj godini.

Uticaj radnih ljudi i građana na obim i strukturu potrošnje budžeta zadnjih godina je sve manji i da se putem budžeta sve više finansiraju one potrebe, prije svega investicije i druge intervencije u privrednim i društvenim djelatnostima, koje ne bi moglo i ne bi trebalo da se finansiraju iz budžeta.

Savo Čečur je na kraju naglasio da Savez komunista ukoliko želi da

NOVO U TVORNICI TAPE-
CIRANOG NAMJEŠTAJA
„ŠIPAD—VRBAS“

Do kupca preko okeana

● Predstoji bitka za osvajanje novih proizvođača koji će atraktivnošću privući kupca: u toku je izrada „nulte“ serije dva različita modela kožnih klub-garnitura za Australiju ● Konkursirati kvalitetom — jedno je od osnovnih opredjeljenja u poslovnoj politici i osvajanju domaćeg i stranog tržišta

Strana 4.

DVADESETSEDMOJULSKE NAGRADE
SR BiH

Priznanje „Miri Cikoti“

SARAJEVO, 25. jula (Tanjug) — Predsjednik Odbora za dodjelu ovogodišnjih 27-julskih nagrada SR BiH, Vaso Gačić danas je na konferenciji za novinare saopštio da će se ovo visoko društveno priznanje u 1985. godini, na sutrašnjoj svečanosti, uručiti 19-ci pojednaca istaknutih naučnih, privrednih, umjetničkih i drugih pregalaca i grupi inovatora kolektiva „Mira Cikoti“ iz Prijedora, koji posluje u sastavu zagrebačkog „Josipa Kraša“.

Malo radnika utiče na usmjeravanje sredstava društvene reprodukcije: detalj iz banjalučkog „Sintetika“

bude avangarda mora izći iz situacije da stalno ponavlja stavove i donosi zaključke o istim pitanjima, a da se život odvija kao da tih stavova i zaključaka nema.

Predsjednik Centralnog komiteta Saveza komunista Bosne i Hercegovine Mato Andrić u završnoj riječi je naglasio da je borba protiv etatizma uslov da brže izademo iz sadašnjih teškoća, ali i uslov da izbjegnemo razne konflikte u koje možemo zapasti. Zato u

ovim pretkongresnim danima izdvojamo ovu problematiku kao izuzetno aktuelnu.

Materijal i uvodno izlaganje solidna su osnova da utvrdimo naše naredne zadatke. Normalno je očekivati da će poslije ovih sagledavanja i svih dosadašnjih saznanja Savez komunista biti sposobniji i odlučniji u idejno-političkoj borbi i postizati bolje rezultate u savladavanju ovih pojava—rekao je, između ostalog, predsjednik CK SKBiH Mato Andrić.

SVEČANOST U BOSANSKOM GRAHOVU

Bosansko Grahovo danas

Put za praznik

BOSANSKO GRAHOVO, 25. jula — Svečanom sjednicom Skupštine opštine Bosansko Grahovo i izvršnih tijela društveno-političkih organizacija, koja će se održati 27. jula, biće u ovoj zapadnokrajškoj komunici obilježena 44. godišnjica Ustanka naroda i narodnosti SR Bosne i Hercegovine, 40-godišnjica pobjede nad fašizmom i Dan komune Bosansko Grahovo.

U sklopu ovih svečanosti toga dana će biti održan tradicionalni narodni zbor u Busovači, a isto tako biće otvoren asfaltni put od Bastasa do Mrkovaca.

Dan ranije, u savremenom zdanju Spomen-doma „Gavrilo Princip“ otvoriće samostalnu izložbu Boro Đukić, alias Oliver Tih.

Informativno-politički prilog o bosanskograhovskoj komunici objavljujemo u današnjem broju „Glasa“.

D. S.

GLAS

Senator

NAGRAĐUJU
DANAS REZERVNI KUPON

Strana 11.

IZ OKRUŽNOG SUDA U BANJALUCI

Deset godina ubici profesora Giganovića

● Maloljetni R. S. (16) osuđen na maksimalnu kaznu maloljetničkog zatvora

Strana 3.

ZAŠTO JE ZASTAO OTKUP ŽITA

Šta se dešava sa robnim tokovima poljoprivrednika, kuda idu tržni viškovi za njevu kada ne stizu tamo gdje im je mjesto — u otkupne magazine, silose i do preradivačkih kapaciteta? Ovo pitanje je sve prisutnije, jer u ovogodišnjoj žetvi, koja je organizovana do savršenstva, u silose je stiglo svega 28.500 tona. Odnosno, od individualnih poljoprivrednika je otkupljeno svega 10.000 tona.

Zašto je zastao otkup žitarica? Priča da je seljak čuva za svoje potrebe pada u vodu. Jer u ovoj idućoj godini stoka se neće hraniti krušnom žitaricom iz prostog razloga što je od svih žitarica najskuplja i na njoj seljak najviše zarađuje. Znači, nema nikakve ekonomske opravdanosti da je seljak daje stoci.

Seljak svoj dohodak u ovoj poljoprivrednoj godini može tražiti jedino na njivi. Stala i obori su već godinama izvor gubitaka, jer ni meso ni mlijeko nemaju

ekonomsku cijenu u otkupu, prisutni disparitet cijena mesa i stočne hrane skoro je prepoliovno stočni fond. I poljoprivrednicima je ostalo jedino da traže zaradu od povrća, žitarica, kukuruza...

Cijena od 42 dinara, koliko se plaća po kilogramu pšenice, odgovara svakom proizvođaču. Donosi značajan ostatak dohotka. U „Ratarstvu“ iz Nove Topole izračunali su da im ostaje čisto 3,97 dinara po kilogramu. Poljoprivrednici su više zadržali, jer su im manji troškovi uzgajanja i tako redom. Pa, ipak žita u silosima nema. Ostalo je, i ove, kako i ranijih godina u ambarima. A pouzdano se zna da će u ovogodišnjoj žetvi biti poželjnije 130.000 tona. Računalo se da 49.000 bude tržni višak.

Za sada nije. Očekuje se da će se kroz razmjenu žito — brašno, žito — mekinje i ušur sabrati mnogo više. Ali, za sada su to pretpostavke, bez opipljivijih argumenata

da će seljak izvaditi žito iz ambara. Jer, navike seljaka su poznate: kad smjeste žito u ambar i na tavan teško ga skidaju. Dali je ta navika i ove godine prisutna?

Istina, na području koje pokriva AIPK „Bosanska krajina“ prisutne su dvije kategorije proizvođača pšenice — oni koji koriste savremenu tehnologiju proizvodnje i žanju velike količine i oni koji bježe od tehnologije i štete na sebi. Međutim, računica pokazuje da je beskorisna štodna, štodnja koja više šteti nego što donosi koristi. Jer oni, u stvari, smanjuju troškove proizvodnje i dobijaju manje prinose nekvalitetnog žita. Onaj ko je jesenas u sjetvi i proljetos za vrijeme prihrane uštedio 30.000 dinara, izgubio je, po sadašnjoj otkupnoj cijeni žitarice, 60.000 dinara po hektaru. Kakva je, onda, bila korist od jesenašnje štodnje na sjemenu, vještaku i mehanizaciji.

Sve ovo očito govori da se moraju stvoriti

ti uslovi u sjetvi kako bi žetva bila berićetna. Iskustvo kazuje da premije, koje se daju u otkupnu cijenu žitarice, mnogo veći efekat bi dale kada bi bile u vidu regresa date za vrijeme sjetve. Trebalo bi učiniti više da se sjeme bude jeftinije, da odnos bude kilogram sjemena za kilogram i po mekaničine pšenice, sjemensku robu i vještak bi trebalo regresirati, sa bankama se dogovoriti da sjemena dobija stvarne selektivne kamate, jer njen proizvodni ciklus traje godinu dana i za to vrijeme uloženi kapital se samo jednom obrne.

Tek kada se ispunive ovi uslovi, onda štodnja za vrijeme sjetve neće biti beskorisno čuvanje para. Ovakvo, u ovoj godini, onaj ko je na sjetvi štodnio, izgubio je u žetvi. Od toga niko koristi nije imalo — ni seljak ni društvo. A to treba po svaku cijenu prevazići.

Ratko MARIĆ

REKLI SU...

NEMAJU SIMPATIJA

U udruženom radu na rukovodećim mjestima se nalaze ljudi koji nemaju simpatija za prodor mladih i obrazovanih ljudi, jer smatraju da oni već sve dobro znaju i umaju. Takvi ljudi su s jedne strane kočnica razvoja i uopšteno gledano njihovo djelovanje je vrlo štetno. Ja sam razgovarao sa nekoliko rukovodilaca i utvrdio da ne bi im lakvo nikakvu šamau da se pojavim na nekom konkursu u njihovim sredinama.

Vomna se malo oeni znanje i sposobnost u našem udruženom radu, a mnogo više poslušnost, lojalnost i grupisanje pa su to uglavnom osnovni kriterijumi kod izbora novih ljudi.

/Dr Ljubomir LUKIĆ, iz tvornice „Ivo
Lola Ribar“ u Beogradu „Komunistu“/

BUJA ADMINISTRACIJA

Broj zaposlenih u državnoj upravi sada je veći nego u doba administrativnog perioda, a broj rukovodećih mesta, računajući sve one koji se postavljaju van samopravnog odlučivanja, prevazilazi sve norme koje poznaju nauka o radu i posebno nauka o upravi. Naši SIZ-ovi sastoje se od velikog broja rukovodilaca, administracija i računovodstva. Kod nas u privredi i van nje stalno buja „stručni“ aparat, a kao posledica „ovurizacije“ toliko je povećan broj rukovodilaca da ima mnogo primera gde umesto dva, odnosno tri direktora, sada postoji dvadeset, pedeset, sto pa i više raznih direktora i njihovih zamenika.

/Dr Petar RADULOVIC, savjetnik u
Skupštini
SFRJ „ilustrovanoj politici“/

SAVEZNA VLADA

AVGUST PUN POSILA

Savezno izvršno vijeće će intenzivno raditi i u avgustu. Iako je sezona odmora u punom jeku, SIV će se redovno sastajati svakog četvrtka, uz prisustvo dovoljnog broja članova za punovažno odlučivanje.

Radom savezne vlade rukovodiće potpredsjednici koji će se na dežurstvu u Palati Federacije smjenjivati svakih deset dana, a predsjednica SIV-a Milka Planinc biće svakodnevno obavješavana o toku svih aktivnosti. Prema riječima generalnog sekretara SIV-a Zorana Miškovića, SIV i savezni organi uprave organizovani su tako da se sjednica, u slučaju potrebe, može sazvati za samo dva časa, jer su svi članovi vlade i savezni funkcioneri, ukoliko sami ne mogu da prisustvuju, obavezni da sebi obezbijede zamjenu.

Sobzirom na to da je ljeto u punom jeku, aktivnost SIV-a biće posebno usmjerena na dalji nesmetani tok turističke sezone, čiji prvi rezultati mnogo obećavaju. Tako je, radi olakšanja i ubrzanja carinskog prometa, veliki broj carinika, sa manje opterećenih prelaza, upućen na carinarnice preko kojih u našu zemlju ulazi najveći broj turista. Pojačana je kontrola na putevima i obezbijedena saradnja republičkih i pokrajinskih saobraćajnih organa, kako bi se sprječila zaugšenja na magistralnim pravcima. Naročita pažnja posvećena je vazdušnom saobraćaju. Pri SIV-u je formirana posebna operativna grupa koja prati promet na našim aerodromima i preduzima mjere da bi se saobraćaj nesmetano obavljao. Za dvadesetak dana koliko ova grupa radi, zakašnjenja su, pre-

ma riječima Miškovića, osjetno smanjena. Problem snabdjevenosti ove godine uglavnom ne postoji, ali se nastoji da se ona još poboljša. U tom sklopu neophodno je ubrzati primjenu novih carinskih propisa o otvaranju prodavnica na graničnim prelazima.

Time bi se još više udovoljilo potrebama turista, a ne treba zanemariti ni doprinos ovakvih prodavnica povećanju deviznog priliva. Najzad, da bi se gosti u našoj zemlji osjećali što ugodnije, pojačane su i mjere opšte bezbjednosti. Poznato je da je Jugoslavija jedna od najbezbjednijih zemalja u Evropi i stoga će se učiniti sve da se takav renome održi.

Ostale aktivnosti su manje-više redovne, uključujući i pripreme za jesenu sjetvu, odnosno napore da se osiguraju dovoljne količine vještačkih đubriva, sjemena i rezervnih dijelova i da se postigne optimalna struktura sjetvenih površina. Savezna vlada će, uzto, nastaviti rad usmjeren na ostvarivanje ovogodišnjih zadataka Rezolucije i zaključaka Skupštine SFRJ. Najvišem delegatskom tijelu u Federaciji dostavljeni su svi zakonski prijedlozi predviđeni programom za ovu godinu, izuzev Zakona o osnovama bankarskog sistema, koji će biti gotov početkom avgusta. Sjedećeg mjeseca predstoji i zauzimanje stavova o nacrtima zakonskih rješenja za podsticaj brzog razvoja nedovoljno razvijenih, kao i stavova na primjedbe iz delegatske rasprave o Zakonu o deviznom poslovanju.

ISKOŠENO

OKRUGLA GODIŠNJICA

Osam godina bezuspješno se na nivou zemlje donosi Pravilnik o podzemnoj eksploataciji uglja.

Pošto svako u njega želi da ugradi baš sebe i stanje u svom rudniku, piše „Rad“, potpisnici dokumenta proslavile na istom poslu, vjerovatno i desetogodišnjicu rada.

LUTKE

Odgovorni kažu da bez većeg ulaganja građana iz sopstvenog džepa, stanova će biti sve manje. Računa se na ozbiljnu participaciju građana u ostvarivanju plana stambene izgradnje.

Ako uporedimo cijene kvadratnog metra sa dubinom džepa, to će biti prave kuće za — lutke.

INSPEKTORI

Dvojica doskorašnjih tržišnih inspektora u Prijedoru Milorad Anđić i Milorad Divjak, našli su se, zbog primanja mita, na optuženičkoj klupi. Pored kazne zatvora od ukupno osam mjeseci, ovi, sad već bivši inspektori, „zaradili“ su odgovarajuće novčane kazne. Prema odluci Opštinskog suda Anđić i Divjak, vrijeme izdržane kazne, neće jedino njihovo moći da obavljaju dužnosti inspektora. Šta li će poslije toga raditi?

PRENOSIMO

HOBOCTH

Podzemna javnost

Svedoci smo svakodnevnih saoptavanja i priča o — nečemu. „Dobro informisani prijatelji“ uvek je spreman da kaže neku „novu pojedinost“ o već dobro poznatom slučaju, o kome se tih dana i inače priča.

Nekad su to priče onih što žele da se prikažu kako su dobro obavestili. Često te priče i nisu tako naivne. Takve „strelce“ unapred smišljaju i preko uvežbanih pripovedača — prenose dalje.

One kolaju oko kafanskih stolova, po hodnicima ustanova i radnih organizacija, prenose se telefonima do poznanika, i kao bujica preplavljaju uši željne novosti.

Ovakva atmosfera je, nekako, normalan sled ustaljene prakse, u kojoj se, uz široko informisanje o najbitnijim političkim i društvenim zbivanjima, ponekad nađe i neko ko će zaustaviti informaciju. Nije reč o državnim tajnama, već gotovo svakodnevnim temama, pa uticaj takvih dušebrižnika i izgleda neshvatljiv i van svakog zdravog razuma.

Čudno je kojom se brzinom oni razmnožavaju i sa koliko uticaja mogu da uspor-

saznavanje neophodnih detalja o nekom događaju. I da tako naelektrišu javnost i pripreme je, najčešće ne želeći, da brižno traga za detaljima do kojih može stići na bilo koji drugi način. „Gnjilanska flaša“ je samo jedan od primera, za kojim se može reći da je nastao kao plod neznanja, možda istraha od događaja, ali je sigurno da bi mnoge obavestajne službe platile dobru premiju sastavljačima scenarija, da bi kojim slučajem on mogao da predvidi razvoj događaja, bar onako kako je do sada tekao.

U ovim fluidnim vremenima malo je potrebno pa da i bilo koji drugi događaj poprimi „istorijske, političke, nacionalne“ ili neke druge osobenosti. Jer, ako neki savtavljač agenturnih scenarija i ne može (srećom, ili zahvaljujući dobrom radu odgovarajućih službi), da isplamira događaj, on se dosta uspešno ubacuje kasnije. I kao narator, a često i svojim dodatnim objašnjenjima, usmerava pažnju na ono što on želi da bude istina.

Verovatno računaju da je važno imati

inicijativu... I da je teže braniti se od nekih insinuacija, ne toliko zbog starog saznanja da je više puta ponovljena laž bliska istini, već i zbog toga što je onaj u odbrani u nepovoljnoj ulozi. I što kad neko drugi nameće i metod borbe, uvek je u prednosti.

Protiv ovakve prakse i stanja mora se biti aktivniji. Uz saznanje da se sve ne može predvideti i predupređiti. Ali je više razumu da se pravovremenom informacijom mogu suzbiti i priče i kasnije glavobolje i prepućavanja. Istina, za ostvarenje ovakvog zadatka treba imati pripremljenu organizaciju i valjanu informativnu službu, pogotovo u SUP-u, sudu, javnom tužilaštvu, spremnu da u svako doba dana i noći odgovori na sve izmišljotine — istinom. Ukoliko se ona ne saopšti pravovremeno, i na odgovarajući način, onda se širi prostor za svakojaka podzemna nagađanja podmetanja i špekulacije. Brojnost i agresivnost tih priča koje kolaju ovih dana kanalima — to najbolje potvrđuju.

Dragan GANOVIĆ

Privatni smještaj — na Jadranu

(Đoko NINKOVIĆ)

„GLAS“ List Socijalističkog saveza radnog naroda

Opštine osnivači: Banjaluka, Bosanska Gradiška, Čelinac, Kotor-Varoš, Laktaši, Prnjavor, Skender Vakuf, i Srbac.

Izdaje i štampa NIGRO „Glas“ Banjaluka, Ulica AVNOJ-a 93.

Predsjednik Poslovodnog odbora
NIGRO „Glas“ Edhem Čizmić

Direktor i odgovorni urednik
Nebojša Radmanović

Uređuje Redakcijski kolegij: Mirko Kisjan, (banjalučka hronika) Emin Krkić, (popodnevni desk) Tomo Marić, (sport), Miloš Milinović (Bosanska krajina), Arif Sitnica (tehnička redakcija), Sabira Piragić (desk), Nada Puvčić (kultura), Nebojša Radmanović (direktor i odgovorni urednik), Fadil Samijć (hronike), Dragiša Spremo (Nedjeljni Glas).

Novinski savjet lista „Glas“ Ivan Andrić, Nusreta Borik (predsjednik) Edhem Čizmić, Milenko Čerketa, Jovo Kerkez, Radjaka Kuzmanović, Predrag Lazarović, Oto Marušić, Islam Mehić, Branko Pivašević, Nebojša Radmanović, Gvozda Regodić, Nenad Trifunović, Franjo Vardić.

Prvi broj „Glasa“ izašao je kao organ NOP-a za Bosansku krajinu u Župici kraj Drvara, 31. jula 1943. godine. Poslije oslobođenja „Glas“ izlazi u Banjaluci kao organ Oblasnog narodnog fronta do juna 1951. Od IX 1953. izlazi kao organ SFRN pod imenom „Banjalučke novine“, a od 29. novembra 1955. pod imenom „Krajiške novine“. Od 13. maja 1963. list ponovo izlazi pod imenom „Glas“. Ukazom Predsjedništva SFRJ od 19. jula 1968. „Glas“ je odlikovan Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima. Od 8. februara 1983. „Glas“ izlazi kao dnevni list.

IZVRŠNI ODBOR SKUPŠTINE OPŠTINE BANJALUKA O POVEĆANOM PRODUKTIVNOM ZAPOSĻAVANJU

Više mjesta za mlade

● U udruženom radu banjalučke opštine ima preko dvije hiljade i tristo nepopunjenih radnih mjesta, što predstavlja značajnu rezervu da se u kratkom roku zaposlenje nađe za isto toliko radnika

BANJALUKA, 25. jula — Program interventnih mjera za brže produktivno zaposeljavanje na području banjalučke opštine proizlazi iz zadatka u Rezoluciji o društveno—ekonomskom razvoju koji se odnose na ovu oblast. Stoga se upućuje svim subjektima zaduženim za njihovo provođenje, kako bi svoje aktivnosti uskladili sa utvrđenim zadacima.

Ovo je, pored ostalog, rečeno danas na sjednici izvršnog odbora Skupštine opštine Banjaluka prilikom usvajanja ovog značajnog dokumenta koji sadrži osnovna opredjeljenja i smjernice u vodenju narednih aktivnosti, uz procjenu globalnih mogućnosti zaposeljavanja.

Rast zaposlenosti u 1985. godini od tri odsto, kako je predviđeno u planskim dokumentima, podrazumijeva zaposeljavanje 4.480 radnika na području opštine, od čega više od tri hiljade i trista na neodređeno vrijeme. U tom okviru planirano je i

zaposeljavanje oko 1.300 pripravnika, dok je iz prethodne godine prenesena obaveza zaposeljavanja još dvije stotine pripravnika. Međutim, predviđena stopa rasta zaposlenosti do sada se ni približno ne ostvaruje. Tako je kod zaposeljavanja pripravnika u prvih šest mjeseci godišnjeg plana izvršen sa svega 21 odsto i u organizacijama udruženog rada radni odnos je zasnivalo svega 335 pripravnika.

Osim toga, utvrđeno je da u udruženom radu na području banjalučke opštine trenutno ima preko dvije hiljade i tristo nepopunjenih radnih mjesta. Dakle, postoji mogućnost da se pokrene postupak i izvrši prijem istog tolikog broja radnika na neodređeno vrijeme, pa izvršni odbor obavezuje organizacije udruženog rada i radne zajednice da u roku od 30 dana izvrše popunu ovih mjesta.

N. S. F.

VRIJEDAN POKLON PORODICE VUKOBRAT OČNOJ KLINICI U BANJALUCI

Jednogodišnja zaliha hirurškog konca

Prizor iz Očne klinike

BANJALUKA, 25. jula — Hajrija i Boris Vukobrat, koji već duže vrijeme žive i rade u Parizu, poklonili su Očnoj klinici u Banjaluci veliku pošiljku specijalnog hirurškog konca, što je ovoj klinici dovoljno za nesmetan jednogodišnji rad. Do hirurškog konca, posebno onog vrhunskog kvaliteta, u posljednje vrijeme teško se dolazi zbog deviznih i drugih teškoća, pa je ovaj poklon utoliko vredniji. Ljekari i drugo medicinsko osoblje Očne klinike ovaj humani gest porodice Vukobrat primili su s izuzetnom zahvalnošću.

Poklon za jednogodišnju zaliha hirurškog konca samo je jedna od dobrotvornih akcija Hajrije i Borisa Vukobrata, koji su u tu svrhu osnovali vlastiti fond za humanitarne akcije. Ranije su Domu kulture, Osnovnoj školi „Kasim Hadžić“ i Muzičkoj školi u Banjaluci poklonili vrijedne muzičke instrumente, a na sličan način pomogli su i muzičkoj školi za slijepe djecu u Sarajevu. Novcima istoga humanitarnog fonda porodice Vukobrat kupljena je medicinska oprema za bolnicu u Kninu.

Z. J.

PRNJAVORSKE LJETNJE ŽETVENE ZAVRZLAME Štab na odmoru

PRNJAVOR, 25. jula — Ni za danas zakazana sjednica Opštinskog štaba za žetvu nije, kao ni u ponedjeljak održana. Ovaj put u zakazano vrijeme stigla je samo Radica Sandić, poljoprivredni inspektor. Umjesto bilo kakvog komentara pomenimo imena ostalih članova štaba. To su: Pero Telen (predsjednik štaba), Nusret Mujkić (potpredsjednik), Nurudin Hadžićabić, Muhamed Klodić, Dervo Jugo, Nihad Filipović, Enver Gvoždar, Slobodan Šiljivić i Milutin Vračević. Pouzdano se samo zna da je nekoliko članova štaba, prije svih predsjednik i potpredsjednik, na godišnjem odmoru, daleko od prnjavorskih žetvenih parcela.

B. R.

SORA „BANJALUKA 85“

Dobar prosjek prebačaja

● Na radišitima na obalama Vrbasa, nekad omiljenom kupalištu Ada i širokoj rijeci do danas ostvaren prosječan radni učinak od 130 odsto

BANJALUKA, 25. jula — Akcija SORA „Banjaluka 85“ svakodnevnim prebacuju normu, pa je tako prosječni radni učinak u ponedjeljak iznosio 143 odsto, u utorak 133 odsto, a u srijedu 138 odsto. Ukupni ostvareni prebačaj od početka smjene do danas je veći od 30 odsto, a od početnog stopostotnog ispunjavanja norme prvih dana, on je rastao iz dana u dan da bi udarnog dana u četvrtak, 17. jula dostigao procent od 152 odsto.

Pored zalaganja na radišitima, ostvareni su i odlični rezultati u slobodnim aktivnostima, a brigadisti su našli dovoljno vremena da upoznaju grad sklope nova prijateljstva, kako u nastajuju u blizini radišitima. Tako su bili i gosti stanovnika s ušća široke rijeke, gdje su pored uređenja obala Vrbasa i popularnog banjalučkog kupališta Ada, uradili najveći dio posla.

I. P.

U PRIJEDORSKOJ „BOSNAMONTAŽI“

Zaposleno 50 pripravnika

PRIJEDOR, 25. jula — U proteklih šest mjeseci je u prijedorskoj „Bosnamontaži“ zaposleno 120 radnika, od kojih su 50 pripravnika. Najveći broj mladih radnika i stručnjaka su dobili posao u „Montaži“ i „Proizvodnji“. Time je u ovoj radnoj organizaciji već premašeno ovogodišnji plan zaposeljavanja pripravnika.

Ovaj prijedorski radni kolektiv radi na montaži mnogih privrednih objekata u zemlji i inostranstvu i na taj način širi prostor za brže i veće zaposeljavanje produktivnih radnika.

Zi. D.

U PRODAVNICAMA JAJAČKOG „TRGOCENTRA“

Snižene cijene

JAJCE, 25. jula — U većem broju prodavnica PPRO „Trgocentra“ iz Jajca i u Robnoj kući „Jajce“ snižena je cijena odjeće i obuće od 20 do 40 odsto. Rijetki je, uglavnom, o sezonskom sniženju cijena proizvodnja koji se sada mogu kupiti po znatno nižim cijenama nego što je to bio slučaj do prije nekoliko dana. Istovremeno je došlo i do pada cijena nekih artikala bijele tehnike. Tako su zamrzivači deset odsto jeftiniji i prodaju se po 74.650 dinara, međutim, u skladištu ih ima veoma malo, pa se očekuje da će biti rasprodati za dan— dva.

S. K.

KOTOR—VAROŠ

Otvorena prodajna izložba

KOTOR—VAROŠ, 25. jula — Zemljoradnička štampa „Trgokop“ iz Kotor—Varoša otvorila je danas izložbu namještaja, tekstila i bijele tehnike. Izložena roba se prodaje po cijeni niže od 10 do 40 odsto. Sniženje cijena je uslijedilo nakon smanjenja opštinskog poreza na

promet, a nekoj robi cijene su snizili proizvođači i „Trgokop“. Prvog dana prodajnu izložbu je posjetio veliki broj kupaca kojima je omogućena kupovina robe i na kredit. Izložba će biti otvorena do 25. avgusta.

D. K.

U KOTORVAROŠKOJ RO „VRBANJA“

Odmor na kredit

KOTOR—VAROŠ, 25. jula — Već nekoliko godina u RO šumarstva i drvene industrije „VRBANJA“ omogućeno je radnicima da koriste godišnji odmor u Kaštel—Starom. Ovih dana je u drugoj smjeni na ljetovanje krenulo 50 radnika. Cijena pansiona je oko 1.800 dinara, od čega zainteresovani izdvajaju 1.400 dinara, dok preostali dio obezbjeđuje OOSS. Uplatata je omogućena na kredit od šest mjeseci. Očekuje se da iz „VRBANJE“ ovog ljeta u Kaštelu boraviti 150 zaposlenih. Organizovan odlazak na ljetovanje omogućen je razvijanjem saradnje sa Turističkom agencijom „Ineks—Adrija“.

D. K.

IZ OKRUŽNOG SUDA U BANJALUCI

Deset godina ubici profesora Ciganovića

● Maloljetni R. S. (16) osuđen na maksimalnu kaznu maloljetničkog zatvora

BANJALUKA, 25. jula — Zbog ubistva profesora Građevinske škole Slavka Ciganovića danas je u Okružnom sudu u Banjaluci maloljetni R. S. (16) iz Banjaluke osuđen na maksimalnu kaznu u trajanju od deset godina maloljetničkog zatvora. Presudu je izreklo Vijeće za maloljetnike kojem je predsjedavao sudija Nenad Balaban.

Kao što je već poznato, R. S. učenik prvog razreda ove škole, sačekao je Slavka Ciganovića, koji mu je predavao matematiku, tog kobnog 15. juna oko 10,30 sati, pred vratima zbornice. Kada je od njega čuo da nije dobio prolaznu ocjenu i da mo-

ra u avgustu na popravni, izvukao je iz pojava nož, čijak je oštrica bila duga 22,6 cm. I tri puta udario profesora Ciganovića u tijelo. Pri tome mu je nanio povrede sa lijeve strane grudnog koša, desne strane trbuha i u predjelu lijeve nadlaktice, što je dovelo do profesorove smrti.

Obrazlažući zbog čega je izrečena maksimalna kazna predviđena našim krivičnim zakonom, preds-

jednik Vijeća sudija Nenad Balaban je istakao da se u ovom slučaju radi o kvalifikovanom ubistvu iz bezobzirne osvete koja je izazvala uznemiravanje i gnusanje javnosti, visokom stepenu odgovornosti, kao i to da ubicu profesor Ciganovića nije naveo na izvršenje djela, te zbog generalne prevencije.

M. D.

JAJCE

Samodoprinosom do asfalta

JAJCE, 25. jula — U Ulici Dušana Matije, u Mjesnoj zajednici Tela, ovih dana završeno polaganje asfaltne trake duge 600 metara. Sredstva su izdvojili stanovnici ove ulice vlastitim samodoprinosom u visini od pet odsto na primanja zaposlenih i penzionera i nataj način sakupili oko 2,3 miliona dinara.

S. K.

BALKANA KOD MRKONJIĆ—GRADA

Prva žrtva jezera

MRKONJIĆ—GRAD, 25. jula — Prva ovogodišnja žrtva malog jezera na Balkani kod Mrkonjić—Grada je Rodoljub Galić (22), radnik mrkonjičke Radne organizacije „Udarnik“. On se u srijedu u kasnim poslijepodnevним satima utopio prilikom kupanja, a da ostali malobrojni kupci nisu to primijetili. Rodbina ga je tražila i tek kad se u vozilu pred jezera primijetila njegova odjeća, posumnjalo se na njegove. Tijelo utopjenika iz jezera su izvadili pripadnici vatrogasne jedinice iz Mrkonjić—Grada. Istragu o ovoj nesreći vodi sudija Opštinskog suda u Mrkonjić—Gradu Mile Marčić.

L. S.

ZA ŠEST MJESeci NA CESTAMA BOSANSKOGRADIŠKE OPŠTINE

Najopasnija prebrza vožnja

BOSANSKA GRADIŠKA — Na cestama u bosanskogradiškoj opštini za proteklih šest mjeseci registrovano je ukupno 265 saobraćajnih nezgoda, od kojih je 230 sa posljednjima. To je približno broju saobraćajnih nezgoda u istom periodu prošle godine. Najčešći su uzroci prebrza vožnja i sjedanje za volan pod uticajem alkohola. Najveći učesnici u saobraćajnim nezgodama su vozači putničkih i teretnih vozila, te autobusa. Inače, najviše saobraćajnih nezgoda registrovano je na magistralnim saobraćajnicama, i to 127, te 94 na gradskim ulicama. U pomenutom broju nezgoda dva lica su izgubila život, dok su 104 osobe povrijeđene, od kojih trideset i jedno sa težim posljedicama.

V. S.

POSljedICE JUNSKOG NEVREMENA NA ŽITORODNIM POLJIMA

Grad „požnjeo“ pšenicu

Kolika je šteta od junskog nevremena, pracenog jakim kišom, gradom i snažnim vjetrovima koje je zahvatilo Mišin-Han, Ivanjsku, Piskavicu, Barlovcu, Dragočju i druga sela u okolini Banjaluke, vidi se tek sada. Prinosi pšenice su, kako to seljak ima običaj da kaže, nikakvi. Sa dunuma se požanje 180 do 200 kilograma. A i ono što se požanje, ispod je kvaliteta.

— Jesenas je zasijano 360 hektara pšenicom, a do sada je požnjeveno 85 odsto površina. Grad je prosto samljevo uoči žetve. I ono što je ostalo ubijeno je, čak ni kombajn ne može da je ličisti. Zrno je sitno, puno je korova, pa je to i uzrok čestih kvarova na kombajnim. Istina, naša ekipa za održavanje stalno je prisutna na poljima, čini sve što je u njenom moći da se žetva što prije obavi, ali velike vajde nema — kaže nam Ing Tomislav Skočibučić, zadužen za odnose sa selo i seljacima ispred OZO Ivanjska.

Planirano je da se na ovom području otkupe 42 vagona žita. Otкупljeno je samo vagon. Koliki će otкуп biti — niko ne zna.

— Na žitorodnim poljima je devet kombajna, 15 vršilica i pet samo-vezalica. Dovoljno mehanizacije da se žetva na vrijeme obavi. Međutim, nikako nam nije jasno kako da ispunim plan otкуpa kada žita nema. Slab prinos je glavni uzrok tome — kaže Niko Majdandžić, direktor OZO Ivanjska.

Slab prinos je i kameni spoticanja na relaciji zadruga organizacija — seljaci i usur. Jer, odluku da se rad mehanizacije plaća u žitu teško je pogodilo proizvođače. Oni jednostavno kažu — otkupna cijena je dobra, moglo bi se zaraditi da je rodilo kao lani. Ali, kako da ove godine plaćamo rad kombajna 33 kilograma po dunumu, kada ubereno 180 kilograma. Na pšenici ćemo izgubiti. Baš zato što smo bili pogodeni nevremenom, što nam je grad požnjeno pšenicu prije žetve, trebalo je za nas naci neke olakšice — poručuju poljoprivrednici.

— I pored svega, na terenu nema nesporazuma. Nismo registrovali ni jedan slučaj da su se kombajneri i poljoprivrednici našli na sporednom kolosijeku. Ovakvo kako je organizovana žetva i sakupljanje krušnog žita putokaz je za bu-

dućnost — kaže Stanislav Gatačić, inspektor, koji je svakodnevno prisutan na terenu.

Žetva se odvija bez zastoja i ako vrijeme bude naklonjeno ratarima, do kraja sedmice biće završena. Međutim, ova godina je pouka da se u sjetvu mora ući zajedno sa naukom, jer to je garancija da će prinos biti veći i kvalitetniji. Ne smije se poljoprivrednik prepustiti slučaju, ostaviti ga da sije vlastito sjeme, da ne koristi žetvu u vrijeme kada treba i sve ono što je garancija uspijeha žetve — kaže Rada Knežević.

Dežurna ekipa „Agroprometovih“ mehaničara na raspolaganju je društvenim i privatnim kombajnerima. Rezervni dijelovi su i za jedne i za druge. Jer, žetva nije ničija i privatna stvar. Samo zajednički se može stići do željenog cilja — tvrdi Ilija Puhalić.

Lanjska sjetva i ovogodišnja žetva u ovom, za Banjaluku, najvećem žitorodnom području, je pouka. Ono što je jesenas propušteno, dočekao je grad u junu i od prinosa nema ništa. Čak ni poljoprivrednici neće požnjeti žita koliko im je potrebno za njihovo gazdinstvo.

— U Dragočju, Drakuliću i Barlovcu štete od grada je bilo, ali ne kao u drugim selima, pa se to ipak žetvi vidi. Na ovom području za kombajne nema više posla. Otišli su na druge parcele. Mi smo do sada od poljoprivrednika otkupili oko 50 vagona žita i ispunili plan otкуpa. Međutim, i u ovim krajevima je prisutan isti problem — male su površine pod pšenicom. Najveća je do tri i po dunuma, još su i raštrkane.

Prilaz im je nepristupačan, pa kombajni ima više praznog hoda od parcele do parcele, nego što vremena provede na njoj — kaže Branko Kecman, direktor OZO Zalužani.

Ratko MARIĆ

NOVO U TVORNICI TAPECIRANOG NAMJEŠTAJA „ŠIPAD—VRBASA“

DO KUPCA PREKO OKEANA

● Predstoji bitka za osvajanje novih proizvođača koji će atraktivnošću privući kupca: u toku je izrada „nulte“ serije dva različita modela kožnih klub-garnitura za Australiju ● Konkursirati kvalitetom — jedno je od osnovnih opredjeljenja u poslovnoj politici i osvajanju domaće i stranog tržišta

Kada se prošle godine „Vrbasov“ OOUR Tvornica tapeciranog namještaja suočio sa ozbiljnim teškoćama, i bio prisiljen znatnije reducirati proizvodnju usljed smanjene tražnje gotovih proizvoda iz postojećeg proizvodnog programa, u ovom kolektivu prevladalo je uvjerenje da izlaz prvenstveno treba tražiti kroz značajniji zaokret u proizvodnoj orijentaciji. Naime, prilagodavanje sve složenijim uslovima privrednjenja i izmjenjenim zahtjevima tržišta postalo je imperativ i u ovoj proizvodnoj grani koja čak više od drugih podliježe opštim kretanjima u plasmanu robe široke potrošnje.

Ovakva poslovna orijentacija već je pokazala određene rezultate, ma da u Tvornici smatraju da tek predstoji odlučujuća bitka u osvajanju novih proizvođača koji će svojom atraktivnošću naci put do kupca. Pri tom se poseban akcent stavlja na izvorne proizvode, jer je i to jedan od preduslova za uspješnije ukupljanje u stabilizacijske tokove.

A ono što je na tom planu postignuto do sada, i što se upravo realizuje već pobuđuje punu pažnju. U Tvornici tapeciranog namještaja u toku je izrada prve, takozvane nulte serije novih proizvoda za poznatog kupca u Australiji. To su dva različita modela kožnih klub garnitura koje se rađe prema nalogu kupca, a čija se prva isporuka od šezdesetak kompleta predviđa za kraj jula. Jedan broj garnitura iz ove serije razaslat je u prodajnu mrežu širom Jugoslavije, a prikupljeni rezultati istraživanja tržišta već su pokazali da veliko interesovanje za nove proizvode vlada i među domaćim kupcima.

UVOZNA KOŽA JEFTINIJA

— Ovo je skup proizvod u koji se ugrađuje prirodna koža uveze-

na iz Italije, jer je dvostruko jeftinija od domaće. Za ovako skupu garnituru opredijeliti smo se prije svega zbog garantovanog izvoza gotovo svih količina koje se budu proizvele, što nas oslobađa problema oko plasmana koji su prošle godine uslovlili da smanjimo obim proizvodnje i umjesto dvije uvedemo samo jednu smjenu — iziže Zlatko Berberović, direktor OOUR-a — i dodaje da su ovdje nastojanja usmjerena na sklapanje poslova sa poznatim kupcima. Ovo posebno zbog toga što je svako zadržavanje gotovih proizvoda neekonomično zbog visokih kamata na obrtna sredstva.

Osim toga, ovdje su shvatili da se ne može postići naročiti uspjeh ukoliko se orijentišu na jeftinije proizvode osrednjeg kvaliteta sa kojima se ne može ozbiljnije konkurisati ni na domaćem, a pogotovo na inostranom tržištu. Stoga je izbor pao na garniture vrhunskog kvaliteta i dizajna sa kojima će pokušati da osvoje, pored Australije, još i tržište Evrope i SAD.

Kupac iz Australije za sada traži isporuku od stotinjak garnitura mjesečno, a količine će se kasnije vjerovatno i povećati. Ukoliko se obezbijedi plasman u Evropi i Americi, to znači dalje proširenje proizvodnje i eventualno ponovno uvođenje druge smjene. Međutim, dotle se moraju otkloniti neka „uska grla“ koja u ovom trenutku znatnije ograničavaju povećanje proizvodnje, tako da će se i već preuzete obaveze za isporuke do kraja godine moći izvršiti tek uz krajnje napore.

KVALITET NA PRVOM MJESTU

Nedostatak specijalnih mašina za naštepavanje je ono što u

ovom trenutku otežava realizaciju planiranih količina i uhodavanje nove proizvodnje. Nadamo se da će i taj problem što skorije biti riješen, jer su u toku aktivnosti oko nabavke ovih mašina — kaže Marko Mešić, upravnik proizvodnje tapeciranog namještaja.

Inače, tapetari su se svojski prihvatili da što kvalitetnije izvrše ovaj zadatak i u tome će, nema sumnje, uspjehi bez obzira na nedostatak svih potrebnih mašina. To potvrđuju i iskavne ocjene koje su dobili prvi uzorci. Iako se za sada radi na starijima mašinama, od kojih je jedna posuđena od „BLIK-a“, iskusni tapetari bez većih poteškoća su se preorijentalisali za rad sa kožom.

Sada svakom od nas osjeća vedu odgovornost za kvalitet izrade, jer kupac je poznat i sve do isporuke mi smo odgovorni za svaku pojedinu garnituru. Na izradi kožnih garnitura radimo grupno, a ne fazno, tako da se tačno može ustanoviti gdje je nastojana greška — kaže Svetko Dobrač koji sa svojom grupom radi na završnom oblikovanju i presvlačenju kožom dijelova garnitura. Pored toga, sa povećanom pažnjom mora se raditi i zbog toga što je koža veoma skup materijal i svaka greška može prouzrokovati milionske štete.

Preciznost mora biti na visini, jer se i najsitnija greška odmah uočava i veoma se teško ispravlja. Sa novim mašinama će vjerovatno biti lakše raditi, ali bi uvijek na prvom mjestu morao da bude kvalitet, makar to bilo i na račun učinka — riječi su Milosava Golemović, KV tapetara koji radi za šivaćom mašinom na sastavljanju iskrojnih dijelova kojima se presvlače garniture.

To su uglavnom pitanja i problemi koji zaokupljaju „Vrbasove“ tapetare i od kojih u dobroj mjeri zavisi i ostvarenje planiranog izvoza od 10 milijardi dinara za ovo godinu. Pošto je u prvih šest mjeseci realizovano jedva stotinjak miliona, glavni izvoza, prema utvrđenoj dinamici, trebalo bi da se realizuje u drugom polugodištu, što će od svih 120 zaposlenih u ovom OOUR-u zahtijevati veliko zalaganje i punu mobilnost. Stanovjević — FAJ-KOVIĆ

POVODOM „ŠVAJCARSKIH“ FAKTURA U ZDRAVSTVU (3)

NADUVANI RAČUNI — OPŠTA POJAVA

● U finansijskom smislu zdravstvene ustanove pale su na prosjački štap, pa se siromasi snalaze međusobnim potkradanjem ● U Domu zdravlja u Banjaluci i Osnovnoj zajednici zdravstvene zaštite tvrde da ne šalju naduvane fakture i da će uvesti rigoroznu kontrolu svih računa koji im stižu ● Više obzira prema privatnom džepu nego društvenoj kasi

Zdravstvo kod nas već godinama pati od hronične besparice. Nagomilani gubici svakodnevna su glavobolja medicinskim radnicima i svima onima koji brinu o finansijskoj strani poslovanja. Oдавno se uvidjelo da dosadašnji budžetski način finansiranja ove djelatnosti, unatoč SIZ-ovima i proklamiranoj slobodnoj razmjeri rada, dovodi zdravstvo u pravom smislu do prosjačkog štapa. Na žalost, i pored tih saznanja malo se čini da se materijalni položaj zdravstva korjenito mijenja. U takvim okolnostima nije ni čudo što mnogi traže izlaz za sebe na račun drugih. Zavidalo je pravilo: snadi se kako znaš i možeš. Čitlučki lažni račun, čija ukupna vrijednost nije prešla 30 starih miliona, samo su kap u moru „korisnih“ malverzacija. Iskustvo poučava da ovom receptu za ublažavanje besparice pribjegava većina zdravstvenih ustanova.

Dobro je poznato da pacijenti koji dolaze s područja nekog drugog SIZ-a imaju povlašteni status „deviznog bolesnika“. On se obično prima i preko reda, zad-

ržava se na liječenje duže no što bi trebalo i redovito račun za njegovo liječenje donose zdravstvenoj ustanovi milijunske iznose. Po jednom cjenovniku, i to uvijek nižem, liječe se osiguranci za koje troškove plaća matični SIZ, a po drugom, redovno višem, usluge se pružaju onim koji dolaze iz nekog drugog kraja.

U MAKAZAMA CIJENA

Šta se zapravo krije iza takvih finansijskih mešetarenja? Da li je zdravstvo toliko neorganizovano pa krajnje neracionalno troši zdravstveni dinar, ili su ta sredstva nedovoljna da bi mogla pokriti sve veće potrebe za zdravstvenim uslugama? Ova druga strana stalne dileme nešto je bliža istini. Ne može se poruci da zdravstvo u posljednje vrijeme ne čini ozbiljne napore da se bolje organizuje, da poveže sve svoje službe, racionalizira liječenje i potrošnju lijekova, smanji broj bolovanja i upućivanje na liječenje u druge, razvijenije zdravstvene centre, pa, ipak, materijalni položaj mijenja se samo nagore.

Nedostojnost naše ekonomske politike i ekonomskih mjera dovele su zdravstvo u vrlo nezavidan položaj. Sva nastojanja da se ograničava rast opšte i zajedničke potrošnje, što utiče na sporiji rast sredstava za zdravstvo, potopljena su neobuzdanim rastom cijena. Medicinske radne organizacije našle su se u makazama cijena, čiji kraci nikada ranije nisu bili tako otvoreni. Cijene zdravstvenih usluga su limitirane i ne mogu se ravnati prema kretanjima na tržištu, a sve ono što se u zdravstvu troši poskupljuje preko noći.

VIŠE RADE — VIŠE GUBE

Dom zdravlja u Banjaluci, u kojem je zaposleno oko 760 ljudi i koji pruža usluge primarne zdravstvene zaštite za blizu 200

hijlada osiguranika, za šest ovogodišnjih mjeseci ima gubitak skoro 14 milijardi starih dinara. Lako je pretpostaviti koliki će deficit biti na kraju godine. Nije ni čudo, jer vrlo jednostavna računica ovako izgleda: za godinu dana ovaj zdravstvenoj ustanovi treba za normalno poslovanje oko 70 milijardi dinara, naravno starih. Od Osnovne zajednice za zdravstvenu zaštitu dobije 39 milijardi, oko šest milijardi zaradi u neposrednoj razmjeni rada, i to je sve. Samo za plate svih uposlenih treba godišnje izdvojiti oko 50 milijardi dinara. Pitamo zato dr. Marijana Ojdanica, direktora Doma zdravlja u Banjaluci, da li oni služe naduvenim fakturama. Kategorično odgovara da u ovoj ustanovi to nije slučaj. Prije bi se reklo, objašnjava on, da neke usluge pacijentima iz drugih krajeva zemlje ne fakturišu, jer su iznosi mali. Dr. Ojdanica smatra da je to daleko veći problem u manjim domovima zdravlja, čije je fakture teže kontrolisati. I one iz Čitluka otkrivene su s ovim slučajem. Što je Dom zdravlja veći, veći su mu troškovi i svi drugi izdaci i on mora biti u teškom finansijskom položaju. Zvuči paradoksalno, ali je istinito: što više radiš, više gubiš.

VIŠE OBZIRA PREMA PRIVATNOM DŽEPU

Nikola Džepina, sekretar Osnovne zajednice zdravstvenog osiguranja u Banjaluci, kaže da će ovaj OSIZ uskoro poduzeti vrlo rigoroznu kontrolu svih faktura. Pregled će se obavljati komisijom i na način kako je to učinjeno sa računima Doma zdravlja iz Čitluka. Konačno se mora stati u kraj ovim finansijskim malverzacijama. Na kraju, to su krivična djela, i dok neko ne bude odgovarao ova pojava neće ni prestati.

Sve dok ne učine ovakvu kontrolu, naši sagovornici ne žele da govore nešto

određenje o naduvenim računima koji eventualno u Banjaluku dolaze iz okolnih komuna i njihovih domova zdravlja. Ali već i površni uvjodi koje se čine povremeno upućuju na zaključak da bi i njih trebalo dobro prošetati. Dr. Ojdanica kaže da bi se zloupotrebe lakše izbjegle, kada bi se uvela praksa da osiguranci, kada se liječe u nekom drugom domu zdravlja, sami plaćaju usluge i na osnovu računa kasnije ih naplaćuju u matičnom OSIZ-u. To su uveli u Sloveniji. Zato u Kliničko-bolničkom centru u Ljubljani odnedavno više ne primaju pacijente iz Banjaluke, asigurno i drugih krajeva, koji im dolaze sa „crvenom“ uputnicom. Jednostavno zato, što kasnije visoki račun za liječenje ne mogu naplatiti od pacijenta koji izjavi da toliko novaca nema.

Uvijek je više obzira prema privatnom džepu, nego prema društvenoj kasi. Kada plaća sam pacijent, lako uočava da li je prevaren.

Dr. Ojdanica opisuje jedan vrlo poučan slučaj iz njegove prakse. Nedavno mu se obratila pacijentica koja je na svoju inicijativu liječila štitnu žlijezdu u Zagrebu. Stičući joj je račun na 800.000 starih dinara. Zatražila je uputnicu kako bi ovaj račun mogao pasti na teret Osnovne zajednice. Dr. Ojdanica joj uputnicu nije mogao dati, jer o tome odlučuje posebna komisija, ali je primijetio da bi uputnicu odmah napisao, samo da može, jer bi to bilo „naknadno“ upućivanje i ono šteti novcu. Da je pacijentica kojim slučajem imala uputnicu iz Banjaluke i s njom išla na liječenje u Zagreb, račun bi bio višestruko veći, jer bi ona bila tretirana kao „devizni“ pacijent za kojeg bi se iz kase Zajednice u Banjaluci zagrabilo što je moguće više. Pošto je plaćala iz svog džepa zdravstveni radnici vodili su računa da pacijenta ne dovedu do bankrota, pa su ga liječili brže, efikasnije i realno mu zaračunali cijenu.

Željko JURIĆ
Milan PEKIĆ

UKRATKO

**KINESKO—
JAPANSKI
NUKLEARNI
SPORAZUM**

PEKING, 25. jula — U Tokiju će se 30. i 31. jula održati kinesko-japanski međuvladini razgovori čiji rezultati treba da bude potpisivanje sporazuma o nuklearnoj saradnji. Kako javlja AFP, sporazum će sadržati klauzulu o korišćenju japanske nuklearne tehnologije isključivo u mirovne svrhe, kakvu sadrže svi takvi ugovori koje je Kina posljednjih godina sklopila s nizom zapadnih zemalja.

INFLACIJA U EEZ

LUKSEMBURG, 25. jula — Statistički biro Evropske zajednice saopštava da je inflacija u zemljama članicama EEZ u junu iznosila u prosjeku šest odsto, odnosno da je ostala ista kao prethodnog mjeseca. Kako javlja Rojter, najniža stopa godišnje inflacije od 2,3 odsto (u periodu juna 1984—juni 85.) bilježi se u SR Njemačkoj, a najviša u Grčkoj 17,2 odsto.

**GANDIJEVO
UPOZORENJE**

NUJ DELHI, 25. jula (Tanjug) — Indijski premijer Radhiv Gandi upozorio je danas na činjenicu da industrijski razvijene zemlje ugrožavaju svjetski trgovinski sistem i založio se za uspostavljanje novog međunarodnog ekonomskog poretka.

Otvarajući danas Konferenciju ministara za trgovinu iz tridesetak zemalja u razvoju „grupe 77“ — predsjedavajući pokreta nesvrstanih je istovremeno konstatovao da protekcionističke brane industrijski razvijenih zemalja postaju sve veće što još više pogoda zemlje u razvoju.

**ISTORIJA
SR NJEMAČKE**

BON, 25. jula (Rojter) — Vlada u Bonu odobrila je projekt za osnivanje muzeja koji bi se bavio isključivo historijom SR Njemačke, dakle razdobljem koje počinje poslije drugog svjetskog rata i podjelom Nemačke. Muzej će koštati 102 miliona maraka (53 miliona dolara) i biće podignut u Bonu.

Kritičari ideje ukazuju da će predložena koncepcija ignorirati nacističku prošlost zemlje, dok se predlagaci brane tvrdnjom da će muzej omogućiti da se stvaranje SR Njemačke stavi u historijski kontekst.

**SPORAZUM
O REGISTRACIJI
BRODOVA**

ŽENEVA, 25. jula (Tanjug) — Treće desetodnevno zasjedanje Međunarodne konferencije o uslovima za registraciju brodova uspješno je okončano sporazumom o ključnim elementima međunarodnog instrumenta za regulisanje te složene materije. Ta konferencija započela je prije dvije godine debatu o izradi međunarodnog propisa kojim bi se zaveo red u haotičnoj situaciji u registriranju brodova koji plove pod tuđom zastavom, odnosno pod zastavom „po slobodnom izboru“.

Novim međunarodnim instrumentom, koji treba da bude definitivno završen iduće godine, proširuje se ekonomske, zakonske i nadzorne ingerencije zemlja koje „pozajmljuju“ zastave nad aktivnošću kompanija kojima pripadaju takvi brodovi.

**PRODUŽENO
VANREDNO
STANJE U
ZIMBABVEU**

HARARE, 25. jula — Parlament Zimbabvea još je za šest mjeseci produžio vanredno stanje u zemlji zbog — kako je rečeno — „prisutnosti naruženih bandita i antirezimskih gerilaca“ — za proteklih šest mjeseci oni su ubili 45 ljudi, izvršili mnogobrojne pljačke, silovanja i druga nedjela.

To je 10. produženje vanrednog stanja u Zimbabveu od oslobođenja zemlje 1980. godine.

BEOGRAD: KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU ZA STRANE NOVINARE

**Istina
dostupna svima**

● **Zakon o javnom informisanju nije restriktivnog karaktera, niti se može okarakterisati kao pokušaj da se novinari potčine političkim strukturama, napomenuo je Aleksandar Petković, sazvani sekretar za informisanje**

BEOGRAD, 25. jula (Tanjug) — Sazvni sekretar za informacije Aleksandar Petković govorio je danas, u Međunarodnom centru, stranim novinarima, akreditovanim u našoj zemlji, o nedavno usvojenom Zakonu o osnovama sistema javnog informisanja. Glavna intencija ovog zakona je, prema riječima Petkovića, obezbjeđivanje ravnopravnog položaja svih učesnika u sistemu informisanja na čitavom jugoslovenskom prostoru, a njegova ključna načela javnost i objektivnost u informisanju.

Petković je napomenuo da sloboda informisanja ne podrazumijeva da svako govori i piše šta želi, već to da prava istina bude svima dostupna. Zakon nije restriktivnog karaktera, niti se može okarakterisati kao pokušaj da se novinari potčine političkim strukturama. On polazi od ustavnog prava

na informisanje i teži omogućavanju tog prava, s jedne, i suzbijanju monopola na informisanje, s druge strane. Jer, istakao je Petković, monopol u toj oblasti stvara povlašćenu poziciju i odlučivanju o bitnim pitanjima društvenog razvoja.

Sada je veoma važno da se Zakon dosljedno sprovede, rekao je Petković, naglašavajući demokratsku proceduru pri njegovom usvajanju, u kojoj su učestvovali i novinarska udruženja i redakcije svih javnih glasila. U zakon je ugrađena odgovornost kako izvora, tako i sredstava informisanja, i uz to, naglašena samostalna redakcija javnih glasila u koncipiranju sopstvene uredničke politike. Otvorena je, s druge, mogućnost da se u oblasti informisanja uključe grupe građana i njihova udruženja, ali pod uslovima koji su utvrđeni Zakonom.

SVJETSKA KONFERENCIJA ŽENA

Nastavak usaglašavanja

NAJROBI, 25. jula — Osnovni dokument Svjetske konferencije Dekade žene u Najrobi i dalje je pod upitnikom jer stavovi o spornim pitanjima nisu usaglašeni — izvještava Tanjug. Riječ je o osudi apartheida i cionizma i o pitanju međunarodnih dugova. Saglasnost još nema iako je predviđeni rok za završetak rada komisije istekao. Zasjedanje će biti nastavljeno u

posljednjem pokušaju da se dođe do kompromisnih formulacija koje bi bile prihvaćene jednoglasno.

Ukoliko dođe do glasanja — saznanje se u krugovima delagata zapadnih zemalja, i dokument bude usvojen dvotrećinskom ili prostom većinom, SAD i zemlje Evropske zajednice neće ga smatrati zvaničnim dokumentom konferencije koji bi za njih bio obavezujući.

FILIPINI

**Udavilo se
147 ljudi**

MANILA, 25. jula — Samo jedan od 148 Filipinaca koji su se nalazili na brodu koji je potonuo naletjeli na stlenu u istočnoj malezijskoj državi Sabah se spasio, dok su se ostali podavili.

Kako izvještava Rojter pozivajući se na pisanje jednog lista u Manili, preživio je samo jedan putnik sa broda koji se 5. jula otisnuo iz Luke u Sempornu. Većina postradalih putnika bili su sezonski radnici koji su ilegalno radili u državi Sahab.

Brodolomnik je opisao tragediju objasnivši da je preživio tako što je na parcelu drveta dva dana plutao morem prije nego što su ga spasili ribari koji su ga potom odveli na južno filipinsko ostrvo Tavitavi.

LONDON

NEŠTO NOVO NA BRITANSKOJ POLITIČKOJ SCENI

Laburisti traže pomoć rokera

LONDON, 25. jula — Dobar dio omladine u Britaniji osjeća obehtrabrenost i nezadovoljstvo zbog slabih izgleda da dođe do posla i obezbijedi stalna sredstva za egzistenciju. U vrijeme kada ogromna armija od četiri miliona (pretežno mladih i sposobnih ljudi) ne nalazi posao, iako konzervativna vlada Margaret Tačer obećava bolje dane, glavni njen protivnik i lider opozicije Nil Kinok se dosjetio: uticaj pop-zvijezda mogao bi mu pomoći da na sljedećim opštim izborima zadobije pravo da se useli u Downing stit broj deset, tradicionalno prebivalište premijera.

„Sjajlica“ mu se upalila poslije maratonskog koncerta „Pomoć uživo“ koju je rok-pjevač Bob Geldof organizovao za gladne u Africi. Laburista Kinok je shvatio nevjerojatan uticaj koji moderna muzika ima na ljude, vidio je da je ona uspjela da objedini svijet u želji da se učini nešto humano i korisno, a u čemu je politika bila podbacila. „Kinoka su poruke „Pomoć uživo“: mir, ljubav i razumijevanje, inspirisale na političku akciju. Ujeku laburističke kampanje (opšti izbori bi trebalo da budu održani krajem

1987. ili početkom 1988. godine), on je izašao pred javnost rame uz rame sa poznatim imenima britanske pop-scene, kao što su gitarista Bili Brog, regge grupa „Asvad“ i džez-rok sastav „Radna sedmica“. Svi su oni učestvovali u nedavnoj političkoj manifestaciji reklamiranja laburističke partije preko malih ekrana.

Nil Kinoku, koji po svaku cijenu želi da od Margaret Tačer preuzme kormilo vlade, povod za razmišljanje na temu: pop-muzika u službi Laburističke partije, nametnuli su, doduše, stvaraoci te muzike, ali njihove namjere nisu bile ispisane političkim ciljevima. Rescimo, orkestar „Bronski bit“ je snimio pjesmu „Bredjag Britan“, u slobodnijem prevodu „Siromašna Britanija“, gitarista i pjevač Sting je na posljednjoj LP-ploči jednu nu-

TARIK AZIZ KOD BELOVSKOG

**Važna uloga
nesvrstanih**

● **Između SKJ i BAAS partije Iraka postoje tradicionalno dobri odnosi**

BEOGRAD, 25. jula (Tanjug) — Sekretar Predsjedništva CK SKJ Dimče Bolovsk primio je člana regionalne komande Socijalističke partije arapskog preporoda (BAAS) Iraka i Savjeta revolucionarne komande, potpredsjednika vlade Iraka i ministra inostranih poslova Tarika Aziza. U prijateljskom razgovoru razmijenio su mišljenja o aktivnostima SKJ i BAAS Iraka na unutrašnjem planu, kao i o aktuelnim međunarodnim pitanjima.

Obostrano je istaknuta uloga pokreta nesvrstanih zemalja kao nezavisnog globalnog faktora u međunarodnim odnosima i izražena privrženost izvornim principima i ciljevima politike nesvrstanih. Ukazano je da između SKJ i BAAS partije Iraka postoje tradicionalno dobri odnosi i izražena spremnost da se njihova saradnja dalje unapređuje i razvija kao veoma važan element odnosa udruženja prijateljskih i nesvrstanih zemalja.

SARAJEVO

**Nove
starješine JNA**

SARAJEVO, 25. jula — U Centru vojnih škola kopnene vojske u Sarajevu danas su na progodnoj svečanosti proizvedeni u čin aktivnog vodnika pitomci 30. i 30-A klase Srednje vojne škole kopnene vojske, 10. i 10-A klase Intendantske srednje vojne škole, čije je školovanje upravo završeno. Svečanostima u ovoj uglednoj obrazovnoj i naučnoj ustanovi naših oružnih snaga u Sarajevu prisustvovali su roditelji pitomaca, predstavnik SSNO general-potpukovnik Slavko Đurđević, zatim general-potpukovnik Ilija Đujić, komandant Sarajevske armijske oblasti general-potpukovnik Anton Lukežić, komandant teritorijalne odbrane SR BiH general-potpukovnik Mujo Mujkić i druge brojne ličnosti.

KONFERENCIJA ZA ŠTAMPU U MOSKVI

**Nema izgleda
za napredak
u Ženevi**

MOSKVA, 25. jula — Šef sovjetske delegacije u Ženevi Julij Kvicinski izjavio je na današnjoj konferenciji za štampu u Moskvi da nema izgleda za bilo kakav napredak u pravcu kompromisa na ženevskim i sovjetsko-američkim pregovorima o kontroli naružavanja ako-kako je rekao — „druga strana ne preispita svoj sadašnji nekonstruktivni stav“. Kvicinski je situaciju na ženevskim pregovorima ocijenio kao „zabrinjavajuću“, jer SAD-rekao je on — „obijavju izradu efikasnih mjera za sprečavanje trke oružja u kosmosu“. Kako javlja dopisnik Tanjuga, Kvicinski je iz svega izvukao zaključak da to znači da SAD „ne žele smanjivanje“ bilo kojeg od nuklearnih arsenala brojne ličnosti.

Izveštaj sa izvješćenja 30. kola srećaka Poslovne zajednice lutrijskih organizacija Jugoslavije od 25. jula 1985. godine

SREĆKA BROJ	DINARA	SREĆKA BROJ	DINARA	SREĆKA BROJ	DINARA	SREĆKA BROJ	DINARA	SREĆKA BROJ	DINARA
0		2		4		6		8	
50	100	42	160						
70	120	52	100						
020	400	1012	2.000						
2650	900	1862	600						
81180	4.000	08832	6.000	4	60	6846	60	58	140
357040	30.000	238722	30.000	51984	10.060	183196	30.060	39278	6.000
		349952	30.100	65404	6.060	326696	30.060	41998	8.000
						399486	2.000.060	49128	4.000
1		3		5		7		9	
		03	80	55	80				
		23	100	65	80				
2721	1.000	45463	4.000	915	200	47	140	19	120
5491	600	114063	30.000	3585	1.000	77	120	79	80
26511	6.000	181443	100.000	8765	680	52397	8.000	529	200
		349303	30.000	045525	1.000.000	86757	10.000	8789	600
				050845	30.000	38757	10.000	33069	4.000
				325785	200.080	86707	30.000	53209	4.000
								33699	30.000

OD DOPISNIKA
TANJUGA

bili „za“ Kinoka i Laburističku partiju.

Ovo uključivanje pop-muzike u partijsku politiku radi njenih jasnih ciljeva, potpuno je nova praksa u Britaniji. Za razliku od Amerike, gdje se u toku izbornih kampanja u partijske konvencije utičajni pojedinci u pop-biznisu, lideri svih britanskih partija su se do sada dijelom držali podalje od rok-veličina. Muzičarima je to odgovaralo. Do Klifa Ričarda od Džona Lenona i mnogih drugih, koji su kritikovali postojeci poredak i nepravilnosti i logiku, ali su se uvijek stavljali iznad politike.

Kinok bi sada stvari krenu drugim tokovima. Njegovi savjetnici osjećaju da bi rok-zvijezde mogle biti jedne od vodećih snaga u političkoj dezorijentisane omladine, čiji su glasovi potrebni (laburističkoj partiji).

Može li rok pomoći laburistima, pokazuje vrijeme, odnosno raspoloženje muzičara, jer većina njih i dalje stoji na pozicijama pokojnog Lenona ne žele da budu tuđi instrument.

Dejan VASILJEVIĆ

32. FESTIVAL JUGOSLOVENSKOG IGRANOG FILMA U PULI

Odbrojavanje je počelo

PULA, 25. jula — Iza nas je i peti dan 32. festivala jugoslovenskog igranog filma u Puli. Od ukupno 27. ustalio je da se prikaze još devet filmova od kojih se pet takmiči za službene nagrade. Do sada su samo u dvije večeri u Areni videna tek četiri filma kojima bi se trebalo možda ozbiljnije razgovarati. No, ipak treba sačekati do subote kada će se održati najavljeni okrugli stol posvećen ovogodišnjoj produkciji domaćeg filma. Inače, za okruglim stolom danas će se razgovarati o materijalnom položaju jugoslovenske kinematografije.

No, vratimo se repertoaru. U službenoj selekciji sinoć je prikazan još jedan slovenački film. To je „Dediščina“ („Naslijeđe“) režisera Matjaža Klopčiča u proizvodnji „Viba-filma“ iz Ljubljane. Film čovjeka koga Pula već dobro poznaje i od njega uvijek nešto očekuje. Možda je zbog toga ovaj veliki amfiteatar bio dobro posvećen. Film govori o događajima od 1914. do 1924. i 1944. godine. Osudbinama triju generacija jedne bogate slovenačke porodice. Prvi dio pokazuje povezanost njene sudbine i svih prevaranja u odumiranju starog svijeta, očekivanju novog uređenja, ugrožavanju jezika i položaja Slovenaca nakon raspada Austro-Ugarske Monarhije. U drugom dijelu ove filmske priče se oslikava poziv na otpor rastućem fašizmu, koji pokušava nametnuti kraljevska vlada, dok za kraj ostaje sukob u Trbovlju, kome kulminiraju i mnoge porodične tragedije. Dakle, još jedan film sa zanimljivom temom, dobrom slikom i muzikom, ali sa rastezljivim scenama, što se suđeci prema zvižducima i aplauzima, publici nije dopalo. Od svega, najviše se dojmila glumačka kreacija Milene Zupančič.

„Tajvanska kanasta“ je film u kome je reditelj Goran Marković naprosto od ništa pravio nešto. Pokušavajući osvijetliti neke probleme današnjice, scenario ovog filma je sročeno kroz priču o jednom nezaposlenom arhitektu, na pragu četrdesetih, kome je porodična situacija krajnje nesređena. U tako rastrganom životu glavni junak (a igra ga Boris Komnenić) okreće se svojoj opsesiji za izradu nekakvih suludih pokretnih skulptura, takozvanih mrdalica. To odgovara grupi mutnih tipova. Daju mu toliko željan posao i uvlače u pogubnu situaciju. Naivan i rastrzan i ne uvida kako neozbiljan život, koji je do tada vodio, može u trenutku postati teška drama sa izgledima za tragediju. U ovoj banalnoj filmskoj priči tako i biva.

Prema tome, bila su to dva prosječna filma, ali bolji od onih što su juče prikazivani u informativnoj selekciji („Tajna starog tavana“, „Orkestar jedne mladosti“). Vidjevši te filmove, posjetilac će se zapitati: dokle trošiti novac za guposti?

● U Areni sinoć prikazani filmovi „Dediščina“ („Naslijeđe“) i „Tajvanska kanasta“, a u informativnoj selekciji „Tajna starog tavana“ i „Orkestar jedne mladosti“ ● I dalje — prosječno

Scena iz filma „Naslijeđe“

Jučerašnja konferencija za štampu počela je promocijom najnovijih izdanja Instituta za film, „Znaci sekana“ — Bogdana Kalafatovića i „Fenom film“ — Milana Damjanovića. Otim izdanjima govorio je filmski kritičar Božidar Zečević. Deveti po redu festival filmskog scenarija u Vrnjačkoj Banji ove godine održaće se od 17. do 22. avgusta. Na festivalu će se prikazati dvanaest filmova iz ovogodišnje produkcije. Posljednjeg dana te smotre prirediće se simpozij

posvećen scenariju na temu komercijalnog vala u domaćem filmu.

Publici u Areni koja glasa za „Zlatna vrata Pule“ i dalje se najviše sviđaju filmovi „Kraj rata“ i „Horvatio izbor“, pa su ovim filmovima pripale i najveće ocjene. Žiri publike za nagradu „Studijevelen“ do sada je najviše glasova dao filmovima „Ljubavna pisma s predomišljanjem“ i „Život je lep“.

Vlado SLIJEPEVIĆ

KNJIŽEVNO VEČE

O poeziji Ujevića

BIHAĆ, 25. jula — U adaptiranom prostoru Kapetanove kule u Bihaću održano je književno veče pod nazivom „San i ludilo“ o poeziji Tina Ujevića. Književni kritičar Zdravko Zima govorio je o poeziji Ujevića, a stihove interpretirao Goran Matović, recitator iz Zagreba. U okviru večeri otvorena je i izložba slika članova Kluba likovnih radnika u Bihaću.

F. P.

U GOTI

Pronađena Petrarkina pjesma

BERLIN, 25. jula — Među djelima sakupljenim u kolekciji grčkih i latinskih tekstova u biblioteci u Goti jedan italijanski naučnik je otkrio pjesmu velikog srednjovjekovnog pjesnika i humaniste Frančeska Petrarke za koju se vjerovalo da je zanavijek izgubljena. Rukopis sadrži 142 strofe poeme od koje su bile poznate samo dvije. To je pjesma koju je umjetnik recitovao osmog aprila 1341. godine na rimskom Kapitolu.

POSLIJE LONDONA

Rok — koncert u Atini

ATINA, 25. jula (AFP) — U subotu i u nedjelju u Atini, ovogodišnje kulturne prijestonice Evrope, biće održana dva rok-koncerta na kojima će učestvovati osam danas najpopularnijih grupa i solista, među kojima su „Kalčer klub“ sa slavnim Boj Džordžom Nina Hagen, i francuska grupa „Telefon“.

Poslije superspektakla, koncerta za pomoć gladnima u Africi u Londonu i Filadelfiji, koncertu u Atini će biti najveća rok-manifestacija ovog ljeta u Evropi. Organizatori očekuju više od stotinu hiljada posjetilaca.

SAOPŠTENJE
KNJIŽEVNIKA
CRNE GORE

Podrška piscima Kosova

● Pitanje Kosova i svega što se tamo dešavalo i dešava nije samo crnogorska i srpska stvar, već se sve tiče Jugoslavije i njene sudbine — kaže se u saopštenju Udruženja književnika Crne Gore čije je Predsjedništvo održalo vanrednu sjednicu

TITOGRAD, 25. jula (Tanjug) — Predsjedništvo Udruženja književnika Crne Gore na posljednjoj vanrednoj sjednici svesrdno je podržalo stavove Predsjedništva Saveza književnika Jugoslavije prema situaciji stvorenoj u Društvu književnika Kosova. Ovo Predsjedništvo kaže se u saopštenju, nikada nije smatralo da je pitanje Kosova i svega što se tamo dešavalo, a i dalje dešava, samo crnogorska i srpska stvar, već da se sve to tiče Jugoslavije i njene dalje sudbine.

Predsjedništvo Udruženja književnika Crne Gore smatra da svesrano treba pomoći Društvu književnika Kosova da nađe izlaz iz nastale situacije, a ide se naći samo ako svi zajedno pružimo bezrezervnu podršku zdravim socijalisti-

čkim snagama na Kosovu, jer one su i najznačajniji činilac u bici protiv iredentne i svih vrsta nacionalizma. Predsjedništvo Udruženja književnika Crne Gore nije za prenatragu dramatičnu situaciju iako već dramatične situacije u Društvu književnika Kosova, i ono čvrsto vjeruje da će pisci Kosova naći zajednički jezik i rješenja nastalu situaciju na najbolji način.

U saopštenju se napominje da predsjednik Predsjedništva Udruženja književnika Crne Gore zbog bolesti nije prisustvovao vanrednoj sjednici Predsjedništva Saveza književnika Jugoslavije održane 16. jula u Ljubljani, te da se zbog toga nije mogao čuti glas crnogorskih pisaca na skupu u glavnom gradu Slovenije.

POZORIŠTE

„Državni lopov“ za brigadiste

BIHAĆ, 25. jula — Pozorišna grupa „Nos“ iz Sarajeva obilazeći svu brigadirska naselja SR BiH, juče je u Bihaću u omladinskom naselju Prvi kongres USAOJ-a održala predstavu Fadila Hadžića „Državni lopov“. U ovoj predstavi nastupili pozorišni glumci Aleksandar Mičić Fistik, Zvonko Zrnčić i Ratko Petković i oduševili oko 1500 prisutnih gledalaca.

F. P.

MUZIKA

Priznanje Menjuhinu

LONDON, 25. jula (Rojter) — Vindolinst svjetskog ugleda Jehudi Menjuhin juče je na ceremoniji u Buckinghamskoj palati svečano proglašen vitezom Njenog Velikanstva. Iako je 69-godišnjem umjetniku ta titula dodijeljena još prije 20 godina, on, po britanskom pravu, nije mogao lično do prvi priznanje kraljice Elizabete Druge pošto nije bio britanski državljanin. Menjuhin je to postao tek ove godine, iako na ostrvu živi već 25 godina.

SEDMAM FILMSKIH DANA

Metaforično gnijeздо

— „Krilata zmija“ u svijetu Larija Koena. Sjajna gluma „Znatilježne Rite“

na primjeru „Krilate zmije“. Koen nigdje ne odstupa od strogo žanrovske fakture. Početak i kraj savršeno su koordinirani. „Krilatu zmiju“ otvara i zatvara panoramski snimak Njujorka učinjen iz helikoptera. Napočetku, tišinu visina prekida svetlulni pepet krita, a lažni mir krajom uništava lomljiva kora ovognog jajeta iz kojeg će se izležinovakrilata zmija (astečko mitološko biće Kvealkoat) — otvoreni završetak tipičan za horor između ova dva presudna dijela filma postoji još nekoliko izvrsno

krije zmija kao da se nalaziskrive ni potičaj za metaforično tumačenje. Zlo obitava u našoj blizini, skriveno samim tim što nam je pred očima i jedan ovlašan pogled bio bi dovoljan da se ono otkrije, ali čovjek obično nije sklon gledanju. On se prije upušta u istraživanje nečeg što mu se čini nepoznato samo zbog udaljenosti ili skrivenosti. Specifičan je način na koji Koen iz niza dotaknutih sudbina bira baš mladicevu, da bi od njega stvorio antijednu svakog filma. Holivudu je draga situacija u kojoj glavni iu-

7 filmskih dana

odabranih korespondentnih tačaka. Tu, prije svega, mislim na dva potpuno suprotna enterijera: prvi — atraktivna kancelarija u „Empajer Stejt Bilding“, drugi — ruševna zgrada drvene konstrukcije u kojoj se nalazi drugo ljudima nepoznato gnijeздо krilate zmije. Nakon prvog leta čudovišta, i njenog prvog zločina, Koen uvodi i dva nova dramaturška toka. Prvi se odnosi na pomenuti mladić, a drugi na ritualnog ubojicu. Mladića (izvrsna kreacija Majka Morijartija) susrećemo na pripremi, kao što će se kasnije vidjeti, neuspjele plačke dijamanata. Bježeći od progonoilaca dolazi svom advokatu čiji se ured nalazi u ekskluzivnom „Krajšler Bilding“. Tu, sasvim slučajno, u nekim potpuno pustim prostorijama u kupoli ove kicašte građevine koja oličava sjaj tehničkog buma tridesetih godina, pronalazi dobar skriveno gnijeздо krilate zmije. U mjestu na kom se

nak na početku filma nema ništa, a na kraju ima sve. Kod Koena je obrnuto. Morijarti je u ekspoziciji na dnu, a u epilogu tone još dublje. Čini se dajeto nemoguće, ali Koen i odošle pronalazi gore. dok dobro gotovo da uopće i ne postoji, tako da je „bolje“ kategorija bez pokrića, te stoga u precizno izraženom pogledu na svijet ovog autora ono i ne postoji osim slučajno, pa samim tim i kratkotrajno.

„Znatilježna Rita“ engleski je film koji učestvuje u gotovo nevjerojatnom broju ovonedjeljnih premijera (tu je i „Brejkdens 2“) Motiv Pigmaliona oduvijek je bio drag engleskim autorima, pa i „Rita“ spada u tu kategoriju. Medutim, film je ostao suviše verbalan, potpuno afiliciran, a jedini su užitak pružile sjajne glumačke kreacije, mada su i one ostale u granicama pozorišne glume.

Davor BEGANOVIĆ

FILM

Protest. Vudilja Alena

LOS ANGELOS, 25. jula, (Rojter) — U znak protesta zbog surove rasističke politike Južne Afrike, ugledni američki filmski režiser i glumac Vudi Alen odlučio je da zabrani prikazivanje svojih filmova u toj zemlji. Alen je, naime, sa producentom kućom „Orion“ potpisao ugovor o snimanju tri nova filma i ugovor unio klauzulu kojom se zabranjuje distribucija njegovih filmova u Južnoj Africi. On je tom prilikom izjavio kako ne želi da uveličava značaj svog gesta, ali smatra da bi bilo od značaja kada bi se njegovoj inicijativi pridružili i drugi umjetnici.

NEOBIČNA ZANIMANJA

Posla napretek: Stjepan Pisarić (prvi zdesna) sa radnicima na svakodnevnom poslu izrade paleta

RAČUNICA U PALETAMA

● Stjepan Pisarić i Marijan Bjegeć odlučili da svu ušteđevinu ulože u otvaranje radionice za pravljenje paleta i nisu se prevarili ● Osiguran plasman u banjalučkim kolektivima

Kod Mišin-Hana jedna drvena nastamba privlači pažnju znatiželjnih posjetilaca. Podigli su je zajedno Stjepan Pisarić i Marijan Bjegeć. Udružili su Stjepan i Marijan ušteđevinu i otvorili radnju za pravljenje drvenih paleta. Od tolikog asortimana drvenarije oni baš odabrali paleta.

Nismo se prevarili u računici, kaže Stjepan Pisarić. Stolari smo po struci, a stolarije u svim građanima koliko god hoćete, i ne isplati se više praviti prozore i vrata. Izgubili se mnogo vremena, a zarada nije čemu. Ovakvo je bolje. Paleta su svugdje tražene, plasman je, dakle, osiguran, a za njihovo pravljenje i ne treba naročita stručnost.

U radnji Stjepana Pisarića i Marijana Bjegeća zaposleno je još šest radnika; Pavo

Dizdar, Jadranko Slavulj, Zeljko Kezić, Vlado Dizdar, Stjepan Jukić i Anto Relja su ovdlašnji mještani. Dugo su, vele, čekali ni posao u fabrici, a kad im je Stjepan ponudio zaposlenje u svojoj radnji, objeručke su tu ponudu prihvatili.

Zaradimo mjesečno oko 25.000 dinara. Nekad i više, ovisno od posla. Imamo i topli obrok i regres, sve kao da smo i u fabrici — kaže Pavo Dizdar.

Nije nam teško raditi na izradi paleta. Dnevno ih napravimo stotinjak. To nam je, zapravo, i norma. Ali, ako se radi o nekoj hitnoj porudžbini, onda nema radnog vremena, nema odmora dok ne udovoljimo zahtjevu kupca, napominje Zeljko Kezić.

Najčešći kupci paleta su banjalučki kolektivi: „UNIS“-ova valjaonica hladnovljalne trake, Tvornica opekarških proizvoda i „Incel“.

Imamo namjeru, dok se malo stabilizujemo, ovdje podići novu radionicu. Baraka je, za sada, smo privremeno rješenje — veli Pisarić.

Godinama je, inače, Stjepan Pisarić radio kao stolar. Jedno vrijeme je bio i gasterbajter. Pokušao je i drugim poslovima ali nije išlo. U paletama je, kako reče, našao dobru računnicu.

S. RISOVIĆ

ZABILJEŽENO U PROLAZU

NEISPUNJENE ŽELJE

● Ovo je priča o Milivoju Abadžiću, majstoru i zaljubljeniku u bicikle ● Ipak, Abadžić je napravio izuzetan podvig prije četiri godine kada je sam krenuo na trinaestodnevno putovanje biciklom kroz našu zemlju

Kina je zemlja čiji stanovnici za potrebe prevoza najradije koriste bicikl. U posljednje vrijeme, sa čestim poskupljenjima naftnih derivata, taj jednostavni dvotočkaš i kod nas postaje sve aktuelniji. Ljudi mu se vraćaju. Kupuje se novi, ili se onaj stari, zaboravljeni, vadi iz podruma, popravlja, dotjeruje.

Ovo je priča o Milivoju Abadžiću, biciklističkom entuzijasti, majstoru i jedinom serviseru za bicikle u cijeloj Bosanskoj krajini, koji svakodnevno provodi oko četiri sata u svojoj radionici popravljajući „točkove“ onima koji ih vole koliko i on.

Biciklom i svim onim što je vezano za njega počeo sam se baviti u jedinom serviseru za bicikle u cijeloj Bosanskoj krajini, koji svakodnevno provodi oko četiri sata u svojoj radionici popravljajući „točkove“ onima koji ih vole koliko i on.

Biciklom i svim onim što je vezano za njega počeo sam se baviti u jedinom serviseru za bicikle u cijeloj Bosanskoj krajini, koji svakodnevno provodi oko četiri sata u svojoj radionici popravljajući „točkove“ onima koji ih vole koliko i on.

želji za učešće netrci „Kroz Jugoslaviju“.

Iako mi se davnašnja želja nije ispunila, počeo sam da pravim samoinicijativne podvige. Prije četiri godine, krenuo sam biciklom kroz Jugoslaviju. Markruta je bila Banjaluka-Sarajevo-Tjentiste-Ulcinj-Jadranska magistrala-Zagreb-Bihać-Bosanski Novi-Banjaluca.

Nije mi se ispunilo, nastavlja Abadžić priču, ni da budem serviser na trci „Kroz Jugoslaviju“, a to sam jako želio. Međutim, želja mi se ispunila na trci „Putevima AVNOJ-a“. Ona se, upravo, sada održava. U akciji lista „Glas“ „Svi na Bicikl“ bio sam besplatni serviser. Najdraže mi je što sam omogućio svima onima koji su imali defekt da stignu do cilja.

I tako, davnašnje želje Milivoje pretače u društvene sa biciklom u naj-savremenije opremljenom servisu. Stiče da, i pored redovnog posla u „Sintetiku“, popravi mnoge bicikle, a garantni je serviser ljubljanskog „Roga“ i subotičkog „Partizana“. Popravka bicikla, reče, dug mu je prema ovojme gradu, koji je, minulih godina, dosta učinio za njega.

Ž. PAVLOVIĆ

Milivoje Abadžić u svom biciklističkom servisu

PIJAČNI BAROMETAR

POVRĆE: luk 50, mladi kupus 60, krompir 40, grašak u mahuni 100, tikvice 40 do 50, paradajz 60 do 80, paprike 100 do 150, krastavci 40, mrkva 100, mahune 50 do 120, grah 250, kelj 100, blitva 60, plavi patlidžan 200 dinara po kilogramu.

VOĆE: maline 300, kajsije 120, kruške 50 do 100, lubenice 70, dinje 150, breskve 70 do 100, banane 420 dinara po kilogramu.

JAJA: 16 do 18 dinara po komadu.

MED: 400 do 500 dinara po kilogramu.

MLJEČNI PROIZVODI: sir 350 do 450, kajmak 400 do 500, užički kajmak 900 do 1.000 dinara po kilogramu.

CVIJECE: karanfili 10, gerber 60, ruže 20, gladiole 60 dinara po struku.

Ž.P.

DUGOVANJA STANARA

Inkasanti — da ili ne

● Banjalučani za stanarinu, grijanje, odvoz smeća i naknadu za korištenje građevinskog zemljišta duguju do 30. juna ove godine 146.890.000 dinara.

Koordinacioni odbor objedinjene naplate Zavoda za izgradnju u posljednjih nekoliko mjeseci pokušava da pronađe efikasnije načine naplate dugovanja od stanara. Niz zaključaka ranije usvojenih, međutim, nije realizovan za što se najviše okrivljuje Zavod za izgradnju. Za dužnike koji ne plaćaju stanarinu, naknadu za korištenje građevinskog zemljišta, grijanje i odvoz smeća još prošle godine je predloženo da se preko „Toplane“ ili „Čistoća“ pronađe mogućnost provjere spiskova dužnika i naplate dugovanja što nije učinjeno.

Na sjednici Koordinacionog odbora objedinjene naplate je konstatovano da se ponovo sa „Čistoćom“ do kraja septembra vidi mogu li njihovi radnici obići dužnike ili će se za to angažovati drugi radnici. Čini se, ipak da u Zavodu za izgradnju nisu zainteresovani za probnu inkasantsku službu ili se to bar može utvrditi na osnovu energične izjave Branimira Anića, člana poslovodnog odbora Zavoda za izgradnju, koji kaže da se u Zavodu za izgradnju nikad neće uvesti inkasantska služba.

S druge strane Đuro Smitran, direktor OOUR-a „Čistoća“, navodi da im je Zavod za izgradnju dostavio spisak dužnika koji duguju više od 12 mjesčnih obaveza, ali da su

podaci poražavajući. Naime, podaci su netačni jer ima promjena adresa i korisnika od prije deset godina koje nisu ispravljene u spiskovima.

Tvrdim da smo mi neefikasni, a ne dužnici, jer su naši radnici obilazeći dužnike naplaćivali dugovanja i u iznosu od 15.000 dinara bez većih primjedbi stanara. Dugovanja OOUR-u „Čistoća“ do 30. juna ove godine iznose 18.217.000 dinara odnosno upravo onoliko koliko iznosi gubitak nakon šestomesečnog poslovanja. Nećemo dozvoliti da se takvo stanje zadrži, jer podaci pokazuju da građani u prosjeku duguju po četiri mjesecne obaveze, dodaje Đuro Smitran.

Cule su se primjedbe i na rad Službe za automasku obradu podataka Skupštine opštine koja na vrijeme ne dostavlja tražene podatke, a i dogovor učesnika objedinjene naplate sa predstavnicima Opštinskog suda, koji je pretrpan tužbama, nije takođe održan.

I pored činjenice da je naplata obaveza iz objedinjene naplate nešto bolja u odnosu na isti period prošle godine, ipak se može konstatovati da dugovanja nisu neznatna iznose čak 146.890.000 dinara, do 30. juna 1985. godine. Bilo kako bilo, služba objedinjene naplate mora se bolje organizovati kako bi se dugovanja znatnije smanjila, s radom blagajne subotom u Zavodu za izgradnju već su se pokazali zapažni rezultati. Stoga ne bi trebalo ni bježati od inkasantske službe, jer to, na kraju, žele učesnici objedinjene naplate.

D. CRNIĆ—BABIĆ

DEBELJACI

ASFALT ZA PRAZNIK

Žitelji Debeljaka uveliko se pripremaju za održavanje tradicionalnog narodnog zbora povodom 27. jula, Dana ustanka i Dana ove mjesne zajednice. U toku su sportska takmičenja, a finalni dio je planiran za 26. i 27. juli.

I ove godine stanovnici Debeljaka će ovaj praznik obilježiti još jednom radnom pobjedom. Do subote završice asfaltiranje Pionirske ulice u dužini od 600 metara, kao i kilometar novog makadamskog puta.

Narodni zbor će početi u 16 sati 27. jula, a poslije govora, u kulturno-zabavnom programu nastupiće četiri kulturno-umjetnička društva: „Sloga“ iz Ivanjske, „Veseli brijeg“ i „Danilo Mitrov“ iz Vrbanje i domaćin „Josip Mažar Soša“.

Z.Šj.

Jagnjad najtraženija

Julske vrućine određuju u velikoj mjeri način ishrane, odnosno izbor životnih namirnica koje ulaze u jelovnik ovog doba godine. Uzima se više voća i povrća, a kad je u pitanju meso, onda se izbjegava svinjetina i sve što je masno, a prednost dobija pileće meso, riba i jagnjetina.

Pazarni dan na novoj pijaci dokazuje u tvrdnju, jer su ovdje najtraženija jagnjad, a za mnogima kupci posežu rukom i prije nego uđu u dvorište tržnice.

I.P.
Snimio: R. OSTOJIĆ

AEROZAGADENJE

Prema podacima dobijenim od banjalučkog Instituta zaštite za 24. i 25. jul 1985. godine koncentracija sumpor-dioksida po kubnom metru izmjerena je: u Centru 47, Boriku 55, Mejdanu 105, Vrbani 70, Česmi 119, Delibašinom selu 81. Dozvoljena gornja granica kratkotrajne koncentracije iznosi 500, a dugotrajne 150 mikrograma.

Koncentracija čadi po kubnom metru izmjerena je: u Centru 28, Boriku 68, Mejdanu 20, Vrbani 17, Česmi 11, Delibašinom selu 31, a dozvoljena gornja granica kratkotrajne i dugotrajne koncentracije je 150 mikrograma.

U RESANOVCIMA KOD BOSANSKOG GRAHOVA

Pećina Ledenica — turistička šansa

● U ovoj pećini s najviše nakita posjetioци imaju jedinstvenu priliku da uživaju u raznovrsnim figurama od stalaktita i stalagmita

U Bosanskom Grahovu jedna od uzdanica daljeg i brzog razvoja turizma predstavlja Resanovska pećina, na putu Titov Drvar — Bosansko Grahovo. Ova lijepa špilja za posjetioce je uređena u dužini od samo 700 metara, od oko 20 kilometara, koliko je inače duga. Ostale uzdanice su Preodac sa svojim vrelima i ljepotama, zatim Šatorsko jezero, Tičevo, Ždralo-vac, Borovača i druga mjesta pogodna za odmor i razonodu — prave turističke ljepote.

U okolini Resanovske nalazi se još nekoliko pećina, ali one nisu ispitane i uređene. Resanovska pećina za turiste otvorena je potkraj 1979. godine na dan formiranja Četvrte krajiške brigade, koja se, ispred naleta neprijateljskih aviona sklonila baš u ovu špilju.

Prema mišljenju stručnjaka, Lednica ima najviše i najljepši nakit od svih pećina u našoj zemlji. Skoro čitava je ispunjena stalaktitima i stalagmitima, tako da najčešće prilikom posjete, ne postoji ona vizuelna ni prostorna granica između posjetioца i „ukrasa“. Takođe, Lednica raspolaže nakitom velikih dimenzija, različitih boja — od tamne, skoro crne do bijele kao snijeg i najzad postoji i svjetlucavi, iskričavi nakit, koji pravi različite boje, zavisno od podloge, što se inače rijetko sreće u pećinama.

Lednica je pećina složenog tipa i sastoji se od 14 dvorana koje su spojene suženjima, a zidovi su im obloženi kalcitnim i bigrenim materijama. Dvorane takođe raspolažu najraznovrsnijim stalaktitnim i stalagmitnim figurama i stubovima, koji su vrlo rijetki kod nas. Jedan od njih, onaj na ulazu u pećinu visok je 3,4 metra sa prečnikom od 15 centimetara. Prilikom imenovanja dvorana i pećinskog nakita, speleolog dr Radenko Lazarević iz Srbije, inače borac Četvrte krajiške brigade zajedno sa upućenim mještanima iz Bosanskog Grahova, rukovodio se prirodnim karakteristikama i izgledom dvorana i figura pa su oni dobili simbolične nazive: Tamni vilajet, Mramorna dvorana, Dvorana „27. jula 1941“, Dvorana „Mlada Bosna“, Dvorana Stogova, Visoka dvorana, Šarena dvorana i druge, a najmonumentalniji stub

Detail iz pećine Lednica

nosi ime Gavrila Principa, a tu je i stub Starog Vujadina i mnogi drugi.

Svaka od dvorana i figura na svoj način fasciniraju posjetioce i mnogi kad jednom dođu, požeļe da se ponovo vrate i da ponovo razgledaju Lednicu, gdje je inače i usred ljeta veoma hladno, tako da je ova pećina s pravom nazvana Lednica.

Zbog neizgrađenog osjećaja za turizam, slabih kadrovskih i drugih potencijala, ova pećina kao uostalom i druga područja bosanskog-rahovske komune pogodna za turizam, nedovoljno su reklamirana i malo bi ko znao za njih. Potrebno je malo volje da se stave oznake za putovima Bosanske krajine, pa i šire, da se ovi predjeli nade u perspektiva naših agencija i da se za njih više zna. Doduše, uz to nedostaju i drugi popratni sadržaji — ugostiteljski i smještajni kapaciteti, koji su premali, ali i to što postoji treba dobro iskoristiti. Ipak, Lednici je lani posjetilo oko 15.000 ljudi, a bilo je dosta i stranaca, koji prolazeći za Jadran, svrate. Očekivati je da će se taj broj u narednim godinama značajno povećati.

Cimerman AJDER

Vrbanja ponovo u modi

Od ovoga ljeta lijeva i desna obala Vrbanje ponovo su u modi. Pogotovo subotom i nedjeljom. Oni koji ove godine ne mogu na Jadran, izabrali su ovu prilikom Vrbanja, da se koliko—toliko odmore i osunčaju.

Kao i svake godine, najpopularnija je plaža u Crnoj rijeci, kraj čuvene vodence, koju je zub vremena dobro naćeo.

Brana, koja vodi vode Vrbanje na toćak vodence, napravila je jezerce, gdje je kupanje u tihom i mirnoj vodi prijatno, a postoje mogućnosti i za plivanje. I to samo radnim danom kad nema mnogo kupaca. Preko vikenda moguće je samo kvašenje.

Snimio: R. MARIĆ

Plaža kraj staroga mlina prepuna je kupaca

GLAS I SENATOR NAGRAĐUJU

U IGRI REZERVNI KUPON

Treće kolo nagradne igre 3.2.1 — dodatak za godišnji odmor — je završeno. Danas objavujemo rezervni kupon koji može da zamijeni one kupone koje ste izgubili, preskoćili, jednostavno — koji nedostaju. Jedan džoker mijenja jedan kupon. Ako neko hoće da učestvuje u igri, a nema nijedan kupon, neka pošalje dvanaest džokera. Kupone šalje do ulotka, do 12 sati, kada će biti izvlačenje u redakciji „Glasa“, na adresu NIGRO „GLAS“ AVNOJ — a 93 78.000 BANJALUKA. Ko želi, može i da prisustvuje izvlačenju nagrada.

Zato vas pozivamo da se družite sa „Glasom“ uz obaveznog pratioca „SENATORA“.

Senator

REZERVNI KUPON

GLAS

Za one koji nemaju sve kupone jedno obavještenje U KIOSKU „GLASA“ PORED ZENITA MOĆI CETE U PETAK DA NABAVITE SVE KUPONE.

U trećem kolu sponsor je „SENATOR“. U njegov kvalitet ste se, vjerujemo, uvjerali sami.

TURISTIČKE ZANIMLJIVOSTI

Lanac apartmana u SAD

Sve se više hotelskih lanaca u SAD specijalizira za apartmane. Tako je i hotelska grupa „Marriott“ najavila da će osnovati poseban ogranak koji će poslovnim ljudima dubljev džepa ponuditi smještaj u objektima s apartmanima. Još proljetos počela je gradnja prvog hotela s apartmanima „Marriott Suites“. Cijena smještaja kreće se oko 70 do 90 dolara za noć.

„Sunčani cvijet“ vili „Dubrovnik“

Titula šampiona dalmatinskog turizma za 1984. godinu i trofej „Sunčani cvijet“ dodijeljena je hotelu „Vila Dubrovnik“ — iz Dubrovnika. Za postignute rezultate u turizmu plakete su dodijeljene hotelu „Zora“ — Primošten, restoranu „Riva“ — Makarska i „Marina“ — Zadar. Priznanja su dobili: Turističko društvo Vodice, Dom zdravlja „Rato Antunović“ — Makarska, Viteško alarkarsko društvo — Sinj, Radničko kulturno—umjetničko društvo „Kolo“ — Šibenik. Takođe, dodijeljeno je i 5 pojedinačnih priznanja. Ovo su konačni rezultati akcije za razvoj i unapređenje turizma i turističkog gostoprimstva Dalmacije i ova akcija postala je tradicionalna.

Novi gliseri za Opatiju

Predstavnici opatijskog „Kvarner—ekspresa“ i moskovskog „Sudioimprta“ potpisali su ugovor o isporuci dva hidroglisera nove generacije tipa „Kolhida“ za ovu našu turističku agenciju.

Gliseri su kapaciteta 155 putnika, imaju pokretna krila za plovitbu u različitim vremenskim uslovima, te međunarodnu dozvolu za navigaciju, koja će omogućiti da „Kvarner—ekspres“ razvija i međunarodni izletnički turizam. Maksimalna brzina glisera je 34 čvora, a bez pristajanja za uzimanje goriva mogu preplivati 150 nautičkih milja. Predviđeno je da ovi gliseri u sezoni plove između zapadne obale Istre i Italije, te Rijeke i kvarnerskih ostrva, a služiće i za brzi transfer gostiju s aerodroma na Krku do turističkih središta. Izvan sezone ploviće u vodama Kvarnera na izletničkim putovanjima.

C. A.

KAMEROM KROZ KRAJINU

Čamcem u ribolov

Ovo je česta slika koju možete vidjeti na Uni kod Bosanskog Novog. Motorizovani ribolovci svakodnevno čamcima odlaze u ribarenje krajiškom ljepoticom, kako mnogi nazivaju zelenu Unu.

Ako ulova i ne bude, bar će vožnja čamcem prijati u ovim ljetnim danima.

snimio R. OSTOJIĆ

BOSANSKA KRUPA

PRIPREME ZA AKCIJU

Na Saveznu radnu akciju „Niš 85“, kao i ranijih godina odlazi ORB „Lepa Radić“ iz Bosanske Krupe. Pripreme za SORA su u toku, a radi se na lokalnim akcijama, kako bi se brigadisti što bolje pripremili sa akcijaške dane u Nišu.

Među mladima je veliko interesovanje za SORA „Niš 85“. Do sada se prijavilo više od 100 mladića i djevojaka, a mjesta ima samo za 52 brigadista.

B. V.

JAJCE

Vratili se akcijaši

Sa SORA „Trstenik 85“ u Jajce se vratila ORB „Rade Marjanac“, koju je sačinjavalo 50 mladića i djevojaka iz mjesnih zajednica Pare, Voljajak, i Pijavica.

Jajačka brigada radila je u ovom pitomom šumadijskom mjestu na uređenju

i izgradnji objekata komunalne infrastrukture. Postignuti su veoma dobri rezultati, tako da je brigada predložena za najviše akcijaško priznanje u SR Srbiji.

S. K.

KINA — ZEMLJA PROMJENA: ZMAJ KOJI SE BUDI

Piše Ivan PROTIĆ

17

Pionir iz Hajuana

Kada se na zasjedanju kineskog parlamenta u maju prošle godine proklamiralo 51-godišnjem bivšem krojaču, a sada direktoru fabrike košulja Bu Sinšenu, to je označilo uspješan kraj njegove osmogodišnje borbe za stvaranje modernog i efikasnog preduzeća.

Trebalo je sudariti se sa mnogim predrasudama, ostacima feudalne svijesti i nemalim naslijeđem deset fatalnih godina „kulturne revolucije - kaže Bu. - Prije svega, trebalo je slomiti ideju o velikom loncu (kinesko ime za apsurdni potpuni egalitarizam ultraljevičara - prim. autora) i ideji o činiji pirinča kako Kinezi označavaju naše „radio ne radio ne možeš izgubiti posao“.

Fabrika košulja u Hajuanu koja postoji od 1956. teško je i mogla nositi to ime kada je 1976. u njoj postao direktor Bu Sinšen. Najveći profit u te dvije decenije bio je samo nešto veći od 2.000 dolara. A prošle godine ukupan prihod je bio preko četiri miliona dolara. Sve to uz besplatan prevoz radnika i fabričku menzu sa simboličnim cijenama obroka.

Prema radu zarada

Osnovna deviza naše fabrike je da se svaki rad i promašaj plaćaju - kaže Bu Sinšen. - Pored toga, počeli smo da vodimo više računa o kvalitetu proizvoda, njihovoj atraktivnosti. Jednom rječu poštuemo tržište i njegove zahtjeve i izlažemo se konkurenciji koja danas u Kini nije više naivna jer je politika proizvodne odgovornosti na selu donijela mnogo novca nekima seljacima. Samim tim i njihovi zahtjevi su veći a ukusi probirljiviji.

Promjene su počele boljim vrednovanjem rada, specijalizacijom proizvodnje, ispitivanjem tržišta, uvođenjem trgovačkih putnika, uvažavanjem zahtjeva velikih kupaca i reklamom na TV, radiju i u novinama. Moderno poslovanje je tražilo i službena putovanja po Kini avionima - stvar do tada nezamisliva za kineske privrednike.

Međutim, dodaje Bu Sinšen, nekvallitet i neatraktivni proizvod neće prodati nikakva reklama i ma kako dobro trgovački putnik. Jedino rješenje je praviti dobre proizvode, a da bi se to postiglo morali smo imati dobro nagradeno i zadovoljno radnika.

Do 1976. godine fabrika košulja u Hajuanu imala je godišnji profit nešto veći od dvije hiljade dolara, a tada je došao za direktora Bu Sinšeni i sve se promijenilo, tako da je lanjski ukupan prihod premašio četiri miliona dolara

Radnici fabrike košulja u Hajuanu su plaćeni po komadu. Oni koji ne rade dobro bivaju otpušteni, a oni koji se dobro pokažu napreduju. O svemu odlučuje Bu Sinšen. Tako je, na primjer, jedan mladi radnik za samo šest mjeseci prešao put od početnika do šefa pogona - brzina do tada neviđena u kineskoj industriji opterećenoj birokratskim načinom mišljenja i organizacije.

Bu Sinšen pokušava da stvori odnos radnika prema fabrici kao što je onaj u Japanu. Ustanovljen je dan fabrike, komponovana je fabrička himna, obavezni su zajednički besplatni banketi na dan proslave. Na takav odnos pretjerano vezivanja za fabriku mogu se staviti primjedbe. Upravo to je, ali samo sa drugih pozicija, bio jedan od osnovnih stavova u optužbama ultraljevičara na račun Bu Sinšena koje su stigle čak do CK KP Kine. Druga optužba je da je kapitalista. No, poslije nekoliko godina natezanja sa ultraljevičarima u fabrici, gradu i provinciji, Bu Sinšen je izišao kao pobjednik. Danas je on najčešće istican primjer kako treba raditi u tek započetoj reformi kineske industrije.

Prvi koraci

Početkom novembra prošle godine je na naslovnim stranicama kineskih novina osvanula vijest o penzionisanom inženjeru iz SRNJ Verneu Gerihu, novom direktoru fabrike dizel-motora u Vuhanu. Gerih, prvi direktor-stranac u Kini, iznio je plan o stopotnostnom povećanju proizvodnje. Da bi ga realizovao smijenio je glavnog inženjera i šefa inspekcije, zabranio čitanje novina na poslu, i poslao četvrtinu trenutno nepotrebnih radnika na obuku. Od poziva Gerihu do početka njegovog rada prošlo je nešto manje od šest mjeseci. No, to nije usamljen primjer.

Bu Sinšen: „Dosta je bilo svih košulja“
Obdanište u Tanšanu, industrijskom centru kineskog sjevera - najpoželjnije su kolektivne igre

Predsjednik kineske Akademije društvenih nauka nedavno je izjavio Japancima da Kina želi da zaposli penzionisane japanske menadžere i tehničare kako bi se ubrzala modernizacija. Iznio je i detalje - svakome ko se odluči za posao i Kini biće plaćena povratna avionska karta, stan i eventualni troškovi liječenja. Mjesečna zarada će se kretati između 2.000 i 8.000 juana (od 700 do skoro 3.000 američkih dolara). Inače, plate kineskih direktora i tehničara su dvadeset puta manje.

Krajem novembra 1984. Kinezi su napravili još jedan značajan korak. Zajedno sa hongkonškim kapitalom kupili su fabriku za numeričke alatne mašine sa Long Ajlanda (SAD). Ovaj predsjednik u kineskoj ekonomskoj historiji otvorio je nove kanale za modernu tehnologiju neophodnu Kini. U unutrašnjem životu Kine vidljive su bez promjene. Tako je preko 3.000 poslodavaca bejdnških (pekinkskih) univerziteta osnovalo konsalting kompaniju na čisto ekonomskoj osnovi. Ili, studentkinja treće godine ekonomije Čang Soneči dobija posao zamjenika direktora jedne bejdnške fabrike koji obavlja uz nastavak studija.

Čak i sami kineski direktori osjećaju promjene i pokušavaju da se uključe u taj proces. Su Fangcong, direktor fabrike namještaja iz grada Venčou u provinciji Čekajung uveo je nagradu za radnika koji ga kritikuje. Ma koliko ovaj gest izgledao demagoški, on je 15-torici radnika ove fabrike donio nagrade do 20 juana - 30 odsto prosječne kineske plate.

Šok-poskupljenje

Ove nagrade su dobrodošle tim radnicima da bi platili veće cijene poljoprivrednih proizvoda koje su bile sljedeći korak kineske reforme u gradovima.

Kineska država se, u februaru ove godine, odrekla striktno kontrole cijena poljoprivrednih proizvoda i otvorila vrata njihovom tržišnom vrednovanju. Naravno, to je dugoročan plan. Država će još dugi period otkupljivati visokove najosnovnijih poljoprivrednih proizvoda i neophodne količine za snabdjevanje gradova prodavati po subvencionisanim cijenama. No, jedan dio tih proizvoda će moći da iziđe na slobodno tržište. Njihove cijene će određivati ponuda i potražnja. Tako će, po zamislima planera kineske reforme, prije svega

kvalitetniji prehrambeni proizvodi - meso, jaja i riba - ostvariti veće cijene koje će stimulirati veću proizvodnju. Ova će opet stabilizovati cijene na nivou relativno prihvatljivom za prosječnog Kineza.

Ali, 10. maja ove godine 9,5 miliona stanovnika Bejdina doživjelo je najveće poskupljenje namirnica u historiji nove Kine. Cijene svinjetine u glavnom gradu su porasle za 70, govedine za 130, a jedne vrste popularne ribe čak za 34 odsto. Istovremeno, zaposleni su dobili mjesečni „dohodak na skupoću“ do 7,5 juana (oko 800 dinara).

Sa sličnim poskupljenjima već su se suočili i stanovnici 22 velika kineska grada, među kojima su i Šangaj i Vuhan. U Bejdinu, kao i u ostalim gradovima, potrošači su na vijest o poskupljenju ispraznili prodavnice.

Kako bi udar cijena bio bar donekle ublažen, ostale su nepromijenjene cijene žitarica, ulja i nekih vrsta povrća.

No, samo dvadesetak dana kasnije, državne prodavnice povrdca u Bejdinu snizile su cijene gotovo za trećinu kako bi smirile potrošače koji su bili uznemireni nestašicama i visokim cijenama. Uprava grada je odlučila da preduzme hitne mjere kako bi poboljšala snabdjevanje povrćem i snizila cijene. Zato je nastavila subvencionisati najvažnije vrste povrća. Kao dodatna mjera, objavljeno je da će se kamionima sa povrćem iz drugih pokrajina dopuštati da uđu u Bejdin bez posebnih odobrenja. Do sada su, inače, na ulazima u grad kamioni iz udaljenijih dijelova zemlje ponekad morali da i po nekoliko dana čekaju na odobrenje za ulazak. Roba je trunula i kvarila se. Takvom politikom su se, tobože, štatile državne trgovine i bejdnški proizvođači koji su u stanju da podmire samo 60 odsto potreba glavnog grada.

Sve u svemu, cijela ova zavrzlama sa cijenama je, u stvari, samo refleks one laganije strane kineske reforme u gradovima koja nije lako uočljiva na prvi pogled. A upravo ona izaziva uznemirenje, mada ne i neverjicu i konačan cilj, kod rukovodećeg tima kineske reforme u gradovima.

**u slijedećem broju:
Druga strana
medalje**

Bilo je četvrtak, imao sam i dalje slobodne dane, ali sam došao u kancelariju. Nisam, dakle, morao raditi, pa sam privremeno Draganin prijedlog da pođem s njom na neki objekt u Izgradnji gdje je trebalo okončiti izvjesne projektne komplikacije u vezi sa instalacijama. Iznenađeno mi što me Dragana zove da pođem s njom, jer nas dvoje, iako smo sjedili u istoj kancelariji, nismo imali ništa zajedničko, a još više me iznenadilo kada je rekla da se objekt radi po njenom projektu. U Projekatski biro došla je prije nešto više od godinu dana i uvijek je čakala oko noćtiju, tako da ne znam kada je nalazila vremena da projektuje. Kod Katiće smo vozaču ostavili poruku da ga čekamo u Zanatskom centru.

„Goolool“ sam zaključio da ona nije sasvim bezvezna, jer je Harija pitala zašto je dao takvo ime svom kaficu kada on nije bio izuzetan golgeter već dobar vežni igrač, o čemu ja nikada nisam razmišljao. Hari je kazao da ime privlači goste, a i sami smo se valjda mogli uvjeriti da je njegov lokal ajnc A klase. Onda je pitao šta mislimo o malo provokativnoj muzici za buđenje (pogledao je na sat i rekao da je tek osam), pa je, ne sačekavši odgovor, otišao iza šanka i uskoro se u slijeđenom prostoru rasula svirka električne gitare. Donio je za naš sto tri duple espresso kave i pitao šta mislimo o kvalitetu muzike. Ja sam kazao da je kompozicija dobra, Dragani se svjedišla interpretacija, a Hari je rekao da nismo shvatili šta su je pitao. Nabavio je, veli novi muzički studio, najbolji u Zanatskom centru. Jest da je za njega morao dati popriličnu svotu deviza, jest da je bez carske deklaracije, jer ga je kupio od nekog švercera, ali se nada da neće imati nikakvih komplikacija, pa ako ih i bude bilo pomoći će mu njegove veze i vezice, valjda čovjek njegove reputacije može imati muzički studio bez carske deklaracije. Zato sam zbog Harijeve nalivnosti, jer je u tom oduševljenju sasvim zaboravio da ima visok porez. Kada sam mu to rekao, samo se nasmiyao. Porez je obično sranje i dok ima onih koji piju, može mu poreksa služba odrediti koliki hoće porez, on će toliko uvijek zaraditi za deset dana. Sada mu više nevolje zadržati taksi, jer im mora davati poprilično novca da bi putnike koje dovezu sa stanice doveli u njegov kafić i uz put im pričali kako je to najljepši lokal u gradu, jer ga drži poznati bivši (ah, bivši, zar bi se moralo za nekoga govoriti bivši?) fudbaler. Ušle su dvije djevojke sa afro-frizurama i Hari je, uzvraši svoj stolju s kavom, otišao za njihov sto.

Dragana i ja smo ostali sami i bilo mi je neprijatno gledati u njene mirne ruke bez turpijice za nohte. Nisam znao o čemu bismo razgovarali, jer mi do tada zapravo nikada ni o čemu nismo razgovarali, pa smo poduže ćutali. Onda me Dragana pitala zašto na reveru nemam crni Irl ili neki drugi znak po čemu bi se vidjelo da želim oca. Rekao sam da ja zalista želim, ali da ne nosim nikakvu oznaku, jer bi me tada svi koje susrećem podječali na očevu smrti i to bi mi strašno smetalo.

ROMAN U NASTAVCI (9)

Ranko PAVLOVIĆ

Škola jahanja

Ljudi bi govorili kako žale što mi je otac umro, a ja bih znao da to nije istina, jer zašto da žale za nekim koga uopšte nisu poznavali i to bi bilo strašno. Dragana je rekla da sam sasvim upravo i konačno sam se uvjerio da nije bezvezna. Kada sam malo bolje porazmislio, zaključio sam da je nisam pažljivo posmatrao i da je ona možda ponekad u rukama držala i nešto drugo osim turpijice za nohte.

Vozač još nije dolazio, pa mi je Dragana rekla da se za devet dana, to jest u drugu subotu, udaje. Bio sam obradovan i čestitao sam joj, na što je ona rekla da ne voli čestitanja i da je samo zbog toga udaju odlagala punih osam mjeseci. Sasvim sam je shvatao, jer mi ja nisam volio primati izraze saučesća, samo što je nisam mogao odgoditi izmrt, nisam čak ni pretpostavljao da će umrijeti. Dragana je okretala šoljicu u rukama nastojeći da što više taloga razlije po njenim stjenkama. Ako sam pravi druz, rekla je poslije kraće pauze, mogao bih joj u vezi s tom njenom udajom pomoći. Rekao sam da mi je jako žalost što ne znam da li sam joj pravi druz, jer se vrlo malo poznajemo, ali mi je još žalije što joj ne mogu pomoći zato što sam sasvim švorc, čak sam i za očevu sahranu pozajmio novac, pa sada Ana i ja ne znamo kako ćemo to vratiti ako otac nije imao štednu kapičicu. Nije riječ o lovi, nasmišljala se Dragana. Tata i mama njenu svadbu smatraju izuzetno značajnim događajem pa su obezbijedili dosta novca. Bice dovoljno za garderobu, muziku i bogovsku večeru, ostaje nešto i za bračno putovanje. Kad je tako, nema problema. U mnogim restoranima i hotelima znam osoblje i urediću da se rezervišo sala. Koliko će gosti-

ju biti? Četrdesetak, možda i pedesetak, tu su tetke, strine, rođaci, morao bih znati kako su roditelji uporni u tome da se priprema svadba i da se pozove što više gostiju. Ali, nije riječ ni o sali, iako je to srediti, problem je znatno ozbiljniji. Dragana je već nabavila vjenčanicu, tata je u „Palasu“ zakupio salu, buđuci kumovi su dijeli kredit za svadbeni poklon, gosti su već obavješteni, dođuce, usmeno i telefonom, pozivnice još nisu poslane. To je sve u redu, ali - Dragana je bespomoćno kružila pogledom po kaficu i bilo mi je drago što su ušle one djevojke i što je Hari sjedio s njima - ali, nema mladženje. To me toliko iznenadilo da nisam znao što bih rekao, ali je, srećom, Dragana nastavila da govori. Eto šta se čovjeku može dogoditi kada ne voli čestitanja. Samo zbog toga svadbu je odgđala osam mjeseci i onda su se ona i Aleksandar počeli prepirati. U posljednje vrijeme iz dana u dan situacija je postajala sve neprijatnija, a prepirali su se oko bezveznih sitnica; Aleksandar, na primjer, nije volio da se za neki dežen kaže da je pepito, a Dragana je smetalo što kad pije kavu kupuje dugo cuclak kašičicu, a ako je plastična još je gricka i loml. Juče je definitivno rekao da se neće ženiti i zamolio Dragana da u vezi s tim ne komplikuje stvari. Možda je u to rekao samo u afektu i možda će joj se već danas javiti telefonom? Uostalom, do svadbe je ostalo još devet dana, dovoljno da se pomire. To se sigurno neće dogoditi, jer je Aleksandar sinoć otplovao u Sovjetski Savez gdje će u organizaciji jedne turističke agencije provesti petnaest dana. Ispratila ga je na stanici, čak su se i poljubili prije polaska voza. Valjda mi je sada jasno da se tu više ništa ne može učiniti. To je vrlo nezgodno i delikatno. Nisam u pravu kada kažem da je nezgodno, jer je baš ispalao zgodno, zato što ona nije baš mnogo ni voljela Aleksandra, ali se slaže sa mnom da je delikatno. Gosti su pozvani, kumovi su kupili poklon, sala je rezervisana, otac i majka svima pričaju samo o toj svadbi, sve je tu - samo nema mladženje. I sada, ako sam prav druz, što Dragana ne sumnja, mogao bih da joj pomognem da nađe drugo mladženje. Ona se bila toliko sližala s Aleksandrom da druge mladčice već dvije-tri godine nije ni suretala, zapravo nije s njima uspostavljala nikakve prijateljske odnose, i uvjerena je da za ovako kratko vrijeme ne bi mogla naći novog mladženje. Ako bih ja zamolio nekog svog prijatelja, nije važno kakav je i ko je, ali bi ipak morao biti koliko-toliko prijatan i inteligentan, ako bih nešto učinio da nađe mladženje, oni bi mi bila veoma zahvalna. Ne traži mnogo, tek toliko da bude svadba i da roditelji ne dobiju neradni rječ da će mu ako treba već i dućem mladženju dala častanu rječ da će mu ako treba već i mjesec dana dati razvod. Još jednom sam kazao Dragani da je situacija veoma delikatna, ali da joj, mada mi to izgledalo pomalo čudnim, pokušati da pronađem mladženje. Ona se osmišljnula i zahvalila mi. U kafić je ušao vozač.

(Nastavlja se)

**SOUR GIK „KOZARA“ BANJALUKA
GIRO „MRAKOVICA“ PRIJEDOR
RADNIČKI SAVJET**

Na osnovu člana 87. Samoupravnog sporazuma o obrazovanju stručnom usavršavanju i osposobljavanju radnika Radnički savjet raspisuje

KONKURS

za dodjelu

5 stipendija u školskoj 85/86. godini i to:
3 stipendije na građevinskom fakultetu za potrebe OOUR-a „Građevinska operativa“
2 stipendije na građevinskom fakultetu za potrebe Radne zajednice Zajedničkih stručnih službi.

II

Stipendija će se isplaćivati u iznosu:
I godina 2.500 dinara
II godina 3.000 dinara
III godina 3.500 dinara
IV godina 4.000 dinara

III

Na konkurs za dodjelu stipendija mogu se javiti lica koja ispunjavaju sljedeće uslove:
— da su državljani SFRJ,
— da su upisani na redovnom studij,
— da nisu u ugovorenoj obavezi sa drugim davacima stipendije ili kredita.

Uz prijavu na konkurs kandidati su dužni priložiti sljedeće:

1. Ovjeren prepis ocjena o položenim ispitima (za studente prve godine prepis svjedočanstva o završenom ispitu srednje škole)
2. Potvrdu o upisu u narednu godinu-semestar.
3. Uvjerenje da ne prima stipendiju ili kredit.
4. Uvjerenje o prosječnom ličnom dohotku o članu domaćinstva.
5. Uvjerenje o zajedničkom domaćinstvu.

V

Prvenstvo za dodjelu stipendija imaju kandidati starijih godina studija sa boljim uspjehom u školovanju i koji su slabijeg materijalnog položaja. U slučaju da dva ili više kandidata imaju iste uslove, prednost imaju djeca učesnika NOR-a i kandidati čije je prebivalište u sjedištu Radne organizacije.

VI

Konkurs ostaje otvoren 15 dana od dana objavljivanja.

VII

Prijave sa potrebnom dokumentacijom slati na adresu: GIRO „MRAKOVICA“ PRIJEDOR 79101 PRIJEDOR M. Tita 83. (sa naznakom „prijava na konkurs za stipendije“).

Nepotpune i neblagovremene prijave se neće uzimati na razmatranje.

**KOMUNALNO ZANATSKO PREDUZEĆE
BOSANSKO GRAHOVO**

objavljuje

OGLAS

za prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme:
1. Za obavljanje poslova i radnih zadataka u opštoj službi - 1 izvršilac

2. Pripravnik za obavljanje poslova i radnih zadataka u računovodstvu - 1 izvršilac

Pored opštih uslova zakonom propisanih uslova za zasnivanje radnog odnosa kandidati treba da ispunjavaju i sljedeće posebne uslove:

— Pod rednim brojem 1. završena srednja upravnog škola sa radnim iskustvom od godinu dana.
— Pod rednim brojem 2. viša stručna sprema ekonomsko-komercijalnog smjera bez radnog iskustva.

Uz prijavu kandidati treba da dostave potrebne dokaze o ispunjavanju uslova oglasa.
Rok za podnošenje prijave je 8 dana od dana objavljivanja oglasa.

Nepotpune i neblagovremeno podnesene prijave neće biti razmatrane.

Na osnovu odluke RS broj 3648/2-85 od 16.9.1985. god. UNIS—RO „Sintetik“ Banjaluka raspisuje

OGLAS

za prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme

1. Manipulant na silosu - 3 izvršilaca - PK

Na ove poslove - radne zadatke primiče se isključivo muškarci zbog težine uslova rada (poslovi sa posebnim uslovima).

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Prijave sa dokazom o stručnoj spremi dostaviti na adresu: UNIS—RO „Sintetik“ Banjaluka-Ramići.

Nepotpune i neblagovremene molbe neće se uzimati u razmatranje.

**RADNA ORGANIZACIJA „UNIVERZAL“ BA-
NJALUKA**

Fabrika hidrauličnih uređaja i garažno-servisne opreme Banjaluka Džemala Bijedića 1 objavljuje

OGLAS

za prijem izvršilaca na poslove i radne zadatke kako slijedi:

1. Kontrolor mašinske obrade u Pogonu II „Univerzal“ u Skender-Vakufu, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme (ponovni oglas)

2. KV-mašinbravar za tekuće održavanje u Pogonu II „Univerzala“ u Skender-Vakufu, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme

3. KV-metalostrugar u Pogonu II „Univerzala“ u Skender—Vakufu, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme

4. PK čuvar - vatrogasac u Pogonu II „Univerzala“ u Skender-Vakufu, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme (ponovni oglas)

USLOVI: Pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa kandidati treba da ispunjavaju i sljedeće:

POSEBNE USLOVE:

Pod 1. - završena srednja tehnička škola, mašinski smjer ili škola za VKV ili KV radnike, smjer KV tokar.

— radno iskustvo 3 godine na istim ili sličnim poslovima,
— prethodna provjera stručnog znanja i radnih sposobnosti.

Pod 2. — završena škola za KV mašinbravara,
— radno iskustvo 1 godina na istim ili sličnim poslovima,

— prethodna provjera stručnog znanja i radnih sposobnosti.

Pod 3. — završena škola za KV tokara,
— radno iskustvo 1 godina na istim ili sličnim poslovima,

— prethodna provjera stručnog znanja i radnih sposobnosti.

Pod 4. — završena osmogodišnja škola i položen ispit za PK vatrogasca,
— radno iskustvo 6 mjeseci na istim ili sličnim poslovima,

— prethodna provjera stručnog znanja i radnih sposobnosti.

OSTALI USLOVI:

Stupanje na rad, lični dohodak i ostala prava iz radnog odnosa po normativnim aktima Radne organizacije.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

Prijave na oglas slati na adresu: Pogon II „Univerzala“ Skender-Vakuf.

**AIPK „BOSANSKA KRAJINA“ BANJALUKA
ZZ „AGROPROMET“ BANJALUKA
OZO „BRONZANI MAJĐAN“**

Na osnovu odluke Komisije za radne odnose OZO „Bronzani Majdan“ od 16.7.1985. godine raspisuje se

OGLAS

za prijem u radni odnos na ODREĐENO VRIJEME do povratka radnice sa porodijskog odsustva na poslove i radne zadatke

TRGOVAČKI POMOĆNIK-1 izvršilac u prodavnici „Samoposluga“ Bronzani Majdan

USLOVI: KV trgovac

Oglas ostaje otvoren 8 (osam) dana od dana objavljivanja.

Uz prijavu na oglas priložiti:
— svjedočanstvo o završenom ispitu ili ovjeren prepis svjedočanstva.

PRIJAVE SLATI NA ADRESU: ZZ „AGROPROMET“ BANJALUKA, Ul. Akifa Šeremeta bb, s naznakom „Komisiji za radne odnose OZO „Bronzani Majdan“.

NEPOTPUNE I NEBLAGOVREMENE PRIJAVE NEĆE SE RAZMATRATI.

**RO PTT SAOBRAĆAJA „BANJALUKA“
BANJALUKA**

Na osnovu odluke Radničkog savjeta OOUR-a Poštanski centar i transport Banjaluka br. 1336-3 od 19.7.1985. god. raspisuje se

JAVNA

LICITACIJA

Za prodaju sljedećih vozila i dijelova:

1. „Z 850 AF“ god. proizvod. 1981. početna cijena 60.000 din.

2. „Z 750 lux“ god. proizvod. 1978. početna cijena 60.000 din.

3. moped „T 14“ god. proizvod. 1981. početna cijena 15.000 din.

4. moped „T 14“ god. proizvod. 1981. početna cijena 20.000 din.

5. „reno 4“ god proizvod. 1978. početna cijena 80.000 din.

6. havarišana kabina zastave „Z 640“ početna cijena 138.750 din.

Licitiranje vozila se zakazuje za dan 7.8.1985. (SRIJEDA) sa početkom u 10 sati u krugu OOUR-a, Ul. maršala Tita 61a, Banjaluka.

Pravo učešća u licitaciji imaju sva pravna i fizička lica koja prije licitacije na blagajnu OOUR-a uplate 20% od početne cijene licitiranog vozila.

Sva vozila se mogu pogledati istog dana od 8 do 10 sati. Troškovi poreza idu na teret kupca.

OOUR PCT

**SOUR „DEMOS“
RO „TVORNICI OBUĆE DERVENTA“
OOUR „TRANSPORT I USLUŽNE DJELATNOSTI“**

KOMISIJA ZA RADNE ODOSE OOUR—a „TRANSPORT I USLUŽNE DJELATNOSTI“ RADNE ORGANIZACIJE „TVORNICI OBUĆE DERVENTA“ objavljuje

OGLAS

za prijem radnika radi obavljanja poslova i radnih zadataka na neodređeno vrijeme

1. STOLAR — 1 izvršilac
2. TRANSPORTNI RADNIK - 2 izvršilaca
3. ELEKTRIČAR II GRUPE - 2 izvršilaca
4. ELEKTROMEHAČIČAR — PRIPRAVNIK - 2 izvršilaca

5. ELEKTROINŽENJER — 1 izvršilac

Pored opštih uslova predviđenih zakonom kandidati treba da ispunjavaju i posebne uslove i to:

pod 1.

— kvalifikovani stolar,
— 6 mjeseci radnog iskustva na navedenim poslovima i radnim zadacima,

— regulisana vojna obaveza;
pod 2.

— završena osmogodišnja škola,
— regulisana vojna obaveza;

pod 3.

— kvalifikovani elektromečaničar,
— 6 mjeseci radnog iskustva na navedenim poslovima i radnim zadacima,

— regulisana vojna obaveza;
pod 4.

— III stepen srednje složenog zanimanja i stečeno zvanje elektromečaničara;

pod 5.

— završen elektrotehnički fakultet - diplomirani elektroinženjer,

— regulisana vojna obaveza,
— 6 mjeseci radnog iskustva na navedenim poslovima i radnim zadacima.

**RADNA ORGANIZACIJA „UNIVERZAL“
Fabrika hidrauličnih uređaja i garažno-servisne opreme
Banjaluka, Džemala Bijedića 1**

Objavljuje

OGLAS

za prijem izvršilaca na poslove i zadatke kako slijedi:

1. NK pomoćni radnik u sektoru „Proizvodnja I“, 1 izvršilac na neodređeno vrijeme

USLOVI: Pored opštih uslova za zasnivanje radnog odnosa predviđenih zakonom kandidati treba da ispunjavaju i sljedeće:

POSEBNE USLOVE: - završena osmogodišnja škola,
— bez radnog iskustva.

OSTALI USLOVI: Stupanje na rad, lični dohodak i ostala prava iz radnog odnosa po normativnim aktima Radne organizacije.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana objavljivanja.

Nepotpune i neblagovremene prijave neće se razmatrati.

ATLAS jugoslavenska
putnička
agencija

**ISTAMBUL
ŠEST DANA
AUTOBUSOM**

**POLAZAK: 6. 10. 1985.
POVRATAK: 11. 10. 1985.
CIJENA: 21.000. — DINARA**

ATLAS

**ZA KOLEKTIVE,
ŠKOLE I FAKULTETE
ORGANIZUJE IZLET U
GABELU**

1—2

Dana 27. jula 1985. godine navršava se četrdeset dana od kobnog rastanka s našim voljenim

SLAVKOM CIGANOVIĆEM

profesorom

Toga dana u 10 sati posjetićemo njegov grob, položiti cvijeće i osvežiti uspomene na njegov divni i plemeniti lik.

NJEGOVI: MILA I DARKO
048623-24

Dana 27. jula 1985. godine navršava se četrdeset tužnih dana od smrti našeg dragog i neprežaljenog

ILIJE LAKIĆA iz Maglajana

Obavještavamo rodbinu i prijatelje da ćemo u subotu, 27. jula 1985. godine, u 11 sati posjetiti njegov grob, zaliti ga suzama i položiti cvijeće.

VJEČNO OŽALOŠČENA PORODICA LAKIĆ

048641

Dana 27. jula 1985. godine navršava se šest mjeseci od smrti moga supruga

BOGDANA ČULIĆA

S tugom i bolom pozivam svu rodbinu i prijatelje da toga dana u 11 sati posjetimo njegovu vječnu kuću na Groblju u Boriku u Banjaluci.

Ožalošćena supruga JOVANKA i rodbina

048613

26. jula 1985. godine navršava se tužnih četrdeset dana kako osladismo bez drage supruge, mame, sestre, tetke, punice, i majke

FATIME MORIĆ rođene ŠEHOVIĆ

Ponosni smo što smo je imali. Hvala svim rođacima i prijateljima koji su u najtežim trenucima ostali uz nas

NJEZINI NAJMILIJ

060780

TUŽNO SJEĆANJE

Dana 29. jula 1985. godine navršava se tužna godina otkako više nije s nama naša draga supruga, majka i baka

PERKA GRMUŠA

Obavještavamo sve rođake i prijatelje da ćemo u nedjelju, 28. jula 1985. godine, u 11 sati na Groblju Pavlovac otkriti spomenik, položiti cvijeće i zaliti suzama njenu vječnu kuću.

OŽALOŠČENA PORODICA

048611

Dana 28. jula 1985. godine navršava se šest tužnih mjeseci od iznenadne smrti našeg dragog tate, brata, djeda, svekra i punca

MANE TODORČEVIĆA

U nedjelju, 28. jula 1985. godine, u 10 sati posjetićemo njegov grob na Rebrovačkom groblju u Banjaluci, položiti cvijeće i odati dužno poštovanje.

OŽALOŠČENI:

DJECA, BRAT, SESTRE, UNUČAD, SNAHE I ZETOVI

060789

Javljamo tužnu vijest da je dana 24. 7. 1985. godine u 58. godini života iznenada preminuo naš dragi i voljeni suprug, otac, brat, svekar i djed

ŽARKO (NIKOLE) BABIĆ

učesnik NOR-a od 1943. godine

Sahrana dragog nam pokojnika obaviće se dana 26. 7. 1985. godine u 15.30 sati na Novom groblju u Banjaluci. Ožalošćeni: supruga Savka, sinovi Goran i Zoran, brat Rade, sestra Nevenka, snaha Mira, Ljilja, unučad: Dragan, Dragana, Bojana i ostala mnogobrojna rodbina.

074625

S tugom i bolom obavještavamo da je 24. 7. 1985. godine preminuo u 58. godini života penzioner našeg kolektiva

BABIĆ (NIKOLE) ŽARKO

Ostajemo sa sjećanjem na njegov plemeniti lik

KOLEKTIV

RO „AUTOPREVOZ“

Tužnim srcem javljamo da je dana 24. jula 1985. godine preminula

MLADENKA MLAĐA SAVIĆ

iz Velikog Blaška

Sahrana će se obaviti na Groblju Čardačani, a tužna povorka kreće ispred kuće žalosti dana 26. jula 1985. godine u 15 sati.

OŽALOŠČENA PORODICA SAVIĆ

048620

Dana 26. jula 1985. godine navršava se tužna godina od smrti dragog nam supruga, oca i djeda

MESUDA (RAGE) ĐUMIŠIĆA

NJEGOVI NAJMILIJ:

supruga MELANIJA, kćerka JASMINKA, sinovi: ZLATKO I ADEMIR, zet MUHAMED, snaha EDINA, unučad: HAMDŽIJA, ZINAJDA I EDIN

048609

Dana 27. 7. 1985. godine navršava se 40 tužnih dana ispunjenih tugom za prerano izgubljenom sestrom, tetkom, svastikom i zaovom

SAMKOM STARE rođenom ČEBEBIĆ

Draga naša Gaga, dobrota i plemenitost kojom te krasila u tvom kratkom životu ostaje vječno da živi u svima nama - tvojim najmilijima.

Ostajemo trajno zahvalni na istinskoj ljudskoj pažnji kojom su pružili pomoć našoj Gagoj, osobije Interne klinike (hematologija) na čelu sa dr. A. Hotićem i medicinskim sestrama tog odjeljenja.

Toplo ljudsko hvala i osbilju grudnog odjeljenja, ljekarima i sestrama intenzivne

njege koji su dali sve od sebe da dragoj Gagoj olakšaju i ublaže tešku bol.

Iскрено se zahvaljujemo RO „Malpreh“, Gagininim drugaricama, divnim komšijama, prijateljima i poznanicima na riječima utjehe i svestranoj pomoći prilikom sahrane.

U subotu, 27. 7. 1985. godine, u 11 sati posjetićemo grob drage nam Gage i odati joj dužno poštovanje.

OŽALOŠČENA PORODICA

048617

SOUR „VESELIN MASLEŠA“ SARAJEVO
TKRO „PROMET“ SARAJEVO
OOUR-a Trgovina na veliko Banja Luka

-Komisija za radne odnose objavljuje

OGLAS

za popunu upražnjenih poslova i radnih zadataka na neodređeno radno vrijeme

1. Šef poslovne tiskanice, grafičkih usluga i opremanja objekata ...1 izvršioc

2. Vozač putničkog vozila - kućni majstor ...1 izvršioc

USLOVI: Pored opštih uslova predviđenih Zakonom, kandidati treba da ispunjavaju i sledeće posebne uslove:

Pod 1. Školska sprema: Viša ek. kom. škola, Viša škola organizacije

rada, Ekonomska škola, Trgovačka, Škola uč. u privredi ili neka druga srednja škola Stručna sprema: VSS(SSS)KV. Radno iskustvo 1 godina.

Pod 2. Školska sprema: Škola učenika u privredi - proizvodne struke, sa položenim državnim ispitom vozača „B,C“ kategorije. Stručna sprema: VK/KV Radno iskustvo: 6 mjeseci.

Prijave sa potrebnim dokazima o ispunjavanju traženih uslova u oglasu dostaviti na adresu: SOUR „Veselin Masleša“ Sarajevo, TKRO „Promet“ Sarajevo, OOOR-a Trgovina na veliko Banja Luka, ul. Veselin Masleše 22 - 24 Banja Luka sa naznakom „za oglas“.

Oglas ostaje otvoren 8 dana od dana oglasavanja.

Nepotpune, neblagovremene i prijave kandidata koji ne ispunjavaju tražene uslove neće biti uzimane u razmatranje.

Komisija za radne odnose

**U AUSTRALIJI
Putokaz
čežnje**

AUSTRALIJA, jula - Za motorizovane turiste putokazi su vrlo važni - jasno pokazuju koliko je putovanja ostalo do cilja. Ovaj je priznate stvarno neobičan - do najbližeg odredišta ima smao 1320 km. Putokaz se nalazi na savim drugom dijelu zemlje kugle, gledano sa našeg aspekta, čiji su stanovnici u poređenju s nama, trenutno okrenuti glavom nadolje, a noge su im u vazduhu! Nalazi se u mjestu Bordertown, usred pustinje, smještene na južnom dijelu australskog kontinenta, a namijenjen je za one koje je obuzela čežnja za domovinom. London je udaljen 17517 a Pariz samo 17.204 km!

(Foto-Tanig)

**Robot
demitira
bombe**

GRENOBL — Stručnjaci jedne fabrike u Grenoblu konstruisali su robota koji će zamijeniti čovjeka u jednom od najopasnijih poslova: kod demontiranja bombi koje nisu eksplodirale, ispitivanja sumnjivog prtljaga na aerodromima, otvaranja paketa za koje se vjeruje da sadrže „paklenu mašinu“.

„Pokretni robot za intervencije RM 200“ je u stvari teledrigovano vozilo sa šest točkova težine 250 kilograma. Na njega je prikacena mehanička „ruka“ sa hvataljkom koja može da podigne teret do stotinu kilograma. Robot je u stanju, recimo, da se popne uz stepenice, da na bezbjedno mjesto odnese bombu ili „paklenu mašinu“ koja nije eksplodirala. U usavršenoj verziji robot ima i pokretnu kameru koja funkcioniše sinhronizovano sa „rukom“ tako da stručnjaci mogu sa bezbjedne daljine nadgledati demontiranje eksploziva.

U PRNJAVORU

Učesnici Partizanske olimpijade u Kulašima

Sofra za „olimpijce“

PRNJAVOR, jula — Mjesna zajednica Kulaši, kod Prnjavora, koja se sve više razvija u banjsko-rekreativni centar, zahvaljujući termalnim izvorima, koji su ovdje otkriveni još u prošlom vijeku, bila je ovih dana u znaku sporta i mladosti. U znak sjećanja na sportske susrete partizanskih jedinica, održane na ovim prostorima sredinom jula ratne 1943. godine, organizovana je tradicionalna, šesta po redu, „Partizanska olimpija-

da“. Dvodnevno druženje mladih proteklo je još jednom u prisnoj atmosferi proširenja starih i uspostavljanja novih prijateljstava. Organizatori su, uz ostalo, za sve učesnike i goste olimpijade organizovali i partizanski ručak pod vedrim nebom. Vještici kuvari RO „Cer“ su se još jednom potvrdili, paje i poznata „repa“, odnosno dodatak redovnom obroku, bio stalno prisutan.

Tekst i snimak: B. RADULOVIĆ

SATIRIKON

Konju se pokloni, čovjeku se skloni. Direktora zamoli.

Gdje laž ruča, tu ne večera. Traži drugu lokaciju, da obezbijedi i doručak.

Lijepa riječ i gvozdene vrata otvara. Ali zavisi ko sjedi iza njih.

Lijenčina je uvijek gladan. Onda je jasno što kukama da nam je standard opao.

Marijivost je majka dobre sreće. Za nezaposlene to ne važi.

Safet Ahmetović

	FELIČORA KILIZURA I TAK- MICEŃKA	VLAĐA- KLEZ, PO- HAŠARJE (Fr)	HAYODI GODIŠNJE DOBA (mm)	PLJUK, TRHOKOP	LIČNA ZAMUŽ- NICA	DIVLJI PAS ČAGAJ	HIBARSKA HREŠA (sm)	SEVA KORJKA RIBA	OSROVNA ZAMUŽ- NICA ORGA- NIZACIJA	RUSKI KORPO- RATOR ANATOL	JADI, HYPOLJE (sup)	UŠVARO INE ZA KINU	UVEČAŠE FRATJE	TANTAL	ŠEKLJ STARI KRAVICA UZ RIJE- KU ŽUBU
POZNAKI SOVIKAR I SPIKER TV SA- RAJNO										SEŠTI DJEŠER DIJATOR SEATE KOLIJAT- VANE					
MASTOVA KLEZ BEŠ- UZPANAJA BRIDE					HAZARA- TI, HAŠ- RIZATI (HREŠA)						TANJAN ČESTO INE BARUNA				
ST. GRČ, KLIPAR I BRIDE															ALFER ANKORA
RAVNO- KREŠNO KREŠNA- KJE					ŠEŠIČKA SARDNER ALZ			LIJEČ- NIK ZA KOLEŠTI UHA							
JEDRO- CIPREN ŠROZ			SUNOVSKA OPREMA PJEVAČ, ZIHADA					KOLIJATI DIJEŠER RJA U HREŠAČ							

Rješenje iz prošlog broja (vodoravno): V, govorništvo, snubok, opera, Peloponežani, sara, navaliti, Alor, trs, navakat, teroriti, IT, patareni, Irinej.

LOV I RIBOLOV

Poribljen Vrbas

● U Vrbas je ovih dana od Banjaluke do Krupe na Vrbasu pušteno 130.000 komada mladi potočne pastrmke

Ovih dana su članovi Udruženja sportskih ribolovaca Banjaluka izvršili poribljavanje Vrbasa na potezu od Banjaluke do

Krupe na Vrbasu sa 130.000 kom. mladi potočne pastrmke.

Od ove količine 100.000 kom. mladi je finansirala RO „Incel“ Banjaluka, kao obeštećenje za zagađivanja rijeke i uništavanje ribe otpadnim vodama iz svojih fabrika, a 30.000 komada mladi je finansiralo Udruženje sportskih ribolovaca po zahtjevu „Ribarske osnove“.

U ovoj količini se vršiveće 5-6 godina i već su vidni rezultati, jer se mogu uloviti u Vrbasu primjerci i preko 1 kg. Veliku nevolju većim rezultatima poribljavanja čini prekomjerna oscilacija vode usljed rada HE „Bočac“, a posebno u vrijeme prirodnog mrijesta riba.

S. MARKOVIĆ

PRIJE LOVA

**Provjera oružja
i takmičenje**

BOSANSKA GRADIŠKA — Sa malim zakašnjenjem obavještavamo čitaoce o još jednoj u nizu korisnih aktivnosti članova Lovackog društva „Prošara“ iz Bosanske Gradiške. Prije početka lova na srndaca obavljeno je inventarisanje lovačkih karabina, a potom takmičenje. Takmičenje je održano na strelištu u Gornjim Podgradcima, a organizaciju je preuzeo načelnik TO Živko Gvozden. Takmičenje je dobro organizovano i uspjele, a postignuti su odlični rezultati. Takmičilo se u dvije discipline: gađanje karabinom sa i bez snajpera. U kategoriji snajperista prvo mjesto osvojio je Muharem Kurbeović, a drugi je Huso Demo. U kategoriji strijelaca bez snajpera prvi je Rajko Plotan, a drugi Ljubo Bižić. Nagrade za pobjednike su dozvole za odštel srndaca, s tim što pobjednici u kategorijama neće placati ni odstrelnu taksu. S obzirom na streljačke sposobnosti vjerujemo da će nagrade lako realizovati.

Poslije takmičenja kako je to kod lovaca uobičajeno, nastavljeno je druženje uz bogat zajednički roštilj, a glavna tema razgovora bila je otvaranje lovnne sezone na srndace.

KOTOR—VAROŠ

KOTOR—VAROŠ, jula - Zaštita divljači i uredjenje lovišta treba da bude stalni zadatak lovaca. Ovo je naglašeno na godišnjoj Skupštini Lovackog društva „Borčići“ u Šipragama. Delegati su ocijenili rad Lovackog društva u proteklom jednogodišnjem periodu. Dosta riječi bilo je o izgradnji objekata u lovištima i o zadacima na povećanju broja divljači. Pozitivno je ocijenjena i dosadašnja aktivnost lovaca na izgradnji lovačkog doma, koji se gradi sredstvima lovaca i organizovanjem radnih akcija. Istaknuti su zadaci na smanjenju štete od divljači na šipraškom području.

Tekst i snimak: D. KEREZOVIĆ

**BRIGA O
LOVIŠTIMA**

Poslije Skupštine LD „Borčići“ u Šipragama

VIJESTI IZ BIHAĆA **Mladica preko metar**

BIHAĆ, jula - Bihacki ribolovac, član USR „Una“, Mirko Jerković sa svojim kolegom Danijelom Kasumovićem nedavno je u Uni kod Grmuše ulovio mladicu dugacku 122 cm i tešku 19,2 kg.

Lovačko društvo „Vepar“ iz Bihaca održalo je godišnju Skupštinu sekcije Društva. Usvojen je kalendar za sljedeću godinu, a za sada je zabranjen lov na zečeve i srndace. Za starše lovce ostaju divokoze, svinje, medvjedi...

F. PROŠIĆ

ZANIMLJIVOSTI

Korisna talasoterapija

Takozvana talasoterapija, o kojoj se posljednjih godina sve više govori, nije ništa drugo nego kupanje u morskoj vodi i udisanje morskog vazduha - aerosola. Aerosol se stvara prilikom rasprskavanja morske vode, a ponajviše ga ima tamo gdje morski talasi snažno udaraju o stijene. Prema tome, reljef obale značajno utiče na kvalitet i količinu prirodno slanog aerosola. Ukoliko je obala više stjenovita, uslovi za njegovo stvaranje su povoljniji. Dakle, na pješčanim plažama ima manje aerosola. Soli u vazduhu ima sve manje to se više udaljavamo od obale. Čak i na malim ostrvima na svakih 100 metara udaljenosti od obale, sadržaj soli u vazduhu opada za 40%.

Prema tome, dijete kome liječnik preporučuje udisanje morskog vazduha, treba da boravi što bliže obali da bi što više udisalo te sitne čestice fiziološkog rastvora, koji blagotvorno djeluju na jačanje otpornosti sluznice disajnih organa, pa se preporučuje onima koji boluju od bolesti disajnih organa.

More je, zapravo, najbolji prirodni inhalatorijum. Pri svemu tome treba voditi i računa o pravcu i jačini vjetrova, jer od toga zavisi u kojoj će mjeri dijete udisati slani morski vazduh. Jer, jači vjetrovi sa pučine donosi više slanih čestica u vazduhu.

D. T.

IZJAVITE ZA ŠTAMPU

BOSANSKA GRADIŠKA

— Da li ste zadovoljni sadašnjim kulturnim zbivanjima u gradu?

GOSTOVANJE LEPE BRENE

Abid JUGO, VKV metalostrugar,

— U ovom mjesecu imali smo nekoliko gostovanja estradnih umjetnika i posjeta je bila zaista dobra, a posebno za vrijeme nastupa Lepe Brene i Slatkog greha. Vjerovatno je inflacija zadesila i estradne umjetnike jer su i cijene ulaznica bile dosta skromne.

DOBAR REPERTOAR KINA

Katica PETRIK, trgovac:

— Kino-repertoar je dosta dobar, a i učestala su gostovanja estradnih umjetnika. Primjećujem da u naš grad rijetko svračaju pjevači zabavne muzike.

VIŠE IZVORNOG MELOSA

Mirsad MEDANHOĐIĆ, postlatičar:

— Nije sve u gostovanjima estradnih umjetnika. Trebalo bi biti više manifestacija kao što je „Kulturno-ljetno“, gdje se njeguje izvorni melos uz nastup kulturno-umjetničkih društava.

RIJETKI RATNI FILMOVI

Miloz ZRNIĆ, radnik:

— Dom kulture u našem gradu nije dovoljno iskorišten. Pozorišta bi trebala gostovati i u ljetnom periodu. Kino-repertoar je dobar, a mogao bi biti i bolji kada bi se prikazao i koji domaći ratni film, jer je ovo potkozanski kraj, a ove godine se obilježava četrdesetogodišnjica pobjede nad fašizmom.

Milutin Grubešić

INFORMATOR

BANJALUKA

KOZARA — Pesnice i kandeže (hongkonški) od 17, 19 i 21 sati
VRBAS — Soko napada (američki, kriminalistički) od 16, 18 i 20 sati

PALAS — velika sala — Breikdens II (američki, muzički) od 16, 18 i 20 sati

mala sala — Groznica ljubavi (domaći, muzički) od 16, 30, 18, 30 i 20 sati

NARODNO POZORIŠTE

Nema predstave

DJEČJE POZORIŠTE

Nema predstave

DOM KULTURE

U velikom izložbenom salonu-izložba likovnih tečajeva Doma kulture a u malom izložbenom salonu izložba „Pjesma nas je održala“.

Umjetnička galerija

Stalna postavka.

UMJETNIČKA GALERIJA

Ispred Galerije u 21,15 sati projekcija filmova iz umjetnosti.

STALNA POSTAVKA SPOMEN ZBIRKE DRAGINJE I VOJE TERZIĆ nalazi se u Ulici Vladimira Nazora 19

MUZEJ BOSANSKE KRAJINE Stalna izložbena postavka Muzeja je otvorena svakog radnog dana osim ponedjeljka od 9 do 13 i od 17 do 19 sati, i subotom nedjeljom i praznicima od 9 do 13 sati.

BIBLIOTEKA Odjeljenje u Domu radničke solidarnosti ogranki I radi svakog dana osim subote od 7,30 do 14,00 sati (od 1.7. do 5.7. od 15.7. do 19.7. od 29.7. do 2.8. od 12.8. do 16.8. od 26.8. do 30.8.).

Od 12.30 do 19 sati (od 8.7. do 12.7.22. do 26.7.5.8. do 9.8. od 19.8. do 23.8.)

ODJELJENJE U MEJDANU (radi ponedjeljkom utorkom od 12.30 do 19 sati, srijedom, četvrtkom i petkom od 7,30 do 14 sati)

DEŽURNA APOTEKA

Noćno dežurstvo ima „Centralna apoteka“ u Ulici V. Masleša 18, tel. 35—306

VAŽNIJI TELEFONI:

SUP 92

Vatrogasci 93

Hitna pomoć 94

Bolnica 33-725 (stara lokacija) i 38-111 (Paprikovac).

Autobuska stanica 45-355

Željeznička stanica 31-229

Taksi-stanica 22-222

Inspekcija 32-100

Dežurna inspekcija 32-354

Elektrobanjaluka 42-555

Servis za hitne popravke stanova 45-404

Atlas 31-995

Inex-turist 21-261

Putnik 43-900

Turist-biro 35-082

Slavnik Koper 31-113

Mladost BiH 39-835

Opštinski sekretarijat za narodnu odbranu - Centar za obavještenja 985.

POLASCI VOZOVA

Izmijenjeni red vožnje željeznice važi od 2.6.1985. godine

Za SARAJEVO: 0,56 (brzi), 02,00 (brzi), 06,07 (olimpik), 9,26 (brzi), 13,15 (brzi), 16,05 (brzi) i 18,10 (poslovni)

Za ZAGREB: 01,11, 03,13, 04,12, 09,57 (poslovni), 15,06 i 16,22.

Za BEOGRAD: 06,53 (poslovni, a od Rume se odvaja za Novi Sad), 10,01 (putnički) do Doboja, iz Doboja brzi u 14,00, 14,50 (putnički) do Doboja, iz Doboja u 17,32, 22,45 putnički do Doboja, iz Doboja u 01,38.

DOLASCI VOZOVA

IZ SARAJEVA: 01,08 03,00 (brzi) 09,55 (poslovni) 15,04 (brzi) 16,16 (brzi) 20,10 (poslovni).

IZ ZAGREBA: 042 01,52 13,12 16,02 (brzi) 18,08 (poslovni) 21,42 (ubrzani).

IZ BEOGRADA: 05,35 08,25 13,28 16,16 19,05 21,57

VANREDNI VOZOV

Svake nedjelje BANJALUKA — MARIBOR u 13,25 i DOBOJ — BANJALUKA — LJUBLJANA u 14,01

POLASCI AUTOBUŠA IZ BANJALUKE

ZA ZAGREB: 01,20 02,00 03,00 05,30 06,00 07,45 08,30 09,30 11,00 12,00 12,40 13,15 14,30 15,10 15,20 17,00 18,15 19,24 20,00

ZA BEOGRAD: 05,00 06,00 09,30 15,00 17,00 23,30

ZA LJUBLJANU: 01,20 08,20 12,00 13,15 15,10 19,25

ZA SARAJEVO: 00,30 08,00 12,00 00,45 (u prolazu u 10,00 13,35 15,15)

ZA KRANJSKU GORU: 13,15

ZA TUZLU: 05,35 i 15,45

ZA DUBROVNIK: 20,20 22,00 24,00 (polasci u prolazu)

ZA MOSTAR: 06,00 13,00 (preko Bugojna, Prozora i Jablanice) 11,26 (u prolazu) 22,00

ZA BIJELJINU: u 11,00 (iz Prnjavora u 12,15 i Derventu u 14,40 sati)

ZA NOVI SAD: u 13,00 (u 14,05 iz Prnjavora i iz Derventu u 14,40)

RADIO — PROGRAM

PETAK, 26. jula

BANJALUKA

Od 5,00 do 9,00 - JUTARNJI PROGRAM RADIO—BANJALUKA

6,00 - Jutarnji dnevnik RS

7,30 - Jutarnja hronika

8,00 - Iz turizma

Od 12,00 do 14,00 - ZAJEDNIČKI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

14,00 - Početak programa

14,05 - Muzikom na vikend

15,00 - Oglasi i obavještenja

15,30 - Dnevnik

15,45 - Intermeco

16,00 - Dnevnik Prvog programa Radio-Sarajeva

16,30 - Magazin sedam

17,00 - Kulturna panorama

17,30 - Za trenutke odmora

18,00 - Završetak programa

Od 18,00 do 07,00 - PRVI PROGRAM RADIO—SARAJEVA

14,00 - Početak i najava popodnevno programa

14,05 - Muzika - informacije - muzika

14,50 - Oglasi i obavještenja

15,00 - Muzika za vaš popodnevni odmor

15,30 - IZ UDRUŽENOG RADA I MJESNIH ZAJEDNICA, informativno-politička emisija

15,45 - Zairajmo - zapjevajmo

16,00 - Dnevnik Prvog programa Radio-Sarajeva

16,30 - Predstavite se i poželite - muzička-kontakt emisija (u 17,00 - Vijesti)

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

18,00 - Odjava popodnevno programa

PRVI PROGRAM OD 12,05 SATI

„JEDVA ČEKAM DA SE MRAC NAVUČE“

Evo još jednog lijepog i rado slušanog „Đerdana“, a jedna od narodnih pjesama je i „Jedva čekam da se mrak navuče“, u izvođenju popularne Zehre Deović uz pratnju Tamburaškog orkestra Radio-Televizije Sarajeva. Nastupiće još i Predrag Goković, Borivoje Topalović, Zekija Čuturać, folklorni ansambl SOTA iz Prištine, Nedeljko Bilkić, Krunoslav Šlabina, Aleksandar Serievski, narodna družina „Tamburica“ i drugi. Čućemo pjesme: „Šta je uzrok, moj dragane“, „Makedonsko djevojče“, „Seoska sam lola“ i druge.

„Đerdan“ će vam, pored izvornih narodnih pjesama, ispričati i brojne šale, priče i narodne mudrosti i učiniti vam ugodnim ovaj pretprični dan.

ДЕЖУРНА СТРАНА

ПРИВРЕДНИ И ПОЛИТИЧКИ КРИМИНАЛИТЕТ У БИХ

СЛИЧНО КАО ЛАНИ

САРАЈЕВО, 25. јула (Танјуг) — Политички криминалитет у БИХ, гледано статистички, у првој половини 1985. године у односу на исти период 1984. године не показује битне разлике — истакнуто је на састанку Републичког јавног тужилаштва са окружним јавним тужилаштва одржаном у Сарајеву. Укупно је оптужено 21 лице, за разлику од истог погудогдишта 1984. године, када је оптужено 28 лица. У структури ове врсте криминалитета, како је саопштено, једно лице је оптужено за кривично дјело непријатељске дјелатности из члана 131. КЗ СФРЈ, шест лица је оптужено за кривично дјело непријатељске пропаганде из члана 133. КЗ СФРЈ, док се осталих 13 оптужена односи на таква кривична дјела.

Међутим, привредни криминалитет је ч поред организованог крима које друштво предузима на његовом сузбијању, а након стагнације забилежено у 1984. години, поново у благом порасту.

ПОЖАР У ЛЕБАНУ ПОВРИЈЕЂЕНО 18 РАДНИКА

ЛЕБАН, 25. јула (Танјуг) — Данас у 9,45 часова — према подацима Центра за обавјештавање СР Србије, избио је велики пожар у фабрици „Експортек“ у Лебану и захватио ООУР предioniце и ткачницу. Од 18 радника повријеђено у пожару 17 је већ послато кулама, а на лијечењу је задржан један радник за кога лекари кажу да ће су тра бити пуштен. Пожар је локализован у 12 часова.

СЕРИЈА ЕКСПЛОЗИЈА У КОЛУМБИЈИ БОМБАШКИ НАПАДИ ГЕРИЛАЦА

БОГОТА, 25. јула — Како јавља УПИ позивајући се на војне изворе, припадници колумбијске гериле напали су полицијску станицу у Боготи и извели још шест бомбашких напада широм земље, у којима су најмање два лица изгубила живот, док су четири повријеђена.

Припадници гериле су напали гранатама полицијску станицу у дистрикти Алтамира у западној Боготи, саопштилe су власти додајући да су у том нападу ранења два полицајца.

ЈУЧЕ НА БАЊАЛУЧКИМ ЦЕСТАМА ДВОЈИЦА ПОВРИЈЕЂЕНА

БАЊАЛУКА, 25. јула — У двије саобраћајне незгоде, које су се догодиле данас у пријелодневним сатима, једно лице је теже, а једно лакше повријеђено.

Јутрос око шест сати у Козарској улици, тешко је повријеђен мотоциклиста Мустафа Деланезирић (55) из Бањалуке. Нjemu је из неуверљивих разлога пулка задња гума, што је довело до његовог пада и повређивања.

Лакше тјелесне повреде задобио је бикиклиста Јусуф Хамза (22) из Бањалуке у незгоди која се догодила у Омладинској улици око 11,30 сати. Нjега је у тренутку, када га је покушао да претиче, закачило теретно возило (ФАП 13-14) ЛИ 31-53 којим је управљао Миле Пиљак (46) из Глумача. Повријеђени Јусуф Хамза је био под утицајем алкохола.

Истрага је у току. М.Д.

ВРИЈЕМЕ

ИЗВЈЕШТАЈ РЕПУБЛИЧКОГ ХИДРО-МЕТЕОРОЛОШКОГ ЗАВОДА БИХ

ТОПЛО

ЗА БОСАНСКУ КРАЈИНУ: Сунчано и топло. Највише дневне температуре од 29 до 33 степена.

ЗА БАЊАЛУКУ: Сунчано и топло. Највиша дневна температура од 32 степена.

ЗА НАРЕДНА ДВА—ТРИ ДАНА: Првог дана вишегдишће се сунчано и веома топло, а другог дана ће доћи до погоршања времена, тако да се до краја периода очекује претежно облачно вријеме, праћено локалним паусковима и грмавином.

ВОДОСТАЈ: Уна-Бинало 0 цм, бистра, температура воде 8 степена. Уна-Босански Нови - 5 цм, бистра, температура воде 7 степена. Сана—Савски Мост 18 цм, бистра, температура воде 2 степена. Врбас—Бањалука 63 цм, бистра, температура воде 8 степена. Водостај на свим ријекама у благом опадању.

ЗАВРШЕНО ШКОЛОВАЊЕ ПИТОМАЦА 82. КЛАСЕ

ВРЛО ДОБАР УСПЈЕХ

БИЛЕПА, 25. јула (Танјуг) — У касарни „Моша Пијаде“ у Билећи данас је одржан свечаност поводом завршетка школовања питомаца 82. класе школе резервних официра пјешадије. Општи успјех и ове класе је врло добар.

За најбоље питомце у 82. класи на данашњој свечаности проглашени су Зоран Ђокић из Београда, Ђорђе Мара из Београда, Славољуб Милошевић из Варварина, Обрад Пантелић из Уба и Миодраг Захарија из Сплита. За најбољу јединицу у оквиру такмичења које се одвијало током школовања 82. класе, под називом „Бирамо најбољу јединицу“, проглашени је јединица старјешине Мирзета Авдибашаћа.

На данашњој свечаности Новинској агенцији Танјуг из Београда додијељено је највеће признање Школе резервних официра пјешадије у Билећи — Златна плакета са повољом.

САОБРАЋАЈНА НЕСРЕЋА НА УНСКОЈ ПРУЗИ ЧЕТВОРО ОЗЛИЈЕЂЕНИХ

БИХАК, 25. јула — На унској прузи између Бихаћа и Цазин Србања јуче у 16,45 сати дошло је до саобраћајне несреће у којој су четири лица повријеђена. У судару је повријеђен машиновођа дизел локомотиве Јанко Дошеновић, те његов помоћник Шпиро Беговић, затим маневриста Ислам Селман, као и отпраник возова у станици Бихаћ, Насим Мухић, који се налазио у локомотиви. Истрага о овој несрећи је у току. Д.М.

НДР: УХАПШЕН ЗАПАДНОЊЕМАЧКИ ГРАЂАНИН ЗБОГ ШПИЈУНАЖЕ УХВАЋЕН НА ДЈЕЛУ

БЕРЛИН, 25. јула — Како јавља „АДН“, органи државне безбједности Нjемачке Демократске Републике ухапсили су ноћас једног западнонjемачког грађанина због шпијунаже.

Вернер К., како источнонjемачка новинска агенција идентификује ухапшеног, „ухваћен на дјелу војне шпијунаже“ и подврнут истражном поступку.

У СОФК-и БиХ

УРУЧЕНЕ ВЕЛИКЕ ПЛАКЕТЕ

САРАЈЕВО, 25. јула (Танјуг) — На пригодној свечаности у Сарајеву данас су уручене Велике плакете Савеза организација физичке културе БиХ поводом 40-годишњице развоја физичке културе у овој републици. Ова висока признања добили су Рато Дугоњић, Драгутин Косовац, Мунир Месићковић, Цвијетин Мијатовић, Бранко Микулић, Ђорђе Пековић, Хакија Поздерац, Хамдија Поздерац, Станко Томић, Мехо Трбоња и Милан Узелац. Велике плакете уручио је предсједник СОФК-е БиХ Богић Богинчевић, а у име награђених захвалио Хакија Поздерац.

САОПШТЕЊЕ О ТРАГЕДИЈИ НА СТАДИОНУ БРАДФОРД СИТИЈА

КРИВО ДРВЦЕ ШИБИЦЕ

ЛОНДОН, 25. јула (Танјуг) — Пожар на стадиону енглеског фудбалског клуба „Брадфорд Сити“, 11. маја ове године, у којем су животе изгубиле 52 особе, изазван је ненамјерно — каже се у извјештају специјалне комисије која је испитивала узрок једне од најтежих фудбалских трагедија у Британији.

Ватра је избила пошто су запаљено дрвце шибнице, или општак цигарете или цигаре пали на гомилу лако запаљивих отпадка испод трибина — установила је комисија. У извјештају се каже да се несрећа не би догодила да су поштоване препоруке и мјере сигурности.

ИЗВЈЕШТАЈ ЛОТА

Привремени извјештај за 30. коло лота од 23.07.1985. године. Са 5 погодака има 43 добитка по око 639.800,00 динара. Са 4 погодака очекује се добитак око 2.620.00 динара. Са 3 погодака очекује се добитак око 103,00 динара.

Земља	Валута	КУРС У ДИНАРИМА		Продајни курс
		Куповни за ефективну	Куповни за девизе	
Аустрија	100 шилинга	1345,44	1379,93	1384,08
Белгија	100 франка	464,73	477,87	479,30
Данска	100 круна	2625,26	2699,49	2707,60
Француска	100 франка	3108,19	3196,08	3205,68
Холандија	100 флорина	8291,36	8611,08	8636,95
Италија	100 лира	14,08	14,44	14,48
Норвешка	100 круна	3243,34	3335,05	3345,07
СР Нjемачка	100 марка	9475,06	9718,00	9747,20
Швајцарска	100 франка	1533,97	15829,71	15865,26
Шведска	100 круна	3222,05	3313,16	3323,12
Јапaн	100 јена	111,31	116,55	116,90
Јапaн	1 фунт	379,63	390,36	391,53
В. Британија	1 долар	196,87	206,97	207,60
Канада	1 долар	269,60	278,61	279,45
САД	1 долар	269,60	278,61	279,45
Аустралија	1 долар	190,03	198,98	199,48

(формирана од 25. јула 1985. године) Куповни и продајни курсеви за девизе примјењују се од 14 сати 25. јула 1985. године, а курсеве за ефективну од 23. јула 1985. године.

ГЛАС

РЕДАКЦИЈА Улица АВНОЈ-а 93. Телефон: директор и одговорни уредник 34-417. Редакција 37-979, 37-977, дактилографи 34-448. Отписно у Улици Веселина Маслића 13, телефон 34-448. Телекс 45-208 УУ ГЛАС. ООУР Новинска дјелатност Бањалука, жиро-рачуни број: 10500-603-4106 код СДК Бањалука. Претплата за СФРЈ: једномјесечна 800 динара,

тримјесечна 2.400 динара, полугодишња 4.800 динара, годишња 9.600 динара, само за „Недјељни Глас“ 1.660 динара годишње. Претплата за иностранство: једномјесечна 1.600 динара, тримјесечна 4.800 динара, полугодишња 9.600 динара, годишња 19.200 динара, само на „Недјељни Глас“ 3.320 динара. Уплате на девизни рачун број: 10500-620-71000-552 код Привредне банке Сарајево, Основне банке Бањалука. Рјешењем Републичког комитета за образовање, науку, културу и физичку културу СР БиХ број 02-4153/82 „Глас“ је ослобођен плаћања пореза на промет.

ТВ

ПЕТАК, 26. ЈУЛА
ПРВИ ПРОГРАМ

- 14,35 — Љетње поподне
- 18,05 — Преглед програма
- 18,10 — Вијести
- 18,15 — Извјештај са засједања СР БиХ
- 18,45 — Домовина се брани и љепотом: Тузла — музичка емисија
- 19,15 — Цртани филм
- 19,30 — ТВ Дневник 2
- 20,00 — Хоботница — серијски филм
- 20,55 — ЕПП
- 21,10 — Љепотица — забавна емисија
- 21,55 — ТВ Дневник 3
- 22,10 — Култура срца: пренос из Пуле, Сплита и Дубровника — Програм плус:
- 23,40 — Бени Хил
- 23,45 — Видео—спотови
- 23,55 — Национални парк Бриони — путопис
- 00,35 — Вијести
- 00,40 — Преглед програма за суботу

ДРУГИ ПРОГРАМ

- 18,25 — Преглед програма
- 18,30 — Сарајевска хроника
- 19,00 — Путовање кроз Сунчев систем — научни програм
- 19,30 — ТВ Дневник
- 19,55 — ЕПП
- 20,00 — Илирски сан и јава — документарна серија
- 20,35 — Вијести
- 20,45 — ПЕ у кошарци за кадеткиње — Југославија — Италија, полуфинале
- 21,30 — ЕПП
- 22,10 — Филм у касне сате: ГРОЗНИЦА — пољски играни филм
- 00,00 — Преглед програма за суботу

ДРУГИ ПРОГРАМ — 22,10 сати

ГРОЗНИЦА

— пољски играни филм

Филм „Грозница“ је остварење пољске редитељске Агњешке Хопланд, рађен према роману „Историја једне бомбе“ Анджеја Струга. Радња филма догађа се 1905-1907, а јунаци су чланови револуционарне организације који припремају атентат... Барбара Грбовска добила је награду за главну женску улогу на Берлинском фестивалу, а филм је био и побједник пољског националног фестивала.

BOSANSKO GRAHOVO

Informativno-politički prilog „Glasa“

27. Jul 1985. godine

RADNIM LJUDIMA I GRAĐANIMA

čestitamo

27. juli —
Dan ustanka i
Dan komune

Skupština opštine i društveno-političke organizacije Bosanskog Grahova

**BOSANSKO GRAHOVO
JUČE, DANAS, SUTRA**

Bržim korakom u budućnost

- Nekada je u Bosanskom Grahovu bio zaposlen svaki 250 - ti stanovnik, plate su primali samo lugari, žandari i učitelji, a danas posao ima svaki četvrti žitelj ove komune koja bržim koracima žuri u budućnost

Dvadeset i sedmog jula Bosansko Grahovo slavi Dan komune, obilježavajući istovremeno 44. godišnjicu ustanka naroda i narodnosti SR Bosne i Hercegovine i 40-godišnjicu pobjede nad fašizmom! Tog dana održaće će i tradicionalni narodni zbor u Busovači. Biće to prilika koju će iskoristiti mnogi - da se sjetie herojskih dana narodnooslobodilačkog rata: u to vrijeme, kada je slobodu trebalo braniti krvlju, Grahovljani su listom stali u prve redove: 2807 boraca sa puškom u ruci bilježe današnje hronike - od kojih je život dalo 754, ne računajući 344 žrtve fašističkog terora!

Grahovo je dalo i pet narodnih heroja: imena Dure Pucara Starog, Miloša Tice, Sime Bajića, Vojislava Ilevića i Ivica Ratka Marušića, i danas se pamte i ponomom izgovaraju. Čak 426 spomenika 1941. godine dodijeljeno je borcima ovog

kraja (od kojih 55 nosilaca i danas živi na ovom području) a iz rata je izašlo oko 900 aktivnih i rezervnih oficira i podoficira!

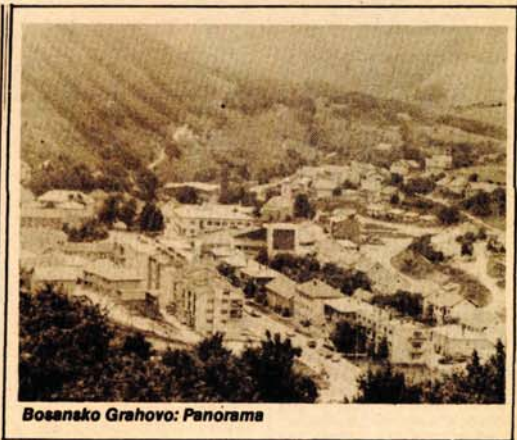
Svih njih, sjetie se Grahovljani toga dana. I više od toga. Jer na ovom području formirane su značajne formacije NOV i POJ-a: grahovsko-peuljski odred naprijed, a zatim: bataljon „Starac Vujadin“, bataljon „Gavrilo Princip“, bataljon „Budućnost“, te Četvrti i Deseti krajiška narodnooslobodilačka udarna brigada, Druga dalmatinska brigada, a izvjesno vrijeme, u toku NOR-a, na Tičevu je boravio i štab Osmog korpusa: aerodrom koji se tada koristio i danas postoje - odatle su bolesnici letjeli u Napulj, a čak su igrane i fudbalske utakmice između ekipa partizanskih jedinica i savezničkih snaga. Mnogi još i rezultat pamte: bilo je 6:2 za naše...!

Oko 350 obilježja revolucije nalazi se na području opštine, i sva se stalno održavaju i pazel!

Grahovo je bilo prvo oslobođeno mjesto u Bosni, i toga se mnogi žitelji ovog kraja sjećaju. Sjećaju se i onoga što je Grahovo jeste imalo 13.000 stanovnika, ali je bio zaposlen svaki - dvjesti i pedeseti): platu su dobijali samo lugari, žandari i - učitelji!

Predsjednikom Skupštine opštine (najmlađim u Bosni i Hercegovini!), Milanom Babićem, predsjednikom izvršnog odbora SO Bosansko Grahovo, te nizom drugih Grahovljana koji obavljaju istaknute funkcije, i imaju u svojim vizijama konkretne i ostvarive zamisli, poput Robne kuće nasuprot Doma kulture, Somen-kuće Dure Pucara Starog i niza drugih detalja, zbog kojih će Grahovo sutra biti još ljepše nego danas.

Za prvih šest mjeseci, reći će tako Milan Babić, proizvođač je, iznad predviđanja, veća za 2,2 posto u odnosu na isti prošlogodišnji pe-

Bosansko Grahovo: Panorama

**LICNA KARTA
KOMUNE**

Ljepota

kontrasta

Najvećim dijelom svoje površine opština Bosansko Grahovo se smjestila u sjevernom zaleđu planine Dinare, duž koje se pružaju Grahovsko i Livanjsko polje. S druge strane kraške visoravni, u obliku vijenca rasporedile su se planine Ullica, Jadovnik, Šator i Staretina. Cijelo područje satkano je od kontrastnih boja i oblika: zaravni ovdje smjenjuju uzvišenja, goleti šume, a cvjetne livade - kamenjar!

Iznad svega je nebo - za vedrih dana čisto i plavo kao malo gdje!

Bosansko Grahovo zahvata 780 kvadratnih kilometara po čemu spada u veće opštine u Bosni i Hercegovini. Po broju stanovnika, međutim, svrstava se u red najmanjih: svega 9 038 žitelja zabilježilo je posljednji popis, od čega u samom gradu - oko 2000! Najveći dio teritorije otpada na pašnjake (32915 hektara), šume (29520 hektara) i livade (11 174 hektara). Iako se nalazi u blizini mora - 95 kilometara udaljeno je Grahovo od Šibenika, vazdušnom linijom mjereno i upola manje - bezvodnost područja jedna je od njegovih glavnih karakteristika. Zbog planina što zaustavljaju prodor toplih struja s juga, Grahovo ima kontinentalnu klimu: duge su tu zime, sa mnogo snijega, a ljeta kratka i svjež.

Bosansko Grahovo je i raskrsnica, na tromeđi Bosne, Like i Dalmacije, i ima veoma bitan geostrepijski i politički položaj.

Dragoljub Radlović: Mislimo na novisamodoprinos i šta još treba da se uradi

riod, a što nije veća krivi su vremenski uslovi. Ali kako vrijeme odmice, uz angažman svih subjektivnih snaga - i proizvodnja raste, pa je tako, samo u junu mjeseca veća za 5,4 posto!

Za čitavu godinu planiran je ukupan izvoz od 70 milijardi starih dinara, a za šest mjeseci ostvareno je oko 40 posto od plana, ili tačnije 31 milijarda i 700 miliona starih dinara. Kompletan izvoz ostvaruje se na konvertibilnom tržištu, a izvozimo kompletnu proizvodnju st. olica, i rezane građe (ŠIPAD), RO „Treset“ izvozi uglavnom na italijansko tržište, a „BORAC“ na sva zapadnoevropska tržišta.

- Inače, kaže Dragoljub Radlović, i mi se u Grahovu borimo sa teškoćama povećanja produktivnosti i iskoristištenosti radnog vremena, teškoćama adekvatne organizacije, a jedan od dominirajućih problema jestu tome što je manji dio čisto industrijskih radnika: većina ih je zaposlena pola u poljoprivredi, a pola u industriji.

Takav odnos ne stimulise na povećana radna zalaganja čime se, objektivno, umanjuje dohodak. Takođe, u komuni imamo i 238 nezaposlenih, i to raznih zanimanja, a preko 100 ih ima sa gimnazijskom diplomom: oni, uz prekvalifikaciju, očekuju posao u privredi!

Milan Babić: Voda je ograničavajući faktor daljeg razvoja, ali izgledi su da i to skoro riješimo

Voda - budućnost razvoja

- No kada je riječ o našim trenutnim teškoćama, na kojima se svi angažujemo, posebno mjesto zauzimaju pitanja infrastrukture, i to posebno osjećaju naši građani, veli Milan Babić: iako su sva sva električificirana i povezana autobuskim saobraćajem, i školska omladina sto posto obuhvaćena osnovnim obrazovanjem, opet ostaju značajni problemi koji se u prvom redu tiču - pitke vode! Vodom se naime snabdijevamo iz prirodnih izvora kao što su Peći i Grmuša vrelo. U sušnim periodima, kao što je bilo prošlo ljeto, protok se smanji na svega tri litra, a to osjećaju i potrošači i industrija. Voda je, može se reći ograničavajući faktor daljeg razvoja te nas je to opredijelilo da preduzmemo istraživanja podzemnih vrela na Pašića polju: prvi rezultati govore da bi se odatle, iz najslabijih vrela moglo dobijati 12 litara u sekundi, pa u tom pravcu valja usmjeriti dalje napore.

U razgovoru se tako, već pomalo primičemo budućnosti, ali nas Milka Tica, predsjednik OK SK za tre-

nutak vraća u sadašnjost: još naime nismo rekli, dodaje ona, da su gubici za prva tri mjeseca u bosanskograhovskoj privredi iznosili 15 milijardi, te da sada, kada sve računice budu izvedene, očekujemo za šest mjeseci da taj gubitak bude manji.

Jer 1200 članova Saveza komunista, organizovanih u 53 OOSK i 7 mjesnih konferencija, znatno se angažovalo u svom radu, pa se to vidi već i u povećanju fizičkog obima proizvodnje. Predstoji, veli Milka Tica, dalje oslobađanje postojećih subjektivnih slabosti, a da bismo na to mogli uticati formirali smo Štab za praćenje proizvodnje i rezultata u privredi.

Slika Bosanskog Grahova bila bi nepotpuna kada se ne bi reklo da je to mirno mjesto u kojem se svi stariji za bezbjednost i samozastitu. Ovo naročito želi da istakne Nedjeljko Đukić, komandir stanice SUP-a, kome ipak, naročito teškoću predstavlja regulisanje saobraćaja u turističkoj sezoni: svega 17 zaposlenih teško mogu da pokriju čitav teren i da izađu na kraj sa prekršiocima saobraćajnih propisa u žurbi da što prije stignu na more.

Mirko Tica, komandant Štaba teritorijalne odbrane, ističe obučeno - i osposobljeno jedinica teritorijalne odbrane za izvršenje zadataka kako u frontu tako i u pozadini, kako u samostalnom dejstvu tako i u sadejstvu sa jedinicama JNA! a novinar jedva stiže da zapiše sve uspjehe žitelja ovoga kraja u ovoj oblasti.

Valja istaći još i ovo, napominje Dragoljub Radlović: - samodoprinos nam ističe 1. avgusta, i sada se održavaju sastanci po područnicima Socijalističkog saveza oko programa novog samodoprinos. Taj program predviđa mahom rješavanje pitanja infrastrukture: kontinuirano snabdijevanje vodom, izgradnja vodovoda „Pašića polje - Grahovo, i osposobljavanje postojećih vodovoda nalaze se na prvom mjestu. Takođe bi se iz tih sredstava obezbijedilo učesće u izgradnji regionalnih i lokalnih, nekategorisanih puteva, obezbjeđenje sredstava za lokalnu radio-stanicu, kao i niz drugih „stavki“ - od kojih je svaka izuzetno značajna za bolji život mještana - žitelja bosanskograhovske komunne.

Od sadnice do stolice!

U tradicionalnoj drvnoj industriji godinama izgrađivanoj nisu rijetki primjeri veliki industrijski kompleksi s potpuno zaokruženom proizvodnjom — onakvom kakvu i druge grane žele organizovati i povezati. Bosanskograhovački drvodjelci su u ustrojstvu tehnoloških veza i linija proizvodnje postigli sve što se u ovoj grani moglo. Nije pretjerano ni neiskreno kada se kaže da od male sadnice kroz nekoliko proizvodjačkih cjelina dobijaju stolice i to one koje sa zadovoljstvom prima probirljivo američko tržište.

Radna organizacija „ŠIPAD“ — Grmeč čije je sjedište u susjednom Titovom Drvaru, u Bosanskom Grahovu ima šest svojih osnovnih organizacija udruženog rada. U tih šest kolektiva zaposleno je više od 1200 radnika raznih struka, a čitav gradik ima možda 2000 stanovnika. Ovo je i najveći kolektiv u bosanskograhovskoj komunij.

Proizvodnja po koncu

Radi zajedničkog proizvoda, već pomenutih stolica i čitave proizvodnje kojui zveze na američko tržište, čvrsto je povezano šest „ŠIPAD—Grmečevih“ proizvodjača i kolektiva uslužne djelatnosti. Tu su osnovne organizacije „Rasadnik“ šumarstvo „Borovača“, „Gradnja“, „Prevoz“, „Jadovik“ i na kraju osnovna organizacija udruženog rada „Dinarka“ koja proizvodi stolice.

Vlastiti rasadnik kapaciteta oko 30 miliona sadnica je najveći na Balkanskom poluostrvu, gdje se gaji bukovina i poznato čamovo

● Šest osnovnih organizacija povezano je u toliko tehnoloških cjelina ● Rezultat su kvalitetne stolice koje se već pet godina izvoze na američko tržište

drvo (jele i smrče). Takođe, rasadnik uzgoji i oko milion sadnica za hortikulturu, i sadni materijal za OOUR „Borovača“, koji se bavi pošumljavanjem, uzgojem šuma i eksploatacijom. Ove godine „Borovača“ iz Pržina će pošumiti 200 hektara. Istovremeno će posjeći 130.000 kubika takozvane bruto drvene mase, od čega je 70 odsto bjelogorično drvo, a ostalo četinari. Da bi se svo drvo i dopremilo do pilane potrebni su naravno dobri šumski putevi. O njima brine OOUR „Gradnja“, koja se specijalizovala za izgradnju i održavanje šumskih „žila kucavica“. Ovaj kolektiv raspolaže mehanizacijom kojom godišnje može da izgradi oko 15 kilometara šumskih puteva bez kojih i nema eksploatacije šuma. Sav transport drveta i svega ostalog obavlja se vlastitim prevozom. Osnovna organizacija „Prevoz“ ukupne nosivosti 750 tona sa 32 kamiona i 27 priključaka može da podmiri sve potrebe za transportom sirovine i gotovih proizvoda.

Po tehnološkoj povezanosti nastavlja se OOUR „Jadovik“ gdje je pilana. Ovdje se prerežu bukovi i čamovi trupci. Cirkularni godišnje mogu da izrežu 45000 kubika obje vrste drveta podjednako. Pilana u Jadoviku proizvodi rezanu građu od buke, jele i smrče svih dimenzija.

Tradicionalni izvoznik

Odmah uz pilanu nadomak Bosanskom Grahovu smještena je i „Dinarka“ koja proizvodi stolice. Godišnje iz pogona izade 140.000 nemontiranih stolica i sva proizvodnja se plasira na inostranom tržištu. Vrijednost izvoza je oko 700 miliona dinara. Plasman na strano tržište je već tradicionalan. Stolice iz „Dinarka“ se šalju na američko tržište pet godina i do sada nije bilo ozbiljnije reklamacije na ovaj proizvod.

Tako je zaokružena proizvodnja. Kada u „ŠIPAD—Grmeču“ počnu razgovarati o planovima uvijek se vraćaju baš na početak, na svoj „Rasadnik“, jer od njega sve počinje. Naime, na vlastitim parcelama se uzgaja rasada koja može da se sadi u svako doba godine. Baš zato su sadnice iz ovog rasadnika na gotovo svim akcijama gdje se pošumljava u čitavoj našoj zemlji.

Čeka nas dosta posla u modernizaciji proizvodnje, racionalizaciji i povećanju produktivnosti rada. To su osnovni zahtjevi ubuduće. Osim toga napravljen je i jedan program po kojem bi trebali izgraditi fabriku za proizvodnju tresnih sadnica, čija je primjena višestruka u poljoprivredi (voćarstvu, vinogradarstvu, proizvodnji duvana, hortikulturi) i šumarstvu. S obzirom na to da su Livanjsko polje i grahovska nizija bogati tresetom, koji se puni u saksije, ovaj prirodni resurs treba iskoristiti. Problem je u tome što je oprema uvozna, ali uz veći interes privrede i ova fabrika bi u idućem srednjoročju trebalo da počne rad kaže, **Ljubo Marić**, zamjenik predsjednika Poslovnog odbora „Šipad—Grmeč“.

Sansu treba iskoristiti, jer u Jugoslaviji nema proizvođača koji se nečim sličnim bavi, niti gdje više ima nalazišta ove rude.

Iz vlastitog rasadnika 30 miliona sadnica

Iz pogona OOUR-a „Dinarka“ godišnje izade 140000 stolica

Pilana „Jadovik“ reže bukovinu i čamovo drvo

PRVI KORACI TVORNICE METALNIH DIJELOVA

Metalski prvenac raste

Otprije pola godine na jednoj močvari krševitog grahovskog krajolika niknuo je u budućoj, pa i sadašnjoj industrijskoj zoni, metalni prvenac bosanskograhovačke privrede — Tvornica metalnih dijelova, koja posluje u sastavu Radne organizacije UNIS-ova tvornica ležajeva.

Neveliki kolektiv, sa sada oko 80 radnika okupio je mlade majstore metalske struke i prvi poslovni korak već sada se ocjenjuje u uspješan. Tvornica metalnih dijelova je specijalizovana za proizvodnju cilindrično-valjkastih ležajeva, onih najfinijih sklopova svake mašine, gdje se traži preciznost kao kod časovnika. Projektovani kapaciteti nove tvornice su u stanju da izbace oko 200.000 dijelova ležaja, prstenova za ležaje raznih vrsta.

Sada dok se fabrika uohodava, objašnjava **Marko Ivetić**, tehnički rukovodilac OOUR-a, na prstenovima radimo četiri operacije: kovanje, žarenje, strganje i kaljenje. Iz ovogodišnjeg plana rada šestomjesečni posao na kaljenju i strganju obavili smo sa 90 odsto, a ove druge dvije operacije smo ispunili od 70 do 80 odsto.

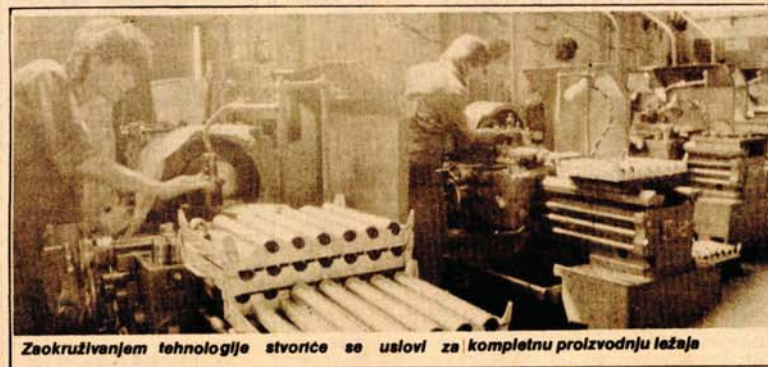
Ovo je, rekli smo prva metalna industrija u Bosanskom Grahovu i ljudi sami kažu da niko u toj grani nema nekog naročitog iskustva. Zbog toga se metalcima i ne može prigovoriti što su malo zaostali za planom. Tvornica se još uohodava. U tim prvim koracima svu moguću

stručnu i drugu pomoć pruža im radna organizacija čije je sjedište u Vogošći kod Sarajeva. Sav svoj proizvod Tvornica metalnih dijelova isporučuje preko radne organizacije Promet mašinskih elemenata u druge fabrike SOUR-a UNIS kojima su ovi dijelovi potrebni.

Podatak da metalci rade i tri smjene govori da se ovdje nastoji što bolje iskoristiti kapacitet postroja. Međutim, to ovim ljudima zahtjeva i neke probleme. Naime, iskrle su teškoće s prevozom radnika. Taj se problem, kažu mora riješiti, jer Tvornica namjerava zap-

UNIS-ove OOUR Tvornica dijelova godišnje proizvodi 200.000 prstenova za valjkaste ležaje

Zaokruživanjem tehnologije stvorće se uslovi za kompletnu proizvodnju ležaja

● U OOUR Tvornica metalnih dijelova (prstenova za ležište) nastoje da se materijalno i kadrovski osposobe da budu jedinstven jugoslavenski proizvođač valjkastih metalnih ležaja

ošljivati nove radnike. Uskoro će ih biti stotinu, a u proizvodnji je gotovo 80 odsto zaposlenih, dakle onih koji će raditi u smjenama.

Bez obzira što eto bosanskograhovski metalni prvenac ima i nekih početnih teškoća u organizaciji posla, metalci imaju konkretne razvojne ciljeve. Nastoje da zaokruže svoju proizvodnju koja podrazumijeva širenje i modernizaciju.

Da bi se zaokružilo tehnološko proces, ostaje nam da uvedemo dvije radne operacije — brušenje i montažu kompletnog ležaja. Problem je samo u tome, što još nije stigla potrebna oprema, pa da se zaokruži proizvodna cjelina, veli Ivetić. Mora se, kako kaže, još raditi na usavršavanju za određene poslove, jer ležajna industrija je u stvari duša mašinogradnje i tu mogu raditi samo najbolji majstori. Ovaj kolektiv ima šanse da stvori jedinstvenu proizvodnju, kadrovski i materijalno osposobljenu, jer je prosjek starosti radnika oko 23 godine, a ležajna industrija ima veliko tržište. Sada u kolektivu radi deset inženjera, što znači da je svaki osmi radnik s visokom stručnošću.

Zbog svega toga u Tvornici metalnih dijelova očekuju i nastoje da se dobrim uklapanjem u industriju ležaja, da budu jedinstven jugoslavenski proizvođač valjkastih ležaja.

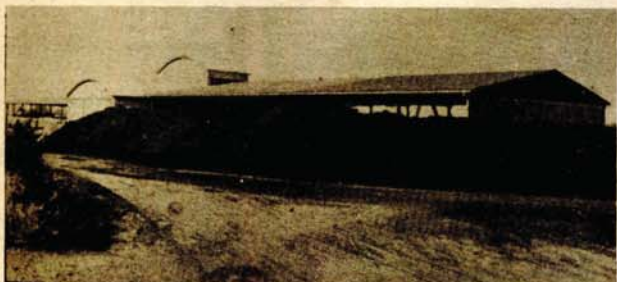
Početni rezultat rada i pokazani interes metalnih prvenaca to obećavaju.

Usred biljnog raja

● Plodno tresetno zemljište pogodno za uzgoj bilja, u povrtarstvu i hortikulturi, u zatvorenim i otvorenim prostorima ● Treset se iskopava, pakuje i prodaje ● Široko tržište u zemlji i inostranstvu ● OOUR „Zadrugar“ mora osvajati nove površine za obradu da bi mogao napredovati ● Hidromelioracijom do 45000 hektara oranica

Pakovani treset u Ždralovcu čekaju mnogi povrtlari

III ugaj III zemlja svejedno; treset će imati široku primjenu u poljoprivredi

Sve ono što se nekada učilo u školama o tresetnom zemljištu, najpogodnijem za povrtarstvo i cvjećarstvo, može se i vidjeti, ali samo u grahovskoj niziji i Livanjskom polju. Ovdje je jedno od najvećih evropskih nalazišta i mjesta za biljni raj.

Stvoreno tresetno zemljište od nekadašnje trave močvara najbolje je za uzgoj povrća, za hortikulturu, cvijeće. Na tim nizinama stvorena je i Radna organizacija treseta „Zdravovac“ u Bosanskom Grahovu, koja se bavi iskopom treseta i njegovom eksploatacijom. Količine treseta na ovom području procijenjene su na oko 28 miliona kubika, a godišnje OOUR „Treset“ iskopa oko 100.000 kubika. Ova plodna masa izvozi se u Italiju, Austriju, a možda će krenuti i u Afriku. Takvi su izvozni planovi.

Široka primjena

U dušu treset poznaje Svetko Stevančević, čovjek koji je u ovom kolektivnom od njegovog osnivanja dvadeset godina, inače stručnjak za šumarstvo i sada direktor radne organizacije. On objašnjava da ovaj materijal, koji bi svaka domaćica poželjela u svojoj bašti, ima visoku mikrobiološku aktivnost sa takozvanim biostimulatorima, pa to biljkama pomaže da znatno brže rastu i napreduju. Treba ovome vjerovati, jer što je onda vojvodanska zemlja gdje se sa jednog hektara dobije 150 metričkih centi mrkve, ako se sa tresetnog zemljišta ubere šest puta više.

Pošto se plodna zemlja skida s površine, diže se i trava. Recimo i to da je OOUR „Treset“ ozelenilo stadione „Poljud“ u Splitu, stadion „Crvene zvezde“ i mnoge druge. U domaćoj potrošnji povrtlari iz SR Makedonije (Stip, Devdelija, Strumice) su najveći kupci. Na ovo područje odlazi petina godišnje proizvodnje treseta.

Zadatak razvoja je da se što je moguće više finalizira hemijska prerada treseta. To je po riječima Svetka Stevančevića glavni zadatak u budućim planovima. Od njega se može proizvesti vještačko đubrivo i kooperantima farba za drvo. Sve će to ući u naredno srednjoročje.

Zadrugarstvo u povoju

Na prvi pogled izgleda čudno da je u komšiluku tako bogatog područja tresetom, zadrugarstvo još nedovoljno razvijeno. Ali, posrijedi, je nešto drugo. Nosilac razvoja Radne organizacije OOUR „Treset“ u Ždralovcu na pola puta Bosansko Grahovo - Livno sa svojih 200 randika. Ovamo OOUR „Zadrugar“ ima 20 zaposlenih. Prevelike bančine kamate na kredite od 48 do 52 odsto koji zadrugari koriste ne daju da se uradi više. U „Zadrugaru“ ima dvadesetak malih farmi sa oko 2500 do 3000 ovaca. Previđena je izgradnja i mini-farme za uzgoj i tov junadi, koja će godišnje u dva turnusa isporučivati po 1500 junadi.

Zadrugarstvu smeta i zemlja koja je rascjepkana po brdima i bez naročitog kvaliteta. Zemljište se mora navodnjavati. Izgradnjom kanala i meliorativnim radovima dobilo bi se još oko 45000 hektara obradivih površina. Ovdje je voda dragocjena. Klima je dobra za uzgoj povrća, a blizina Jadranskog mora pruža mogućnost da se proizvodi u turističkim sezonama dobro plasiraju. To će u razvoju „Zadrugara“ biti novi veliki korak. Takvi su planovi.

Već su razvijeni odnosi kooperantski. Sav tržni višak se otkupljuje od proizvođača, a i svijestivi šumski plodovi koje seljaci prikupljaju. I tu su velike rezerve i mogućnosti izvoza. Osvajanje novih površina za obradu je prvi i najvažniji zadatak koji je „Zadrugar“ sebi postavio. Dotle će treset vjerovatno imati široku primjenu ne samo u povrtarstvu, jer je dragocjen.

Ledenica — jedina!

● Prirodne ljepote (pećina Lednica, šuma Borovača, dva vještačka i jedno prirodno jezero) daju izvanredne uslove za razvoj turističko-ugostiteljske privrede ● Pećina u Pržinama po bogatstvu nakita prva u Jugoslaviji ● U razvoju turizma velika pomoć trgovine, čija je mreža raspoređena u nekoliko gradova i svim selima ove komune ● Razvijati tranzitni turizam za one koji ovdje izlaze na srednji sjeverni Jadran

„Grahovo“, ali one još nisu iskorištene. Sada pokušavamo da sve to uredimo, da bismo imali nešto bolje i kompletne ponudi gostima. Recimo, zanimljiva je šuma Borovača po zelenom gustom tepihu ispod krošnji, što je takođe rijetkost. Tu namjeravamo izgraditi rekreacioni centar. Već je izgrađen skijališ, uređeno vještačko jezero i manji motel. Planiramo na toj lokaciji graditi centralni objekat gdje bi se ljudi odmarali, bungalove i kamp-prostor. Naši planovi ući će u naredni srednjoročni program razvoja, veli Galić. Nedaleko od Borovača je već pomenuta pećina Lednica, prava rijetkost o kojoj je knjiga napisana. Po bogatstvu nakita ra-

Hotel „Sarajevo“ sa 48 ležaja, malo za turističke planove

Jedna je samo Lednica, pećina u Resanovcima, nedaleko od Bosanskog Grahova, na putu prema Titovom Drvaru. Ako nije najveća u našoj zemlji, Grahovčani kažu, onda je bar najbogatija.

To je znak da bosanskograhovski turistički i ugostiteljski radnici kuju velike planove u ovoj djelatnosti. Krajolik s prirodnim ljepotama pruža sve uslove. Kroz Bosansko Grahovo prolazi jedan od tri puta i izlaza na Jadransko more.

Trgovinsko-ugostiteljska radna organizacija „Grahovo“ s jednim hotelom, dva motela, devet kafana i s trgovačkom mrežom s 44 prodavnice stvorila je dobru podlogu za razvoj ugostiteljstva, trgovine i turizma. Ali, ugostitelji kažu, sve je to još malo.

Razviti tranzitni turizam

Možda su turistički i ugostiteljski radnici i nerealni, jer i sada je solidna turistička ponuda. Hotelski kapaciteti i moteli raspoloživi su 80 ležaja. Kod Satorskog jezera je planinarski dom „Sator“ sa još 30 kreveta. Ovaj objekat je na 1400 metara nadmorske visine i svojevrsna je klimatska banja. Od jezera nekoliko stotina metara i 30 kilometara od grada je „Runolist“, planinska kuća u čijoj blizini zaljubljenici nalaze istoimenu rijetku alpsku ružu.

— Ima prirodnih rijetkosti, kaže Dušan Galić, direktor Radne organizacije

manjem prostoru je prva u Jugoslaviji. Us-tvari, od četiri pećine u kompleksu jedna je do sada potpuno ispitana. Godišnje u Lednici navrati više od dvadeset hiljada posjetilaca. Procjenjuje se da su kanali čitave pećine dugi oko 48 kilometara. Do sada je urađeno 750 metara. Lednica i Borovača treba da budu okosnice daljeg razvoja turizma i ugostiteljstva u Bosanskom Grahovu.

Pomoć od trgovine

Ne može se razvijati turizam bez pomoći trgovine. To je jasno i ovdašnjim turističkim radnicima. Osnovna organizacija „Dinara“ razvila je mrežu prometa na malo i veletrgovine u svakom selu i mjesnoj zajednici. Njene prodavnice su razmještene od Titovog Drvara do Livna i Knina, a jedna je u Banatskim Karlovcima. U svakoj mjesnoj zajednici na teritoriji opštine otvorena je bar po jedna prodavnica. Potrošači, takva su iskustva iz ranijih godina, koji su u tranzitu prema srednjem i sjevernom Jadranu, ovdje su kupovali robu kada je nije bilo u mnogim drugim mjestima. Snabdjevenost robom široke potrošnje i onim nekada kritičnim artiklima, po riječima Dušana Galića, ovdje je uvijek bila bolja nego drugdje.

Sve je ovo imalo za rezultat uspješno poslovanje Radne organizacije „Grahovo“. Od 1978. godine nije bilo gubitaka, a takva će biti i 1985. U ovoj godini planiran je ukupan prihod obje osnovne organizacije više od milijardu dinara i dohodak za 265 radnika oko 90 miliona. Ciljeve će biti i veća kada se izgradi nova robna kuća u Bosanskom Grahovu i modernizuju prodavnice.

ZDRAVSTVO

Apoteka za pola stoljeća

● Do sada su žitelji Grahova morali putovati u Titov Drvar kako bi ostvarili sekundarnu zdravstvenu zaštitu ● Otvaranjem stacionara

stanje se unekoliko popravilo, ali mnogi problemi bolesnika vezani za autobuske linije i dalje su prisutni

Na području bosanskograhovske komune zdravstvena zaštita organizovana je na nivou Doma zdravlja „Simo Bajčić“, koji se nalazi u sastavu Medicinskog centra „27. juli“ u Titovom Drvaru. To znači da žitelji Grahova mogu u svome mjestu računati samo na primarnu zdravstvenu zaštitu - što se pak, lice sekundarne zaštite, valja putovati u Drvar. Ovakva situacija stvara i određenu problematiku - utoliko prije što se među kapacitetima grahovskog Doma zdravlja računala i jedan stacionar sa dvadesetak ležaja. Stacionar je, naime, dugo vremena bio zatvoren ne zbog nedostatka opreme, već stoga što su se između pacijenata i bolesničkih kreveta ispriječili zakonski propisi. Pa bez obzira što u Grahovu postoje određene specijalističke ljekarske službe - poput, recimo, internističke - pacijenti su i dalje morali putovati na liječenje.

Tek prije mjesec dana, u dogovoru sa Medicinskim centrom iz Titovog Drvara,

pušten je u rad ovaj stacionar i time je dio zdravstvenih teškoća stanovništva nešto umanjeno. Valja istaći da, osim interniste, Dom zdravlja ima i tri ljekara opšte prakse, dok se četiri ljekara nalaze na specijalizaciji: uskoro treba da se vrati pedijatar i da počne da radi. Takođe, tu treba ubrojati i tri zubna ljekara, od kojih jedan radi za potrebe grahovskih učenika. U cjelini, ovaj kolektiv zapošljava 40 radnika. Što se tiče opremljenosti, ona nije na naročitoj nivou - čak je i lošija nego što bi trebalo - izuzev apoteke. Naporima privrede, Doma zdravlja i Skupštine opštine, otvorena je, prošlog mjeseca apoteka u novoj, savremenoj zgradi, sa kapacitetom dovoljnim za 40.000 stanovnika. To znači da će u narednih 50 godina, bez obzira na tempo razvoja, apoteka zadovoljavati sve potrebe.

Dom zdravlja inače, posluje solidno: nema da se presipa, uglavnom se zadovoljava-ju potrebe.

Odjeljenja sa pet učenika

- Tehnološki višak koji se javio kao posljedica racionalizacije školske mreže riješen je otvaranjem obdaništa za pedesetak dječaka i djevojčica

Osnovna škola „Gavrilo Princip“ organizovana je kao jedinstvena radna organizacija bez OOUR-a, a ima više područnih odjeljenja. Od prvog do osmog razreda nastava se obavlja u Crnom Lugu i Tiškovcu, a od prvog do četvrtog u deset drugih naselja. Obuhvaćenost učenika sa ovog područja osmogodišnjim školovanjem je potpuna iako razrijeđena naseljenost stvara škole znatne probleme. Stoga čitava škola, sa svim područnim odjeljenjima školuje tek oko 800 učenika! To nameće i specifičnu organizaciju: u svim područnim odjeljenjima, na primjer, nastava je „kombinovana“, što će reći da se u jednom odjeljenju nalaze učenici od prvog do četvrtog razreda! Takođe nisu rijetkost ni odjeljenja sa pet ili manje učenika: u selima Preodac, Stožišta, Bastasi, djeluju takva odjeljenja, za što je angažovan jedan nastavnik.

Takva usitnjenost, objašnjava Milan Pokrajac, rukovodilac Opštinskog sekretarijata za opštu upravu i društvene djelatnosti, dovela

je do toga da imamo najvišu cijenu obrazovanja po učeniku na regiji.

- Kako u tom slučaju stoji sa racionalizacijom školske mreže?

- Racionalizaciju smo provodili u dvije prethodne godine, a u ovoj treba da je dovršimo. Međutim, tu se javljaju problemi prevoza učenika, a isto tako i tehnološkog viška: u školi, sada, ima, pet, šest ljudi koji se računaju u tehnološki višak. Bilo bi njih i više da sve te ljude nismo usmjerili u predškolsko obrazovanje: otvaranjem obdaništa za obuhvat 50 dječaka i djevojčica riješen je i ovaj problem.

Kadar je u ovoj školi - dugogodišnji, provjereni stabilan, te svakako spada u najbolji na regiji. Što se tiče opremljenosti - područne škole su u lošem stanju - i to kakovograde, tako i oprema. Do ove godine nigdje nije bilo fiskulturne dvorane, i tek sada je otvorena u matičnoj školi, a u septembru se očekuje i u Crnom Lugu. Škola nema, trenutno, većih materijalnih problema kada je u pitanju tekuća djelatnost - ali kada se radi o investicijama, opremi i slično, ima ih svakako napretek!

SREDNJE USMJERENO OBRAZOVANJE

Između klupe i fabrike

- Sve veze Srednjoškolskog centra sa organizacijama udruženog rada nisu najbolje, ali ima i pozitivnih kretanja

Centar za srednje usmjereno obrazovanje i vaspitanje „Đuro Pucar Stari“ u Bosanskom Grahovu školuje 426 učenika za jednu od tri struke: šumarsko-drvoпрераđivačku, mašinsko-energetsku i kožarsku. U višim razredima moguće je opredijeliti se još i za administrativno-upravnu, kao i poljoprivredno-prehrambenu struku. Centar djeluje u staroj, ali renoviranoj zgradi, bez fiskulturne dvorane, gdje se nalazi 13 učionica i kabineta. Samo su 2 kabineta potpuno opremljena (za fiziku i ONO), djelimično su opremljeni za fiziku i biologiju, a svi ostali slabo. Centar ima i vlastitu mašinsku radionicu, kao i drvoпрераđivačku radionicu, koja je preseljena u OOUR „Dinarka“. To je jedna od onih veza sa udruženim radom za koje Uroš Bilčar, direktor Centra veli da su, općenito, slabe. Za sada se samo praktična nastava za mašinsku struku obavlja u udruženom radu, u UNIS-u i to je najsvjetliji primjer ovih veza. Svi odnosi sa RO „Grmeč“ još nisi zaživjeli onako kako bi trebalo, premda se u posljednje vrijeme i tu bilježe sve bolji rezultati. Postoji čak i obećanje da će ovaj kolektiv zaposliti jedno čitavo odjeljenje - koje je praktično nastavu imalo u ovom kolektivu i pokazalo izuzetne rezultate - u šumarstvu. Što se tiče zapošljavanja, koje je uvijek najboljnja tačka na vezi škola - fabrika, tu jedino ne postoje problemi za učenike kožarske struke. Čak i razredi upisani ove školske godine moći će naći posao u kožarskoj industriji koja obezbjeđuje osim posla još i stručnu i praktičnu nastavu, topli obrok pa čak i stipendijel Sasvim je drugačija slika sa mladim poljoprivrednim stručnjacima: vjerovalo se da će „Treset“ otvarati takva radna mjesta ali to ipak tek su ideje.

Drugačiji su, pak, problemi usmjerenog obrazovanja koji se tiču vlastitih kadrova: prošle godine 50 do 40 posto nastave nije uopšte bilo zastupljeno, pa je to kasnije nadoknađivano. Razlog: nije bilo dovoljno profesora. I dok na jednoj strani profesori manjkaju, na drugoj se pojavljuje tehnološki

višak: ove godine čak 4 profesora ostali su bez daka, a među njima jedan istoričar i matematičar. To su veliki problemi koje ovaj Centar zajedno nije u stanju sam da razriješi.

KULTURNI ŽIVOT U CENTRU PAZNGE

- Kako je podignut i čemu će služiti najljepši objekat u Bosanskom Grahovu

U Bosanskom Grahovu kultura je jedno od centralnih pitanja! Ovakvo pretenciozno rečenicu izustio je Nikola Babić, direktor RO „Spomen-dom Gavrilo Princip“, a na šta je, tačno mislio, otkrilo se kada smo se našli pred vijećnom zgradom ove ustanove, koju mještani već, iz milošte zovu „Grahovska Skenderija“. Ta je Skenderija već dva - tri mjeseca u funkciji - bilježe se gostovanja, dolaze pozorišne trupe, poznata pjevačka imena, na opšte zadovoljstvo žitelja ovog kraja.

Sama zgrada djeluje impozantno - kako spolja, tako i iznutra.

- Građena je dosta dugo, veli Babić: od 27.7.1977. godine. Danas je ne samo završena već i potpuno opremljena, i na svom 2021 kvadratnom metru zadovoljava predviđene funkcije.

- Takva građevina zacijelo je bila skupa?

- Dom je stajao oko 120.000.000 dinara, ali valja naglasiti da je od te sume Republički sekretarijat za finansiranje dao 22 miliona dinara, Grad Sarajevo - 7 miliona, Kikinda - 5 miliona, Novo Sarajevo - 2,5 miliona, a zatim SO Banjaluka - 500.000 dinara, SO Split - 100.000 dinara, SORA Kikinda - 10.000 dinara te Vahid Šahuljić, moler iz Banjaluke - 20.000 dinara! Sve ostalo, dala je grahovska privreda, a u ovo zdanje usmjeravana su sredstva samodoprinosna građana. Tako je, ono, zajedničkim snagama i podignuto.

Ulaz u Dom ukrašen je plakatima umjetnika koji su ovdje gostovali ili će tek doći. Odmah zatim pogled se otvara na diskoteku u kojoj se svake, ili svake druge večeri, okupljaju mladi. Ovdje se ne toče alkoholna pića, obavještava nas Babić - a ako radi svake druge večeri, to znači da se u Domu odvijaju i neki drugi sadržaji. Mi nastojimo, a

Plodovi stabilnog razvoja

● Kada se prošire kapaciteti biće zaokružen proizvodni proces i višestruko povećana godišnja vrijednost proizvodnje

● Za nezaposlene značice to još 80 novih radnih mjesta

Kada se Tvornica obuće proširi, zaposliće još 80 novih radnika

Zašto je Osnovna organizacija udruženog rada Tvornica obuće značajno nosilac ukupnog društveno-ekonomskog razvoja bosanskograhovske komune postaje jasno kada se zna, da ovaj kolektiv - od koga je osnovan do danas - nije nikada poslovao sa gubitkom! Naprotiv - planovi su ovdje svake godine sve veći, a u njima najznačajnije mjesto zauzimaju izvozni poslovi.

Doduše, kada posjetilac svrati u tvornicu sredinom jula, nije u prilici da stekne određenje utiske - jer su u to vrijeme radnici na kolektivnom godišnjem odmoru. Pa ipak, tehnički direktor Milovan Matić i sekretar Dragan Vukobrat ljubavno su nam izašli u susret i pružili prve podatke.

Kolektiv mladih

Tako smo saznali da Tvornica posluje u sastavu Radne organizacije „Tvornica obuće i galanterije“ - Travnik, u okviru SOUR-a Kombinat „Borac“ Travnik, te da danas zapošljava 285 radnika. To svakako nije mali broj za ovu komunu, pogotovo stoga što se radi o ženskoj radnoj snazi. Valja takođe znati da je ovo mlad kolektiv, jer, kako kaže Milovan Matić, prosječna starost kolektiva je od 27 do 28 godina! Pa ipak, nastavlja on, nemoemo problema sa obučenošću radnika: jer za nama je već desetogodišnje radno iskustvo.

Tvornica je krenula sa radom 15. septembra 1974. godine, i označila novi pravac razvoja ove zapadno-rajlijske komune. U prvom godini svoga rada, kada je u jednoj smjeni zapošljavala samo šezdeset radnika, uspjela je da proizvede 200.000 pari gornjih dijelova sportske obuće - ko-

pački - od čega je najveći dio ispušten engleskom tržištu.

Kao rezultat stabilnog poslovanja, koje je uslijedilo u kasnijim godinama i - zadržalo se do danas - primjerno se povećavao obim fizičke proizvodnje. Upravilo sa tim povećavao se i broj i vrijednost isporuka, posebno na tržištima nerazvijenih zemalja i zemalja u razvoju, a takođe i - zaposlenost!

Čak i u prošlog godini, koja je bila izuzetno složena za privrednike, i općenito, teška, radnici su uspjeli da svojim zalaganjem održe stabilno poslovanje: imala je stalno otvoren radni nalog za proizvodnju za poznatog kupca preko izvoznih linija RO Tvornica obuće i galanterije u čijim okvirima radi. Tako je i uspjela da proizvede 520.000 pari gornjih dijelova obuće.

- Treba istaći, kaže Milovan Matić, da su u posljednje vrijeme znatno unaprijeđeni odnosi sa matičnom firmom: reakcije su znatno brže i razmjene veće. Zašto nije bilo ranije tako? Pa zato što smo više radili za izvoz - sa njima smo manje kontaktirali. Jer, valja znati da svega oko 5 procenata naše proizvodnje odlazi na domaće tržište - sve ostalo se izvozi.

Novih 80 mjesta

Bosanskograhovski proizvođači gornjih dijelova obuće imaju jasno definisane programe razvoja: njihov

cilj je jasan: treba postići što veći stepen finalne proizvodnje i usvojiti takav asortiman finalnih proizvoda koji će znatno povećati godišnju vrijednost budućeg obima proizvodnje.

Samo, kako doći do toga, kako to ostvariti?

Dio odgovora sadržan je u tekućim aktivnostima oko proširenja kapaciteta - u okviru programa razvoja u tekućem planomskom periodu; treba da budu prošireni kapaciteti linije za šivenje gornjih dijelova obuće. Kad ti kapaciteti krenu u proizvodnju punom snagom, značice to povećanje proizvodnje od najmanje 40 procenata! Mjereno radnim mjestima, značice to još 80 zaposlenih radnika.

U okviru ovog programa trebalo bi da se izgradi i nova kotlovnica na čvrsta goriva, da se riješi kompletna infrastruktura, a postojeća hala da se proširi za novih 600 kvadratnih metara. Zatim bi trebalo instalirati kapacitete brigalice za proizvodnju kompletnog gotovog proizvoda. Na taj će način bosanskograhovski obučari stvoriti uslove za višestruko povećanje vrijednosti svoje godišnje proizvodnje i zaokružiti proizvodni ciklus u svojim halama. Biće to ispunjenje desetogodišnjih želja i radnog napora.

Grahovska Skenderija

Novo zgrada Spomen-doma „Gavrilo Princip“

udvostruč. S obzirom na brojne donatore (to su u prvom redu radni kolektivi) valja očekivati da će ovaj zadatak u skoro vrijeme biti ispunjen.

U cjelini, grahovska „Skenderija“ opravdava svoj naziv: to je veliko, i savremeno opremljeno zdanje gdje će sve kulturne potrebe žitelja ove komune moći da budu zadovoljene. Naravno, ukoliko programi i sadržaji budu onoliko brljni i kvalitetni koliko se očekuje.

Pa ipak, zdanje djeluje nekako usamljeno - ničeg, naime sličnog nema u Grahovu pa Dom djeluje nekako izolovano.

- Ali neće dugo, kaže Babić: predviđeno je planom, a može se vidjeti i na maketu, da će nasuprot domu biti podignuta robna kuća i spomen-dom Đure Pucara Starog sa spomenikom ovom velikanu revolucije u prirodnoj veličini. Sve ćemo to sagraditi, kao i ovo što smo - uz pomoć samodoprinosna, privrede, građana...

BOSANSKO GRAHOVO: INFORMATIVNO-POLITIČKI PRILOG „GLASA“ POVODOM DANA USTANKA SRBIH I DANA KOMUNE

PRIPREMILI

Sabira Piragić (urednik), Dejan Sočanski, Pantelija Matavulj, Rastko Ostojić (fotoreporter) i Drago Šurlan (tehnički saradnik)